

Guia del professor

2

Educació **Primària**

Autors:

Carlos Alda Gálvez
Marisa Ferrández Rodríguez
Nieves Ferrández Rodríguez
Jesús Olóriz Cortés
María Olóriz Sanjuán
Javier Revilla Aybar

Direcció editorial: Octavio Figueredo
Coordinació editorial: Juan Antonio López / Israel Esteve
Maquetació: Daniel Latorre Manresa / Susana Rosendo
Revisió: Dulce Mª Toledo / Cecilia Sáez
Disseny de portada i interior: Daniel Latorre Manresa
Il·lustracions: Jesús López Pastor
Daniel Latorre Manresa

APROBADO PER LA COMISSIÓ EPISCOPAL
D'ENSENYANÇA I CATEQUESI L'1 DE JUNY DEL 2015

© SAN PABLO 2015 (Protasi Gómez, 11-15. 28027 Madrid)
Tel. 917 425 113 - Fax 917 425 723

E-mail: secretaria.edit@sanpablo.es / www.sanpablo.es

© Carlos Alda, Marisa Ferrández, Nieves Ferrández, Jesús Olóriz, María Olóriz, Javier Revilla, 2015

Distribució: SAN PABLO. Divisió Comercial
Resina, 1. 28021 Madrid * Tel. 917 987 375 - Fax 915 052 050

E-mail: ventas@sanpablo.es

ISBN: 978-84-285-4804-5

Depòsit legal: XXXXXXXXXX

Imprés en LiberDigital

Printed *in* Spain. Imprés a Espanya

ÍNDEX

1. CURRÍCULUM DE LA CEE	4
2. SEQÜENCIACIÓ DEL CURRÍCULUM DE LA CEE	10
3. OBJECTIUS DE LA LOMCE	32
4. COMPETENCIÉS CLAU	34
5. PROJECTE NEHORAH	37
PROGRAMACIÓ DE LES UNITATS Y SOLUCIONARI	72
1. DIÉU ENS OREGA I ENS FA EL SEUS AMICS	73
2. LA BÍBLIA	82
3. JESÚS NAX EN BETLEM	91
4. EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU	100
5. L'ESGLÉSIA	108
6. SETMANA SANTA	117
7. PARLEM AMB EL NOSTRE PARE DÉU	125
8. MARIA	132
9. LA GRAN FESTA DEL CEL	140
MATERIAL FOTOCOPIABLE	129
ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	130
Unitat 1, 132 – Unitat 2, 136 – Unitat 3, 140 – Unitat 4, 144 – Unitat 5, 148	
Unitat 6, 152 – Unitat 7, 156 – Unitat 8, 160 – Unitat 9, 164	
ESTÁNDARDS D'APRENTATGE	
Unitat 1, 134 – Unitat 2, 138 – Unitat 3, 142 – Unitat 4, 146 – Unitat 5, 150	
Unitat 6, 154 – Unitat 7, 158 – Unitat 8, 162 – Unitat 9, 166	

1. CURRÍCULUM DE LA CEE

INTRODUCCIÓ AL CURRÍCULUM DE RELIGIÓ CATÒLICA

Justificació de la presència de l'ERE per la seua contribució al desenrotllament de la personalitat de l'alumne

La presència de l'ensenyança religiosa en l'escola respon, en primer lloc, a la importància que esta matèria té dins de l'educació perquè els alumnes puguin aconseguir un desenrotllament ple i integral de la seua personalitat. La necessitat sentit del ser humà és una evidència a què l'escola necessàriament ha de donar resposta. L'educació de la dimensió religiosa és part fonamental per a la maduració de la persona. No podria existir una formació integral i, per tant, una educació de qualitat, si no es permetera el desenrotllament de totes les dimensions inherents al ser humà, entre les quals es troba la religiosa. Esta capacitat bàsica de la persona adquireix el seu autèntic compliment quan es descobreix el sentit de la vida. L'ensenyança de la religió catòlica en els centres escolars ajudarà als estudiants a eixamplar els espais de la racionalitat i a adoptar una actitud d'obertura al sentit religiós de la vida, siga quin siga la seua manifestació concreta.

Àmbit internacional

La Declaració Universal de Drets Humans de 1948 reconeix la llibertat religiosa de persones i pobles. Per la seua banda, la Constitució espanyola no sols reconeix la llibertat religiosa sinó també garanteix «el dret que assisteix als pares perquè els seus fills reben la formació religiosa i moral que estiga d'acord amb les seues conviccions» en l'article 27.3. Un dret que també forma part de tractats internacionals reconeguts per Espanya com el Pacte Internacional de Drets Econòmics Socials i Culturals en l'article 13.3 i la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, article 14.3, entre altres.

Àmbit nacional

L'Església, com s'arregla en el número 2 de la *Gravissimum educationis*, ha realitzat continus esforços per a afavorir que la formació religiosa s'impartisca en l'àmbit escolar, com a contribució decisiva a la formació integral de la persona. Per eixe motiu, la Santa Seu va subscriure un Acord Internacional amb l'Estat espanyol sobre Ensenyança i Assumptes Socials, firmat el 3 de gener de 1979, on s'atorga la competència per a elaborar el currículum de l'assignatura de Religió i Moral Catòlica a la jerarquia eclesiàstica (art. 6).

L'ensenyança de la religió catòlica en l'escola respon a la necessitat respectar i tindre en compte el conjunt de valors i significats en què la persona ha nascut com a hipòtesi explicativa de la realitat i que es denomina tradició.

Contribució a l'educació integral

Per a això, la religió catòlica pretén contribuir a l'educació integral de l'estudiant en dos direccions. D'una banda, respon a la dimensió religiosa de tot ser humà i, d'una altra, ho introduïx en la realitat a la llum d'una hipòtesi oferida per una història i una tradició. D'esta manera, es promou el reconeixement d'un sentit de l'existència d'una manera coherent amb el propi desenrotllament psicoevolutiu de l'alumne.

La Llei Orgànica 8/2013, del 9 de desembre, per a la Millora de la Qualitat Educativa, en l'article 6.1, definix el currículum com la regulació dels elements que determinen els processos d'ensenyança i aprenentatge per a cada una de les ensenyances. Per això, el contingut del currículum part de l'experiència humana i es desenrotlla de manera respectuosa amb les etapes del desenrotllament del xiquet i l'adolescent, col·laborant, en este sentit, amb els aprenentatges instrumentals i transversals propis de cada etapa educativa.

Blocs de contingut

El desenrotllament del currículum s'estructura en quatre grans blocs que pretenen arreplegar el saber antropològic cristià acumulat al llarg dels segles. Eixos blocs partixen del sentit religiós de l'home, continuen amb l'estudi de la revelació; Déu es manifesta a l'home i ho fa en una història concreta, amb personatges i situacions que l'alumne ha de conèixer i que contribuiran a la seua comprensió del món. La dita revelació culmina en Jesucrist i el missatge evangèlic, centre del tercer bloc del currículum i eix vertebrador de la matèria. Finalment, s'estudia l'Església com a manifestació de la presència continuada de Jesucrist en la història. Convé subratllar, per tant, que lluny d'una finalitat catequètica o d'adoctrinament, l'ensenyança de la religió catòlica il·lustra els estudiants sobre la identitat del cristianisme i la vida cristiana.

1r Sentit religiós

L'estructura del currículum de Primària i Secundària intenta posar de manifest la profunda unitat i harmonia de la iniciativa creadora i salvífica de Déu. El primer bloc part de les dades més evidents: la constatació de la realitat de les coses i els sers vius, i de manera especial l'home. Se'ns imposa la seua existència com a dada evident. En un segon pas, si la persona no es queda en el primer impacte o simple constatació de la seua existència, ha de reconèixer que les coses, els animals i el ser humà no es donen el ser a si mateixos. Després Un altre els fa ser, els flama a la vida i els manté. Per això, la realitat en quant tal és signe de Déu, parla de La seua existència.

La iniciativa creadora de Déu té una finalitat: establir una relació d'amistat amb l'home. És a dir, Déu ha creat a l'home perquè siga feliç en relació amb Ell. Els relats bíblics de la Creació i el Paradís exemplifiquen bellament la finalitat de la creació de la persona i del món sencer per al seu servici. Del seu origen creatural i de la seua crida a participar en l'amistat amb Déu sorgix la seua dignitat inviolable.

2n Revelació

No obstant això, el ser humà pretén apropiar-se del do de Déu prescindint d'Ell. En açò consistix el pecat. Este rebuig de Déu té com a conseqüència en l'home la impossibilitat de ser feliç. Atés que la seua naturalesa està feta per al bé, la seua experiència del mal i del límit li fa enyorar la plenitud que ell no pot donar-se per si mateix i busca d'alguna manera restablir la relació amb Déu. Esta necessitat del bé, el desig d'infinít que caracteritza al ser humà s'expressa en les religions com a busca del misteri.

A esta busca humana Déu respon manifestant-se en la història. Per a això, tria un home, Abrahán, que formarà el poble d'Israel, amb qui estableix una aliança en la muntanya Sinaí. A través de fets i paraules Déu anirà donant-se a conèixer els hòmens d'eixe poble. Tot este succeir històric de la manifestació de Déu està arreplegat en els llibres sagrats de la Bíblia. En este conjunt de llibres no sols s'arregla les diferents intervencions de Déu en la història, sinó també l'ensenyança que comunica al seu poble perquè viva una vida santa; una saviesa que influirà positivament en la vida del poble d'Israel i, amb el temps, en el món sencer.

La història d'Israel exemplifica la traïció i rebel·lió dels hòmens davant de la iniciativa amorosa de Déu i al mateix temps posa en evidència la constant fidelitat divina. La promesa d'un salvador es complirà en Crist Jesús.

3r Jesucrist

Jesús, el Fill de Déu, es fa present en la història per a dur a terme la missió encomanada pel Pare. En Jesucrist es complix el desig de felicitat que l'home descobreix en el seu cor.

Jesús no sols desvela el misteri humà i ho porta a la seua plenitud, sinó que manifesta el misteri de Déu, ens fa conèixer que el verdader Déu és comunió: Déu un i trinat.

4t'Església

Aquells que participen de la vida de Crist formen l'Església, que és la gran família de Déu. Contínuament generada per l'acció de Jesucrist a través dels sacraments, es posa en el món com a inici d'un món nou, d'una cultura nova. L'Església és la prolongació de Crist en el temps i l'espai. Només en ella la persona humana es troba amb el Jesucrist viu.

La vida eclesial és alimentada i servida per mitjà dels diferents sacraments instituïts per Jesucrist, està ritmada pels temps litúrgics, s'expressa en l'oració comunitària i la caritat i fructifica en la generació d'una civilització de l'amor.

Contribució a les competències

Estos quatre blocs que compon l'assignatura de Religió catòlica inclouen conceptes, procediments i actituds que permeten el coneixement d'un mateix, de la realitat i

dels problemes que esta planteja. Per això, els continguts generals de l'assignatura contribueixen a la consecució dels objectius proposats per a les diferents etapes.

Este currículum es val dels elements cristians presents en l'entorn de l'alumne, les imatges i símbols, el llenguatge i altres recursos, per a la comprensió de la religiositat pròpia de cada etapa evolutiva. Es desenrotlla així la competència en comunicació lingüística, que se servix del llenguatge que conforma la cultura i tradició que es transmet d'una a una altra generació. Així, el llenguatge bíblic i la seua riquesa d'expressió i simbologia, el llenguatge doctrinal i la seua precisió conceptual, analítica i argumental i el llenguatge litúrgic i la seua proximitat al llenguatge dels símbols del poble cristià ajudaran al desenrotllament d'esta competència en els estudiants. Sense oblidar la singularitat que esta assignatura aporta a la dimensió d'escolta de la comunicació.

Així mateix, l'ensenyança escolar de la religió catòlica afavorix el desenrotllament de la responsabilitat personal i social i de les altres virtuts cíviques, per al bé comú de la societat, contribuint així a l'adquisició de les competències socials i cíviques. Esta educació de la dimensió moral i social de la persona, afavorirà la maduració d'una coresponsabilitat, l'exercici de la solidaritat, de la llibertat, de la justícia i de la caritat.

D'altra banda, la religió catòlica aporta a la competència cultural i artística el significat i valoració crítica de tantes obres del nostre entorn, motivant l'estima per la pròpia cultura i l'estima adequada d'altres tradicions culturals i religioses. La cultura i la història occidentals, la pròpia història, no poden ser compreses i assumides si es prescindix del fet religiós present sempre en la història cultural dels pobles. De la mateixa manera, l'expressió artística de la fe continua col·laborant en l'actualitat a l'enriquiment del nostre patrimoni cultural.

La competència per a l'autonomia i iniciativa personal es realitza en l'estudiant partint del verdader coneixement de si mateix, de les seues potencialitats, de la seua dignitat i del seu sentit. La formació religiosa catòlica aporta a la dita competència una cosmovisió que dóna sentit a la vida i, per tant, a la cultura i a la identitat de la persona humana. Una cosmovisió que fa possible la formació integral de l'estudiant enfront de visions parcials.

Quant als continguts procedimentals, la matèria de Religió catòlica forma de manera transversal en una sèrie de procediments fonamentals per a la comprensió del fet cristià. Estos continguts procedimentals s'adquirixen al llarg del desenrotllament curricular, col·laborant així en la consecució de les competències assignades als currículum de Primària, AIXÒ i Batxillerat. Concretament els continguts procedimentals de religió catòlica desenrotllaran especialment les competències següents: Comunicació lingüística (1), Aprendre a aprendre (4), Competències socials i cíviques (5) i Consciència i expressions culturals (7).

Descripció general dels continguts procedimentals

Els continguts procedimentals bàsics de la matèria de Religió catòlica són els següents:

Observació de la realitat. El fet religiós naix de l'obertura del ser humà a la realitat total. L'assignatura de Religió catòlica pretén col·laborar en la formació de la dimensió natural que naix de la sorpresa davant de la realitat i ens espanta a preguntes últimes sobre el sentit. Observar és més que veure i requereix d'un entrenament en disposicions específiques que no defugen les dimensions espirituals de la realitat.

Busca d'informació, maneig i interpretació de fonts bíbliques. L'estudi del cristianisme requereix el maneig de les Sagrades Escripures i dels textos referits a les mateixes que formen part del corpus teològic acumulat al llarg de la història.

Reflexió crítica. El desenrotllament de la matèria ajuda a conèixer la gènesi de les idees dominants, a detectar prejuïus enfront de la veritat, a examinar amb profunditat les pròpies idees i sentiments fonamentals.

Exposició i argumentació respectuosa de les creences religioses pròpies i alienes. L'assignatura de Religió catòlica contribueix a la formació de competències que permeten exposar i defensar la racionalitat de les pròpies creences religioses i el respecte per les alienes.

Continguts actitudinals

Finalment, cal destacar que l'assignatura contribueix a la consecució de continguts de caràcter actitudinal que són coherents amb els objectius bàsics de cada etapa. Permet conèixer i apreciar els valors i normes bàsiques de convivència, desenrotllar hàbits de treball i esforç i de responsabilitat en l'estudi; a més de reforçar la confiança en un mateix per a un desenrotllament adequat de la personalitat. També afavorix de manera directa l'adquisició d'habilitats per a la prevenció i resolució pacífica de qualsevol tipus de conflictes i el coneixement, comprensió i respecte de les diferents cultures, així com de les diferències entre persones, la igualtat de drets i oportunitats d'hòmens i dones i la no discriminació.

Estratègies de metodologia didàctica en l'ensenyança de la Religió catòlica

La legislació educativa derivada de la LOMCE defineix «metodologia didàctica» com: «conjunt d'estratègies, procediments i accions organitzades i planificades pel professorat, de manera conscient i reflexiva, amb la finalitat de possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'èxit dels objectius plantejats». (Reial Decret 126/2014, del 28 de febrer, i Reial Decret 1105/2014, del 26 de desembre). En este sentit l'assignatura de Religió catòlica utilitzarà una metodologia que respectarà els principis següents:

Reconeixement del rol del docent. El docent és peça clau en l'elaboració i implementació d'activitats d'aula ajustades al grup concret que està ensenyant. La

seua formació resulta, per tant, fonamental a l'hora de garantir l'èxit del procés d'aprenentatge.

Adaptació a l'àmbit emocional i cognitiu dels estudiants respectant el desenvolupament psicoevolutiu propi de cada etapa. Esta atenció permetrà combinar de manera adequada ho concret i l'abstracte, el treball individual i el grupal, el manipulatiu, experiencial i visual amb els aspectes conceptuals.

Respecte pels ritmes i estils d'aprenentatge dels estudiants. No tots els estudiants són iguals, no tots aprenen a la mateixa velocitat ni utilitzen les mateixes estratègies. L'atenció a la diversitat i el desenvolupament de la inclusió comença en l'assumpció d'este principi fonamental.

Consideració de la dimensió humanista. Tots els aprenentatges estaran al servei de la formació humana. La matèria de religió, des de la seua clau personalitzadora, requereix que tot tipus d'aprenentatges, instrumentals, cognitius, actitudinals, socioafectius no siguen considerats un fi en si mateixos sinó que estiguen al servei de la formació integral del ser humà. Respecte per la curiositat i inquietuds dels estudiants. Consideració dels interessos i expectatives dels estudiants així com dels coneixements previs, de manera que es garantisca un aprenentatge significatiu.

Seguiment dels criteris d'avaluació educativa. Per a facilitar el compliment d'estos principis metodològics s'aplicarà una avaluació contínua, global i formativa al llarg del procés d'ensenyança i aprenentatge; i sumativa al final del procés, de manera que s'avalue el nivell d'èxit aconseguit. L'avaluació objectiva garantirà una valoració adequada de la dedicació, esforç i rendiment de tots els estudiants.

Desenvolupament de l'aprenentatge en equip i/o cooperatiu. L'estudi i reflexió del cristianisme, per la seua intrínseca dimensió comunitària, és una matèria adequada per a desenvolupar el treball en equip i l'aprenentatge cooperatiu.

Utilització educativa dels recursos tecnològics. L'ensenyança de la religió promourà la utilització de la tecnologia de la informació i la comunicació no sols d'una manera instrumental, que resulte útil a l'estudiant en la busca d'informació o en la resolució de problemes plantejats en la classe, sinó procurant la seua integració en la vida del subjecte i el seu ús ètic. Les xarxes socials o les ferramentes de construcció i manipulació d'imatges, per exemple, són instruments que permeten noves formes d'expressió de la cultura i la identitat personal que cal aprendre a dominar.

2. SEQÜENCIACIÓ DEL CURRÍCULUM DE LA CEE

1r CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA				
Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 1: DÉU PARE ENS REGALA LA CREACIÓ	La Creació com a regal de Déu L'home, obra mestra de la Creació	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Identificar i valorar la Creació com a acte d'amor de Déu a l'home	1.1. Coneix, respecta i cuida l'obra creada 1.2. Expressa amb paraules pròpies la sorpresa pel que Déu fa
			2. Reconéixer la relació intrínseca que existix entre Déu i l'home	2.1. Identifica i enumera les cures que rep en la seua vida com al senyor de Déu
Unitat 2: DÉU PARE ENS PARLA	La comunicació de l'home amb Déu	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	3. Conéixer que la persona és un ser capaç de parlar amb Déu	3.1. Coneix i aprecia a través de models bíblics que l'home és capaç de parlar amb Déu

	Déu acompanya l'home en la història Déu parla als hòmens com a amics	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	1. Reconèixer i apreciar la relació paternofilial entre Déu i l'home	1.1. Coneix i valora que Déu va parlar a Abrahán i a Moisés per a ser el seu amic 1.2. Assenyala i representa les característiques de l'amistat de Déu amb l'home: atenció, protecció, acompanyament, col·laboració...
Unitat 3: LA FAMÍLIA DE JESÚS	Jesús, el Fill de Déu, es fa home, viu i creix en una família	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	3. Reconèixer i estimar que Jesús es fa home en el si d'una família	3.1. Identifica María i a José com a comunitat en què Déu es fa present entre els hòmens 3.2. Valora i respecta la família de Jesús a semblança de la seua
Unitat 4: LA VIDA DE JESÚS	Esdeveniments i llocs geogràfics importants en la vida de Jesús	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Relacionar llocs i esdeveniments en què Déu ha expressat el seu amor pels hòmens en la vida de Jesús	1.1. Anomena i associa, llocs i esdeveniments importants de la vida de Jesús

Unitat 5: JESÚS MOR I RESSUSCITA PER A SALVAR- NOS	Jesús va morir per a la nostra salvació	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	2. Conèixer i ordenar els principals moments de la passió i mort de Jesús	2.1. Anomena i seqüència representacions gràfiques dels moments essencials de la passió, mort i resurrecció de Jesús
Unitat 6: L'ESGLÉSIA, LA FAMÍLIA DE JESÚS	L'Església, família de Jesús	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	1. Reconèixer que els cristians formem una família	1.1. Associa les característiques de la família de l'Església amb les de la seua família
Unitat 7: EL DOMINGO, EL DIA DEL SENYOR	El diumenge, dia dedicat al Senyor	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	3. Subratllar els elements distintius del diumenge com a dia especial	3.1. Coneix i expressa el sentit del diumenge
Unitat 8: EL TEMPLE, LLOC DE ORACIÓ	Espai sagrat en l'Església	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	2. Distingir els espais sagrats d'altres llocs	2.1. Expressa el respecte al temple com a lloc sagrat
Unitat 9: LES FESTES RELIGIOSES	Temps sagrat en l'Església	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	2. Distingir els temps sagrats d'altres temps	2.2. Coneix els temps sagrats

2n CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 1: DÉU ENS CREGA I ENS FA ELS SEUS AMICS	Déu, Pare de la humanitat, vol nostra felicitat Déu crega l'home per a ser el seu amic. El Paradís com a signe d'amistat	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Identificar en la pròpia vida el desig de ser feliç	1.1. Pren consciència i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i a les persones del seu entorn
			2. Reconèixer la incapacitat de la persona per a aconseguir per si mateix la felicitat	2.1. Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones, i sobretot a Déu, per a viure
			3. Apreciar la bondat de Déu Pare que ha creat a l'home amb este desig de felicitat	3.1. Valora i agraïx que Déu li haja creat per a ser feliç
			4. Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	4.1. Llig i comprén el relat bíblic del Paradís. 4.2. Identifica i representa gràficament els dons que Déu fa a l'home en la Creació

Unitat 2: LA BÍBLIA	La Bíblia narra el que Déu ha fet en la història Déu actua en la història. L'amistat de Déu amb els patriarques Déu proposa a l'home un camí de trobada amb Ell	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	1. Identificar l'acció salvadora de Déu en la història en els relats bíblics	1.1. Coneix, memoritza i reconstruïx relats bíblics de l'acció de Déu en la història 1.2. Selecciona i representa distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història
			2. Conèixer i valorar en la vida dels patriarques els trets de Déu Pare: protecció, atenció i acompanyament	2.1. Associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius 2.2. Dramatitza moments de la vida dels patriarques que expressen la protecció, l'atenció i l'acompanyament de Déu
			3. Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ajuda al poble d'Israel

Unitat 3: JESÚS NAIX EN BETLEM	Déu tria María perquè el seu fill es faça home L'Advent, espera del compliment de la promesa de salvació El Nadal: naixement del Salvador	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Conèixer i valorar li resposta de María a Déu	1.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació 1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació 1.3. Identifica María i a José com a comunitat en què Déu es fa present entre els hòmens. Valora i respecta la família de Jesús a semblança de la seua
			2. Aprendre el significat del temps d'Advent	2.1. Identifica els signes d'Advent com a temps d'espera 2.2. Reconeix i valora la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida
			3. Identificar el significat profund del Nadal	3.1. Coneix el relat del naixement de Jesús i descobreix en l'actitud i paraules dels personatges el valor profund del Nadal

Unitat 4: EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU	El Baptisme: incorporació a l'Església	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	1. Reconèixer el Baptisme com a mitjà per a formar part de l'Església	1.1. Coneix i explica amb les seues paraules el sentit del Baptisme 1.2. Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús
			2. Observar i comprendre els signes presents en la litúrgia baptismal	2.1. Associa els elements materials de l'aigua, la llum i l'oli amb el seu significat sacramental
Unitat 5: L'ESGLÉSIA	La unitat eclesial: fills d'un mateix Pare	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	3. Prendre consciència que el Pare genera la unitat de l'Església	3.1. Relaciona la unitat de l'Església amb la unitat dels òrgans del seu propi cos 3.2. Assenyala en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare de tots

2n CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
---------	-----------	------	-----------------------	---------------------------

Unitat 6: SETMANA SANTA	Jesucrist santifica el temps: l'Any litúrgic	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	4. Conèixer l'Any litúrgic i els seus temps	4.1. Construïx el calendari on ubica els diferents temps litúrgics
Unitat 7: PARLEM AMB EL NOSTRE PARE DÉU	Déu proposa a l'home un camí de trobadra amb Ell	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	3. Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ens ajuda
Unitat 8: MARÍA	Déu tria María perquè el seu fill es faça home	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la salvació	1. Conèixer i valorar la resposta de María a Déu	1.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació 1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació
Unitat 9: LA GRAN FESTA DEL CEL	Déu crega l'home per a ser el seu amic El Paradís com a signe d'amistat	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	4. Entendre la festa del cel com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	4.1. Expressa, oral i gestualment, de forma senzilla, la gratitud a Déu per la seua amistat

3r CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA				
Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge

Unitat 1: LA VIDA, EL SENYOR DE DÉU	La realitat que ens rodeja com al senyor per a la nostra felicitat	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Reconèixer i valorar que els seus pares, amics i entorn són un do de Déu per a la seua felicitat	1.1. Recorda i narra experiències recents en què ha descobert que la família, els amics o l'entorn són un regal 1.2. Enumera, descriu i compartix situacions, persones o coses per les quals està agraït
Unitat 2: COM RESPONE M ALS REGALS DE DÉU?	Respostes de l'home al do de Déu Ruptura de l'home amb Déu: Adam i Eva	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	2. Prendre consciència que les accions personals acosten o separen de Déu	2.1. Distingix i enumera accions personals que li fan feliç o infeliç
			3. Comprendre que l'elecció que fan Adam i Eva és un rebuig al do de Déu	3.1. Llig, identifica i explica amb les seues paraules les conseqüències del rebuig d'Adam i Eva al do de Déu, descrites en el relat bíblic
Unitat 3: MOISÉS. DÉU FA ALIANÇA AMB EL SEU POBLE	La vocació de Moisés per a alliberar al seu poble	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	1. Descobrir la importància de Moisés per a l'alliberament del poble d'Israel	1.1. Aprén i ordena cronològicament els principals fets de la història de Moisés 1.2. Coneix i descriu la missió de Moisés en el relat bíblic

			2. Reconèixer les conseqüències de l'aliança de Déu amb Israel	2.1. Expressa gràficament moments significatius de la tasca de Moisés per a alliberar al poble 2.2. Coneix el contingut de l'aliança, identifica les seues implicacions i pren consciència del sentit que poden tindre en la vida actual
			3. Reconèixer i valorar els signes de l'amistat de Déu amb el seu poble	3.1. Dissenya de manera ordenada vinyetes que arrepleguen els signes de l'amistat de Déu durant la travessia del seu poble pel desert 3.2. S'interessa i agraïx els signes de l'atenció de Déu en la seua vida: la salut, la família, l'escola, els amics...
Unitat 4: EL BAPTISME DE JESÚS	El Baptisme de Jesús: començament de la missió	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Associar el Baptisme de Jesús amb el moment en què inicia la seua vida pública	1.1. Narra els canvis que el Baptisme introdueix en la vida de Jesús

3r CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
---------	-----------	------	-----------------------	---------------------------

Unitat 5: LA MISSIÓ DE JESÚS	La missió de Jesús és fer feliços als hòmens	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	2. Distingir com Jesús fa feliços als hòmens amb els seus gestos i accions	2.1. Descobrix i subratlla, en els relats de miracles, els gestos i accions de Jesús que fan feliç als hòmens 2.2. Respecta i valora el comportament de Jesús amb els pecadors
Unitat 6: JESÚS ENS INVITA A SEGUIR-LI. ELS DOTZE APÒSTOLS	El seguiment de Jesús Diferents respostes a la crida de Jesús	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	3. Comparar les diferents respostes dels amics de Jesús a la seua crida	3.1. Identifica i comenta algunes característiques diferencials en les respostes de les persones que flama Jesús en els relats evangèlics
Unitat 7: L'ESGLÉSIA CONTINUA LA MISSIÓ DE JESÚS	L'Església continuador a de la missió de Jesús	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	1. Identificar i valorar les accions de l'Església que continuen la missió de Jesús	1.1. Busca testimonis de l'acció missionera i caritativa de l'Església com a continuïtat de la missió de Jesús 1.2. Crega relats breus per a expressar com l'acció missionera, la caritat i els sacraments ajuden a aconseguir la felicitat de les persones

Unitat 8: VIU EN L'ESGLÉSIA. JESÚS VOL SER EL MEU AMIC	Els cristians expressen l'amistat amb Déu en el diàleg amb Ell i a través de la seua vida	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	2. Assenyalar l'oració com una forma d'expressió de l'amistat amb Déu	2.1. Compon textos que expressen el diàleg de la persona amb Déu 2.2. Recopila i posa en comú amb els seus companys oracions que la comunitat cristiana utilitza quotidianament
			3. Descobrir trets de l'amistat amb Déu en la vida quotidiana	3.1. Observa i descobrix en la vida dels sants manifestacions de l'amistat amb Déu
Unitat 9: L'ORACIÓ, EL PARENOSTR E	El parenostre, signe de pertinença a la comunitat cristiana	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	4. Comprendre que l'oració del parenostre expressa la pertinença a la comunitat eclesial	4.1. Explica significativament l'origen del parenostre 4.2. Reconstruïx i dramatitza el context en què Jesús entrega l'oració del parenostre als deixebles

4t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA				
Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge

Unitat 1: L'EXPERIÈNCIA DE PECAT I LA NECESSITAT DEL PERDÓ	L'experiència de pecat en els relats de les religions antigues El perdó com a necessitat del ser humà	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Descobrir en els relats de les religions antigues l'experiència de pecat del ser humà	1.1. Localitza i descriu situacions de pecades descobertes en els relats de les religions antigues 1.2. Qualifica el tipus de pecat en situacions del seu entorn i les compara amb les trobades en els relats de religions antigues
			2. Identificar la necessitat perdó per a ser feliç	2.1. Recorda i accepta situacions personals o socials que necessiten perdó
	El relat del pecat original: l'home vol suplantar Déu	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	1. Identificar l'origen del pecat en alguns relats bíblics	1.1. Ubica en el relat les frases que expressen la falta de col·laboració en la tasca de Déu i el rebuig de l'amistat amb Ell, i les aplica a situacions actuals 1.2. Recorda i narra esdeveniments actuals en què s'ha rebutjat l'amistat amb Déu

Unitat 2: LES PERSONES NO SEMPRE ESCOLTEM DÉU	Déu sempre està disposat al perdó Infidelitat a la missió encomanada per Déu en la història de David David sent en la seua vida la necessitat redempció	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	2. Conèixer les característiques del perdó de Déu	2.1. Descobrix i enumera les característiques del perdó de Déu en alguns relats bíblics
			3. Memoritzar moments de la història de David en els que abuse de la missió encomanada per Déu	3.1. Identifica i descriu comportaments de la vida del rei David que s'oposen a la voluntat de Déu
			4. Descobrir i valorar la raó per la qual David sent la necessitat redempció	4.1. Compara l'actitud de David amb situacions personals en què ha sentit la necessitat ser perdonat 4.2. Reconeix i expressa artísticament escenes de la història de David en les que Déu li perdona. Mostra respecte per les intervencions dels seus companys

4t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 3: DÉU PROMET UN MESSIES: JESÚS	Déu fidel promet un Messies	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	5. Aprendre i recordar històries bíbliques en què Déu promet el Messies	5.1. Reconstruïx i memoritza escenes bíbliques on Déu fa la promesa del Messies
Unitat 4: EL PERDÓ DE DÉU: ACCIONS I PARÀBOLES DE JESÚS	El perdó de Déu: accions i paràboles de Jesús	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Comprendre el significat d'algunes paràboles de perdó	1.1. Analitza, comenta i crega relats on actualitza les paràboles del fill pròdig i del fariseu i el publicà
			2. Memoritzar algunes de les accions on Jesús concedix el perdó	2.1. Visualitza, en obres d'art, escenes del perdó i les explica
Unitat 5: JESÚS PREFERIX LES PERSONES MÉS DÈBILS I NECESSITADES	Amistat i preferència de Jesús pels més dèbils i necessitats	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	3. Reconéixer la iniciativa de Jesús pels més necessitats i els malalts	3.1. Busca, subratlla i comenta trets de la preferència de Jesús pels més necessitats i els malalts en els textos evangèlics

Unitat 6: JESÚS COMPLIX LA VOLUNTAT DEL PARE	Jesús complix la voluntat del Pare: passió i mort de Jesús	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	4. Comprendre i apreciar que, en la seua passió i mort, Jesús està complint la voluntat del Pare	4.1. Seqüència ordenadament escenes de la història de la passió i identifica les paraules de Jesús que expressen la seua relació amb el Pare 4.2. Distingix i explica frases del relat de l'oració de l'hort de les Oliveres que expressen l'obediència de Jesús al Pare
Unitat 7: LA QUARESMA: TEMPS PENITENCIAL	La quaresma: temps penitencial	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	3. Conèixer els trets de la Quaresma com a temps penitencial	3.1. Investiga i presenta amb diversos recursos obres i institucions de l'Església de caràcter penitencial
Unitat 8: EL SAGRAMENT DE LA RECONCILIACI Ó	El sagrament de la Reconciliaci ó	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	1. Explicar que a través del sagrament de la Reconciliaci ó Déu concedix el perdó	1.1. Coneix i explica les condicions per a acollir el perdó de Déu 1.2. Descriu els passos de la celebració del sagrament del Perdó

Unitat 9: LA EUCARISTIA	La celebració de l'Eucaristia	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	2. Diferenciar signes i moments de la celebració de l'Eucaristia	2.1. Vincula símbols, significats i moments en la celebració eucarística
-------------------------------	--	---	--	---

5t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA				
Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 1: DÉU TOT HO VA FER BÉ	La persona humana ha sigut creada amb desig de bé El ser humà sent alegria quan realitza o rep el bé	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Reconéixer i estimar que Déu ha creat a la persona humana amb desig de bé	1.1. Localitza, a través de diverses fonts biografies, el desig humà del bé. Compartix amb els seus companys els trets més significatius
			2. Esforçar-se per identificar que l'adhesió al bé genera felicitat	2.1. Justifica críticament les conseqüències que es deriven de fer el bé 2.2. Proposa situacions en la història que manifesten el benefici de fer el bé

Unitat 2: LA BÍBLIA, PARAULA DE DÉU	La Bíblia: estructura i composició	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	3. Distingir i memoritzar els distints tipus de llibres de l'Antic i Nou Testament	3.1. Anomena i classifica els grups de llibres en l'Antic i Nou Testament
			4. Explicar els diferents autors i moments de la història en què es va compondre la Bíblia	4.1. Confecciona materials per a ubicar cronològicament els principals llibres de la Bíblia
Unitat 3: L'ALIANÇA DE DÉU: PACTE DE CONFIANÇA I DE FIDELITAT	Déu fa aliança amb el seu poble	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	1. Interpretar el significat de l'aliança de Déu amb el poble	1.1. Definix el terme bíblic d'aliança 1.2. Explica i sintetitza els trets característics de l'aliança de Déu amb el seu poble
Unitat 4: LA LLEI DE DÉU	Déu desitja un poble sant: els deu manaments	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	2. Comprendre i respectar les característiques del poble que Déu vol contingudes en el Decàleg	2.3. Classifica i és conscient del contingut del Decàleg 2.4. Descriu amb les seues paraules experiències de la seua vida relacionades amb els Manaments

5t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
---------	-----------	------	--------------------------	------------------------------

Unitat 5: LA TROBADA AMB JESÚS ENS SALVA	La trobada amb Jesús desvela a la persona la seua verdadera identitat	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Reconèixer en els relats evangèlics el canvi que genera la trobada amb Jesús	1.1. Interpreta i aprecia el canvi que ha originat la trobada amb Jesús en alguns dels personatges que apareixen en els evangelis
Unitat 6: ELS MILAGROS, SIGNES DEL REGNE	Els signes del regne: els miracles	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	2. Conèixer i interpretar el significat dels miracles de Jesús com a acció de Déu	2.1. Selecciona, justifica l'elecció i explica per escrit el significat d'alguns miracles 2.2. Dramatitza miracles narrats en els evangelis
Unitat 7: LA RESURRECCI Ó DE JESÚS, COLUMNA DE LA NOSTRA FE	La resurrecció: compliment del pla salvífic de Déu	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	3. Comprendre que Déu rescata Jesús de la mort	3.1. Assenyala afirmacions dels testimonis arreglades en els primers capítols on es reconeix que la resurrecció és acció de Déu 3.2. Reconstruïx utilitzant les TIC les trobes amb el Ressuscitat que descriuen els relats evangèlics 3.3. Busca i explica signes i gestos de la comunitat cristiana on es manifesta la presència de Jesús hui

Unitat 8: L'ESGLÉSIA, LLUM DEL MÓN	L'Església: ministeris i servicis	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	1. Conèixer i respectar la composició de l'Església	1.1. Identifica i descriu els trets i funcions dels diferents membres de la comunitat eclesial
Unitat 9: EN L'EUCARISTIA RENOVEM EL SACRIFICI DE JESÚS EN LA CRUZ	L'Eucaristia , renovació del sacrífic de Jesús en la creu	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	2. Identificar el vincle que existix entre l'Última Cena i la passió, mort i resurrecció de Crist	2.1. Explica i valora el significat de les paraules de Jesús en l'Última Cena 2.2. Associa la celebració de l'Eucaristia amb les paraules i els gestos de Jesús en l'Última Cena

6t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA				
Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 1: LA SALVACIÓ. VULL SER FELIÇ	La incapacitat del ser humà per a ser feliç reclama la salvació	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Avaluar circumstàncie s que manifesten la impossibilitat de la naturalesa humana per a aconseguir la plenitud	1.1. Identifica i jutja situacions en què reconeix la impossibilitat de ser feliç
			2. Reconèixer i acceptar la necessitat un Salvador per a ser feliç	2.1. Busca, compara i comenta distintes expressions del desig humà de salvació en la Bíblia

Unitat 2: DÉU I EL SER HUMÀ	La plenitud del ser humà està en la relació amb Déu	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	3. Interpretar signes, en distintes cultures, que evidencien que la plenitud humana s'aconsegueix en la relació amb Déu	3.1. Descobrix i explica per què els soterraments, pintures, ritus i costums són signes de la relació de l'home amb la Divinitat
			4. Reconéixer que la relació amb Déu fa a la persona més humana	4.1. Investiga i arreplega esdeveniments de la història on s'aprecia que el fet religiós ha sigut el motor de canvis per a potenciar els drets humans, la convivència, el progrés i la pau
Unitat 3: ISRAEL I ELS LLIBRES SAPIENCIAL S	El poble d'Israel com a depositari de la saviesa de Déu Els llibres sapiencials enriquixen la humanitat	Bloc 2. La revelació : Déu intervé en la història	1. Descobrir i apreciar la riquesa dels textos sapiencials en la història	1.1. Identifica i valora expressions arreplegues en els llibres sapiencials que enriquixen i milloren la persona 1.2. Investiga i contrasta la saviesa popular amb expressions de la saviesa d'Israel emetent un juí personal 1.3. Proposa, dialogant amb els seus companys, situacions i comportaments on s'expressa la riquesa humana que apareix en els textos sapiencials

6t CURS DE RELIGIÓ I MORAL CATÒLICA. EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
Unitat 4: JESÚS DESVELA AL PARE	Jesucrist, desvela al Pare Les temptacion s de Jesús: obstacle al compliment del pla de Déu	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Distingir que a través Jesús trobem Déu	1.1. Busca en els discursos de l'evangelí de Juan frases que expressen la relació de Jesús amb el Pare i s'esforça per comprendre el seu significat 1.2. Identifica i sintetitza els trets que Jesús desvela del Pare en els discursos de l'evangelí de Juan
			2. Esforçar- se per comprendre que Jesús ha de vèncer obstacles externs	2.1. Extrapola les dificultats que va tindre Jesús en la seua vida per a obeir el Pare amb situacions que viuen els sers humans
Unitat 5: JESÚS ENVIA ALS APÒSTOLS	Jesús envia els deixebles per a continuar amb la seua missió salvífica	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	3. Comprende re que la missió de Jesús continua en l'Església	3.1. Localitza i explica la missió apostòlica en les expressions de Jesús arrellegues en els evangelis sinòptics 3.2. Construeix un mapa comparatiu de les accions de Jesús i les de l'Església

Unitat 6: PASQUA DE RESURRECCIÓ	La Pasqua, temps de resurrecció. Els fruits de la resurrecció de Jesús: l'alegria i la pau Els cristians, testimonis de la resurrecció	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	2. Identificar els trets del temps litúrgic de la Pasqua	2.1. Assenyala i explica els principals signes pasquals 2.2. Crega una composició sobre l'alegria i la pau que experimenten els deixebles al trobar-se amb el Ressuscitat
			3. Reconèixer i valorar el canvi de vida generat per la trobada amb el Ressuscitat	3.1. Selecciona testimonis de cristians i justifica el canvi generat per la trobada amb el Ressuscitat
Unitat 7: LA CONFIRMACIÓ	Els sagraments al servici de la missió de l'Església: Confirmació	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	1. Diferenciar l'aportació dels sagraments de servici a la missió de l'Església	1.1. Coneix i explica amb exemples la raó per la qual la Confirmació està al servici de l'Església 1.2. Aprén i diferència els signes i moments celebratius de la Confirmació

Unitat 8: EL MATRIMONI	Els sagraments al servici de la missió de l'Església: Matrimoni	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	1. Diferenciar l'aportació dels sagraments de servici a la missió de l'Església	1.1. Coneix i explica amb exemples la raó per la qual Matrimoni està al servici de l'Església 1.2. Aprén i diferència els signes i moments celebrativos del Matrimoni
Unitat 9: L'ORDE SACERDOTAL	Els sagraments al servici de la missió de l'Església: Orde sacerdotal	Bloc 4. Permanènci a de Jesucrist en la història: l'Església	1. Diferenciar l'aportació dels sagraments de servici a la missió de l'Església	1.1. Coneix i explica amb exemples la raó per la qual Orde està al servici de l'Església 1.2. Aprén i diferència els signes i moments celebrativos de l'Orde

3. OBJECTIUS DE LA LOMCE

OBJECTIUS GENERALS D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA DE LA LOMCE

L'Educació Primària contribuirà a desenvolupar en els xiquets i xiquetes les capacitats que els permeten:

- a) Conèixer i apreciar els valors i les normes de convivència, aprendre a **obrar** d'acord amb elles, preparar-se per a l'exercici actiu de la ciutadania i respectar els Drets Humans, així com el pluralisme propi d'una societat democràtica.
- b) Desenvolupar hàbits de treball individual i d'equip, d'esforç i de responsabilitat en l'estudi, així com actituds de confiança en un mateix, sentit crític, iniciativa personal, curiositat, interès i creativitat en l'aprenentatge i esperit emprenedor.
- c) Adquirir habilitats per a la prevenció i resolució pacífica de conflictes, que els permeten desembolicar-se amb autonomia en l'àmbit familiar i domèstic, així com en els grups socials amb què es relacionen.
- d) Conèixer, comprendre i respectar les diferents cultures i les diferències entre les persones, la igualtat de drets i oportunitats d'hòmens i dones i la no discriminació de persones amb discapacitat.
- e) Conèixer i utilitzar de manera apropiada la llengua castellana i, si l'haguera, la llengua cooficial de la comunitat autònoma i desenvolupar hàbits de lectura.
- f) Adquirir en, almenys, una llengua estrangera la competència comunicativa bàsica que els permeti expressar i comprendre missatges senzills i desembolicar-se en situacions quotidianes.
- g) Desenvolupar les competències matemàtiques bàsiques i iniciar-se en la resolució de problemes que requereixen la realització d'operacions elementals de càlcul, coneixements geomètrics i estimacions, així com ser capaços d'aplicar-los a les situacions de la seua vida quotidiana.
- h) Conèixer els aspectes fonamentals de les Ciències de la naturalesa, les Ciències socials, la Geografia, la Història i la cultura.
- i) Iniciar-se en la utilització, per a l'aprenentatge, de les tecnologies de la informació i la comunicació desenvolupant un esperit crític davant dels missatges que reben i elaboren.
- j) Utilitzar diferents representacions i expressions artístiques i iniciar-se en la construcció de propostes visuals i audiovisuals.
- k) Valorar la higiene i la salut, acceptar el propi cos i el dels altres, respectar les diferències i utilitzar l'educació física i l'esport com mitjans per a afavorir el desenvolupament personal i social.
- l) Conèixer i valorar els animals més pròxims al ser humà i adoptar modes de comportament que afavorisquen el seu atenció.
- m) Desenvolupar les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com una actitud contrària a la violència, als prejudis de qualsevol tipus i als estereotips sexistes.

- n) Fomentar l'educació viària i les actituds de respecte que incidisquen en la prevenció dels accidents de tràfic.

4. COMPETÈNCIES CLAU

Les orientacions de la Unió Europea insistixen en la necessitat l'adquisició de les competències clau per part de la ciutadania com a condició indispensable per a aconseguir que els individus aconseguixen un ple desenrotllament personal, social i professional que s'ajuste a les demandes d'un món globalitzat.

D'altra banda, més enllà de l'àmbit europeu, la UNESCO (1996) va establir els principis precursors de l'aplicació de l'ensenyança basada en competències a l'identificar els pilars bàsics d'una educació permanent per al segle XXI, consistents en «aprendre a conèixer», «aprendre a fer», «aprendre a ser» i «aprendre a viure». Les competències, per tant, es conceptualitzen com un «saber fer» que s'aplica a una diversitat de contextos acadèmics, socials i professionals. Perquè la transferència a distints contextos siga possible resulta indispensable una comprensió del coneixement present en les competències i la vinculació d'este amb les habilitats pràctiques o destreses que les integren.

Es considera que «les competències clau són aquelles que totes les persones precisen per a la seua realització i desenrotllament personal, així com per a la ciutadania activa, la inclusió social i l'ocupació». S'identifiquen clarament huit competències clau essencials per al benestar de les societats europees, el creixement econòmic i la innovació, i es descriuen els coneixements, les capacitats i les actituds essencials vinculades a cada una d'elles. Així mateix, es destaca la necessitat que es posen els mitjans per a desenrotllar les competències clau durant l'educació i la formació inicial, i siguen desenrotllades al llarg de la vida. Així doncs, el coneixement competencial integra un coneixement de base conceptual: conceptes, principis, teories, dades i fets (coneixement declaratiu-saber dir); un coneixement relatiu a les destreses, referides tant a l'acció física observable com a l'acció mental (coneixement procedimental-saber fer) i un tercer component que té una gran influència social i cultural, i que implica un conjunt d'actituds i valors (saber ser). D'altra banda, l'aprenentatge per competències afavorix els propis processos d'aprenentatge i la motivació per aprendre, a causa de la forta interrelació entre els seus components: el coneixement de base conceptual («coneixement») no s'aprén al marge del seu ús, del «saber fer»; tampoc s'adquirix un coneixement procedimental («destreses») en absència d'un coneixement de base conceptual que permeta donar sentit a l'acció que es du a terme.

4.1. LES COMPETÈNCIES CLAU EN EL SISTEMA EDUCATIU ESPANYOL

Als efectes d'esta orde, les competències clau del currículum són les següents:

- 1) Comunicació lingüística.
- 2) Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia.
- 3) Competència digital.
- 4) Aprendre a aprendre.
- 5) Competències socials i cíviques.
- 6) Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor.
- 7) Consciència i expressions culturals.

4.2. DESCRIPCIÓ DE LES COMPETÈNCIES CLAU DEL SISTEMA EDUCATIU ESPANYOL

1. Comunicació lingüística (CCL)

La competència en comunicació lingüística és el resultat de l'acció comunicativa dins de pràctiques socials determinades, en les quals l'individu actua amb altres interlocutors i a través de textos en múltiples modalitats, formats i suports. Estes situacions i pràctiques poden implicar l'ús d'una o diverses llengües, en diversos àmbits i de manera individual o col·lectiva.

2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia (CMCT)

La competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia induïxen i enfortixen alguns aspectes essencials de la formació de les persones que resulten fonamentals per a la vida.

3. Competència digital (CD)

La competència digital és aquella que implica l'ús creatiu, crític i segur de les tecnologies de la informació i la comunicació per a assolir els objectius relacionats amb el treball, l'ocupabilitat, l'aprenentatge, l'ús del temps lliure, la inclusió i participació en la societat. Esta competència suposa, a més de l'adequació als canvis que introduïxen les noves tecnologies en l'alfabetització, la lectura i l'escriptura, un conjunt nou de coneixements, habilitats i actituds necessàries hui en dia per a ser competent en un entorn digital.

4. Aprendre a aprendre (CAA)

La competència d'aprendre a aprendre és fonamental per a l'aprenentatge permanent que es produïx al llarg de la vida i que té lloc en distints contextos formals, no formals i informals. Esta competència es caracteritza per l'habilitat per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge.

5. Competències socials i cíviques (CSC)

Les competències socials i cíviques impliquen l'habilitat i capacitat per a utilitzar els coneixements i actituds sobre la societat, entesa des de les diferents perspectives, en la seua concepció dinàmica, canviant i complexa, per a interpretar fenòmens i problemes socials en contextos cada vegada més diversificats; per a elaborar respostes, prendre decisions i resoldre conflictes, així com per a interactuar amb altres persones i grups d'acord amb normes basades en el respecte mutu i en conviccions democràtiques. A més d'incloure accions a un nivell més pròxim i mediat a l'individu com a part d'una implicació cívica i social.

6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (CSIEE)

La competència de sentit d'iniciativa i esperit emprenedor implica la capacitat de

transformar les idees en actes. Això significa adquirir consciència de la situació a intervindre o resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, a fi d'aconseguir l'objectiu previst. Esta competència està present en els àmbits personal, social, escolar i laboral en els que es desemboquen les persones, permetent-los l'exercici de les seues activitats i l'aprofitament de noves oportunitats. Constituïx igualment el fonament d'altres capacitats i coneixements més específics, i inclou la consciència dels valors ètics relacionats. L'adquisició d'esta competència és determinant en la formació de futurs ciutadans emprenedors, contribuint així a la cultura de l'emprenimiento.

7. Consciència i expressions culturals (CCEC)

La competència en consciència i expressió cultural implica conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, utilitzar-les com a font d'enriquiment i gaudi personal i considerar-les com a part de la riquesa i patrimoni dels pobles. Esta competència incorpora també un component expressiu referit a la pròpia capacitat estètica i creadora i al domini d'aquelles capacitats relacionades amb els diferents codis artístics i culturals, per a poder utilitzar-les com a mitjà de comunicació i expressió personal. Implica igualment manifestar interès per la participació en la vida cultural i per contribuir a la conservació del patrimoni cultural i artístic, tant de la pròpia comunitat com d'altres comunitats.

5. PROJECTE NEHORAH

La llengua de Jesús va ser l'arameu. Amb ella es va comunicar amb la seua família, amb els seus amics, amb tots. Hi havia una paraula especialment volguda per a Jesús: *Nehorah*, que vol dir «llum». Ella serà l'ànima del nostre projecte, perquè volem que els alumnes que cursen Religió catòlica aprenguen que:

Jesús és la LLUM

Que rebem en el nostre cor,
per a fer el camí amb ella,
I intentar, amb l'ajuda de Jesús,
Ser LLUM per als altres i amb els altres

Com ell ens va recomanar:

«vosaltres sou la llum de la terra».

Per a acabar amb el patiment dels altres i per a aconseguir la felicitat d'un mateix i dels altres, para entre tots i amb l'ajuda de Jesús fer un món nou.

5.1. FINALITAT DE L'ENSENYANÇA DE LA RELIGIÓ CATÒLICA

La Religió es proposa aconseguir les mateixes competències clau que les altres assignatures, afegint el sentit cristià per a una educació integral del xiquet, pretén contribuir a la qualitat de l'educació desenrotllant especialment la seua capacitat de sentit transcendent, facilitant-li una proposta de sentit per a la seua vida i il·luminant el fonament d'aquells valors comuns que fan possible una convivència lliure, pacífica i solidària.

5.2. TRETS I PRINCIPIS PEDAGÒGICS

TRETS

1. Les persones hem d'estar aprenent contínuament per tant es pretendrà ensenyar a aprendre, en la classe, en el col·legi, en la vida.
2. Cada alumne haurà de prendre consciència del seu protagonisme educatiu; serà el responsable del seu aprenentatge.
3. I ser conscients de la importància d'un aprenentatge cooperatiu en equip amb els companys i amb els seus professors.
4. Es buscarà que l'aprenentatge estiga enfocat la capacitat de desembolicar-se en el dia a dia.
5. Este model educatiu per competències també té en compte l'atenció a la diversitat.
6. I concedix especial importància a la competència digital.
7. Cultiva l'educació emocional dels alumnes.
8. Les activitats del projecte estan encaminades a abordar el treball de continguts des de totes les intel·ligències: lingüística, naturalista, matemàtica, espacial, corporal-cinestésica, intrapersonal, interpersonal i musical.

PRINCIPIS

- A. L'àrea de Religió catòlica en el desenrotllament del seu currículum transmetrà informació i coneixements i sobretot provocarà el desenrotllament de les competències clau en el sentit que proposa el currículum de la CEE.
- B. El desenrotllament del currículum s'estructura en quatre grans blocs que pretenen arreplegar el saber antropològic cristià acumulat al llarg dels segles: el sentit religiós de l'home, l'estudi de la revelació, Jesucrist i el seu missatge i l'Església. Estos quatre blocs els distribuïm en el projecte en nou unitats.
- C. Els alumnes de Religió catòlica aprendran els continguts desenrotllats en els quatre blocs per a aconseguir les competències clau i el sentit transcendent.
- D. La identificació dels coneixements previs dels alumnes és important perquè ells es convertisquen en agents actius del seu propi aprenentatge.

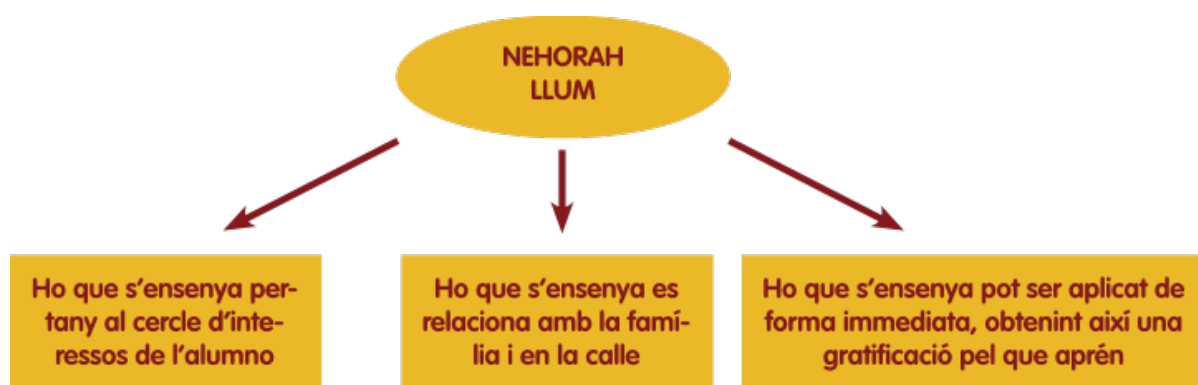
E. Per això, procurarem implicar els alumnes en el seu aprenentatge proposant-los activitats amb sentit per a ells.

F. La classe de Religió catòlica tractarà d'ensenyar als alumnes a ser persones autònomes, crítiques, amb iniciativa personal i solidàries, proporcionant-los ferramentes per a això.

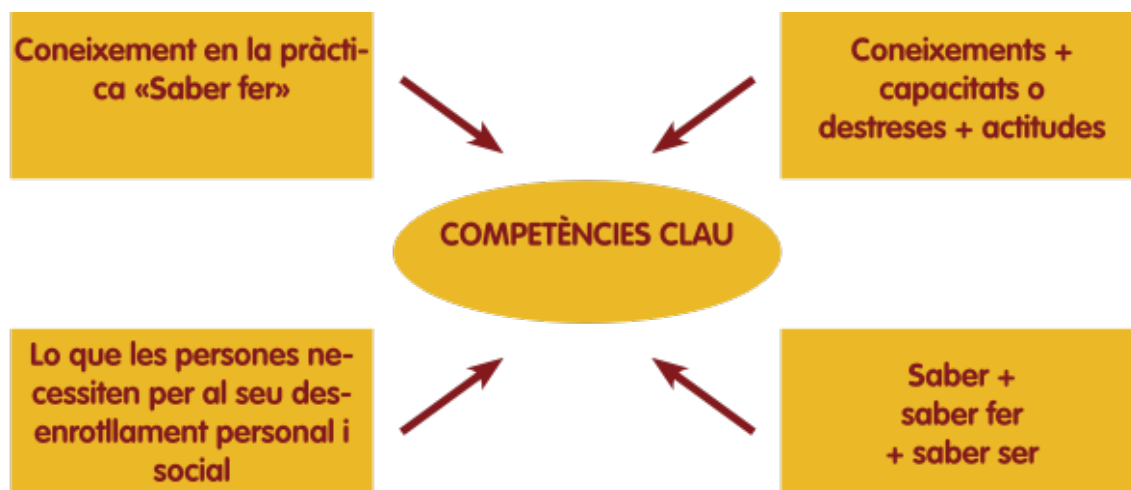
G. També potenciarà el treball en equip en un clima de confiança i respecte.

H. Sabent que la participació de les famílies és clau en l'educació dels fills farem el que es puga per proposar pautes de diàleg i col·laboració.

(Cf C. Esteban–G. Prieto–R. Prieto, *Competències bàsiques i àrea de Religió catòlica*, SM i PPC, Madrid 2006).

EL PROJECTE NEHORAH NO IGNORA QUE L'APRENTATGE DE LA RELIGIÓ CATÒLICA ÉS MÉS CONSISTENT, EVOCABLE I APLICABLE SI...

5.3. CONTRIBUCIÓ DEL PROJECTE NEHORAH AL DESENROTLLAMENT DE LES COMPETÈNCIES CLAU

La novetat més destacable del sistema educatiu de la LOMCE se centra en els estàndards d'aprenentatge avaluable que s'han incorporat com a nou component del currículum escolar.

Les competències tractaran d'identificar i expressar els aprenentatges necessaris d'Educació Primària.

Esta nova corrent educativa tractarà d'actualitzar els plantejaments pedagògics, la funció social de l'educació i l'aplicació dels aprenentatges en la vida real.

El consell Europeu diu: «les competències són la suma de coneixements, destreses i característiques individuals que permeten a una persona realitzar accions. Les competències clau representen un paquet multifuncional i transferible de coneixements, destreses i actituds que tots els individus necessiten per a la seua realització i desenvolupament personal i inclusió social. Tenen com a essència el desenvolupament integral de la personalitat dels alumnes. No es tracta només d'adquirir coneixements, sinó de ser capaç d'anar aplicant-los quan siga necessari en la vida de cada dia.

La competència s'inscriu de ple en un aprenentatge per a la vida. És a dir: aprendre a ser, aprendre a conèixer, aprendre a fer i aprendre a viure.

L'ensenyança de la religió catòlica en l'escola s'até a la finalitat pròpia d'esta, que és la formació plena de l'alumne per mitjà dels sistemes propis d'aprenentatge que es concreten en el currículum i el seu desenvolupament. Contribuïx a la qualitat de l'educació des de la proposta i desenvolupament d'uns coneixements, valors i actituds que conformen el seu propi currículum. Ho fa desenvolupant especialment la capacitat de sentit transcendent de l'alumne, facilitant-li una proposta del sentit últim per a la seua vida i il·luminant el fonament d'aquells valors comuns i propis d'esta ensenyança que fan possible una convivència lliure, pacífica i solidària.

Les propostes de l'ensenyança religiosa catòlica constitueixen en si mateixa una cosmovisió del món, de la vida i del ser que fan possible la formació integral. Tot això es realitza per mitjà de la presentació sistemàtica, orgànica i científica del missatge, vida i persona de Jesucrist, present en la seua Església, avalada per la tradició i el magisteri de l'Església, transmesa a través de l'acció educativa del professor amb la seua preparació científicotècnica i el seu testimoni cristià.

Al seu torn, les aportacions d'esta ensenyança fan possible, com a oferta lliure, una manera de ser i de viure en el món, de manera que els principis, valors i actituds que generen els elements bàsics del cristianisme ajuden a l'alumne a situar-se lúcidament davant de la tradició cultural i, per tant, a inserir-se críticament en la societat.

Competències En NEHORA	Competència lingüística	Actitud de curiositat, interès i creativitat cap a l'aprenentatge i el reconeixement de les destreses inherents a esta competència com: lectura, conversació, escriptura, producció i recepció de missatges en diferents contextos, coneixement del món religiós, escolta de la Paraula de Déu, simbologia, llenguatge bíblic, valoració crítica de la cultura a la llum de l'Evangelí i la dimensió intercultural. Permet superar les dificultats i resoldre els problemes que sorgixen en l'acte comunicatiu, destreses i estratègies comunicatives per a la lectura, l'escriptura, la parla, l'escolta i la conversació, com a destreses vinculades amb el tractament de la informació, la lectura multimodal i la producció de textos electrònics en diferents formats. El component personal que intervé en la interacció comunicativa en tres dimensions: l'actitud, la motivació i els trets de personalitat.
	Competència matemàtica i bàsica en ciència i tecnologia	Aplicar el raonament per a descriure, interpretar i predir fenòmens en el seu context social, temporal i religiós. Generar actituds i valors basats en el rigor, el respecte a les dades i la veracitat. Acostament al món humà i a la interacció responsable amb ell des d'accions, tant individuals com col·lectives, orientades a la conservació i millora del medi natural i humà, decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i el progrés dels pobles. Generar actituds i valors que promoguen criteris ètics associats al sentit de la responsabilitat i a l'adopció d'una actitud adequada per a aconseguir una vida física, mental i religiosa saludable.
	Competència digital	Accés a les fonts i el processament de la informació; saber els drets i les llibertats que assisteixen a les persones en el món digital. Desenrotllar una actitud activa, crítica i realista cap als continguts en els mitjans tecnològics, valorar fortaleeses i debilitats i respectant principis ètics en el seu ús.
Competències En NEHORA	Competència digital	Participació en el treball col·laboratiu, així com la motivació i la curiositat per l'aprenentatge i la millora en l'ús de les tecnologies. Saber com els continguts digitals poden realitzar-se en diversos formats (text, àudio, vídeo, imatges). La resolució de saber on buscar.

	Aprendre a aprendre	Motiva habilitats per a iniciar, organitzar i persistir en l'aprenentatge. Ajuda a motivar l'aprenentatge, que l'educand s'assenta protagonista del procés i del resultat del seu aprenentatge i que arribi a les metes proposades. Conèixer i controlar els propis processos d'aprenentatge per a ajustar-los als temps i les demandes de les tasques i activitats que conduïxen a l'aprenentatge. Ajuda a la reflexió que afavorisca un coneixement dels processos mentals del seu aprenentatge, així com al desenrotllament de la destresa de regular i controlar el propi aprenentatge que es Du a terme.
	Competències socials i cíviques	Desenrotllament de destreses per a comunicar-se d'una manera constructiva: mostrar tolerància, expressar i comprendre punts de vista diferents i sentir empatia. Així mateix, genera actituds i valors per a la col·laboració, la integritat i honestedat. Coneixement crític de la democràcia, justícia, igualtat, ciutadania, drets humans i religiosos. Comprendre i entendre les experiències col·lectives i el funcionament del passat i present de les societats, la realitat del món en què es viu, els seus conflictes, èxits i problemes, per a comprometre's personal i col·lectivament en la seua millora, participant així de manera activa, eficaç i constructiva en la vida. Ser capaç de posar-se en el lloc de l'altre, acceptar les diferències, ser tolerant i respectar els valors, les creences, les cultures i la història personal i col·lectiva dels altres.
	Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor	Ajuda a intervindre o resoldre, i saber triar, planificar i gestionar els coneixements, destreses o habilitats i actituds necessaris amb criteri propi, a fi d'aconseguir l'objectiu previst. Promou la capacitat d'anàlisi; les capacitats de planificació, organització, gestió i presa de decisions; la capacitat d'adaptació al canvi i resolució de problemes; la comunicació, presentació, representació i negociació efectives; l'habilitat per a treballar, tant individualment com dins d'un equip; la participació, capacitat de lideratge i delegació; el pensament crític i sentit de la responsabilitat; l'autoconfiança, avaluació i autoavaluació.

Consciència i expressions culturals

Ajuda a conèixer, comprendre, apreciar i valorar amb esperit crític, amb una actitud oberta i respectuosa, les diferents manifestacions culturals i artístiques, a utilitzar-les com a font d'enriquiment i **gaudi** personal i a considerar-les com a part de la riquesa i el patrimoni dels pobles.

Promou actituds i **valors** personals d'interés, reconeixement i respecte per les diferents manifestacions artístiques i culturals, i per la conservació del patrimoni cultural.

La promoció de la participació en la vida i l'activitat cultural en el **mig** que es viu, al llarg de tota la vida.

1. Competència en comunicació lingüística

L'ensenyança religiosa catòlica aporta elements bàsics quant a l'èxit de la competència en comunicació lingüística perquè se servix del llenguatge acadèmic, les imatges i els símbols, i altres recursos per a la comprensió de la religiositat pròpia de cada etapa evolutiva. Es desenrotlla així la competència en comunicació lingüística, que se servix del llenguatge que conforma la cultura i tradició que es transmet d'una a una altra generació.

Elements bàsics:

- L'escolta de la Paraula de Déu.
- El comentari del text bíblic.
- Els gèneres literaris bíblics.
- El llenguatge bíblic, el doctrinal, el litúrgic i el moral.
- El vocabulari.

2. Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologia

Aplicar el raonament per a descriure, interpretar i predir fenòmens en el seu context social, temporal i religiós.

Actituds i valors basades en el rigor, el respecte a les dades i la veracitat.

Acostament al món humà i a la interacció responsable amb ell des d'accions, tant individuals com col·lectives, orientades a la conservació i millora del medi natural i humà, decisives per a la protecció i manteniment de la qualitat de vida i el progrés dels pobles.

Presentació d'actituds i valors que promoguen criteris ètics associats al sentit de la responsabilitat i a l'adopció d'una actitud adequada per a aconseguir una vida física, mental i religiosa saludable.

3. Competència digital

Permet l'accés a les fonts i al processament de la informació, assenyalant els drets i les llibertats que assisteixen a les persones en el món digital.

Desenrotlla una actitud activa, crítica i realista cap als continguts en els mitjans tecnològics, valora fortaleeses i debilitats, respectant principis ètics en el seu ús.

Participació en el treball col·laboratiu, així com la motivació i la curiositat per l'aprenentatge i la millora en l'ús de les tecnologies.

Ajuda a saber com els continguts digitals poden realitzar-se en diversos formats (text, àudio, vídeo, imatges).

Utilització educativa dels recursos tecnològics, procurant la seua integració en la vida del subjecte i el seu ús ètic.

La resolució de saber on buscar.

4. Competència per a aprendre a aprendre

La Religió catòlica contribuïx igualment al desenvolupament de la competència d'aprendre a aprendre, fomentant les capacitats a través de l'educació, l'impuls del treball en equip o la síntesi de la informació i opinió.

Elements bàsics:

- La busca de la veritat, la bellesa i el bé.
- L'impuls del treball en equip i/o cooperatiu.
- El gust per aprendre més.
- L'esforç personal.
- El seguiment i la imitació de Jesucrist.

5. Competències socials i cíviques

En la competència social i cívica s'integren elements essencials per a la humanització: personals, interpersonals i interculturals i s'arreglen totes les formes de comportament que preparen les persones per a participar d'una manera eficaç i constructiva en la vida social i professional. L'ensenyança religiosa catòlica exposa, fonamenta i jerarquiza els valors i les virtuts que contribuïxen a educar la dimensió moral i social de la personalitat de l'alumne, amb vista a fer possible la maduració en la coresponsabilitat, l'exercici de la solidaritat, de la cooperació, la llibertat, la justícia i de la caritat. Tot això com a expressió coherent del coneixement de Déu revelat en Jesucrist.

Elements bàsics:

- L'exercici de la ciutadania.
- La millora de la societat.
- La formulació de juís ètics.
- L'aplicació de normes de conducta.
- La reflexió ètica.
- La resolució de conflictes per mitjà del diàleg.

6. Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor

És finalitat fonamental del quefer de l'escola que els alumnes descobrisquen la seua identitat personal, però açò no serà possible sense una obertura al significat últim i global de la seua existència humana. L'alumne no podrà desenrotllar la seua autonomia i iniciativa personal si no comença ja a ensinistrar-se en el coneixement de si mateix, en el seu ser més profund, en les seues potencialitats, en la seua dignitat i en el seu sentit. La formació religiosa catòlica aporta d'esta manera una cosmovisió que fa possible l'obertura cap al fonament i el sentit últim de la vida i, per tant, al sentit de la ciència, de la cultura i de la identitat mateixa de la persona humana.

Elements bàsics:

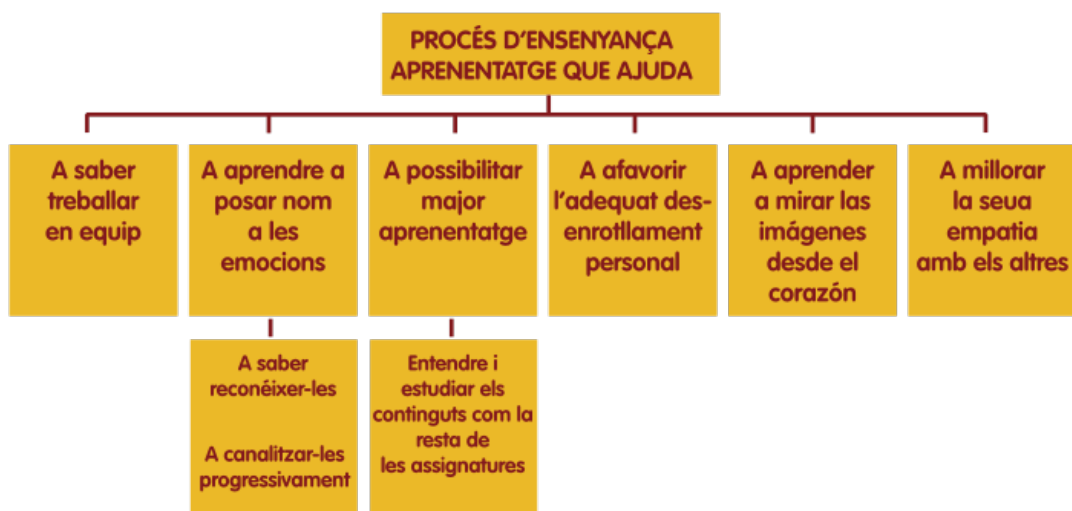
- El coneixement d'un mateix i l'equilibri de l'autoestima.
- Els valors evangèlics: responsabilitat, perseverança, creativitat, autocrítica, gratitud, solidaritat, respecte, pau, llibertat i justícia.
- La capacitat de triar amb criteri propi i de relació amb els altres i amb Déu.
- L'actitud positiva cap a la conversió.
- La superació de les dificultats.
- La dignitat personal i el sentit últim de la vida (la seua finalitat transcendent).
- La proposta de Jesucrist com a camí a la veritat i a la vida.
- La construcció d'un juí moral basat en els principis, valors i actituds que genera el mateix Evangeli.

La contribució a la competència de consciència i expressions culturals es relaciona amb els seus aspectes de coneixement i valoració de tota l'expressió artística, plàstica, històrica, simbòlica, lingüística, de costums, ritus, festes, valors i formes de vida impregnats de cristianisme des del seu origen i el seu desenrotllament actual, com a manifestació del fet religiós. L'alumne no sols coneixerà, sinó que podrà comprendre i assumir els valors que comporta el coneixement del fet religiós en la seua expressió artística, cultural i estètica, teològica i vivencial.

Elements bàsics:

- L'anàlisi i comentari de les diverses manifestacions artístiques, culturals i religioses.
- El sentiment d'estima i valoració del fet cultural, artístic i religiós.
- L'actitud de respecte i conservació del patrimoni cultural i religiós.

5.4. PROCÉS D'ENSENYANÇA I APRENTATGE

Des del nou projecte de Religió pretenem que els xiquets aprenguen a mirar la vida també des del punt de vista emocional. És la intel·ligència emocional la que els permetrà prendre consciència de les seues pròpies emocions, comprendre els sentiments dels altres i tolerar les frustracions. Este projecte els va a ajudar a saber treballar en equip i a millorar la seua empatia amb els altres, possibilitant-los un major aprenentatge i un adequat desenrotllament personal. Aprendran a posar nom a les emocions, a saber reconèixer-les i a anar canalitzant-les progressivament. Així mateix els va a ajudar a saber posar-se en el lloc dels altres eixint del seu propi egocentrisme per a buscar el bé amb els altres. Aprendran a mirar les imatges des del cor i des de la seua pròpia experiència de vida. Així com a entendre i estudiar els continguts del currículum exactament igual que la resta de les assignatures.

En la primera doble pàgina de cada unitat, «MIREM LA VIDA» començarem identificant l'experiència humana que ens servirà com a punt de partida u connexió amb els continguts bíblics i les ensenyances de l'Església; seguirem amb «Veig, pense, em pregunte». Esta rutina fomenta que els estudiants realitzen observacions cuidadoses i interpretacions meditades.

La següent activitat «Sentiments i emocions» està relacionada amb la identificació d'emocions i sentiments i amb la busca del bé amb els altres.

En l'últim apartat de la pàgina «Ho saps?» treballarem l'activació dels seus coneixements previs. Els farem preguntes relacionades amb els continguts que se'n van a treballar en el tema i intentarem esbrinar quins coneixements tenen els alumnes sobre el tema abans de treballar-ho.

En estes dos pàgines els alumnes treballen la competència lingüística i aprendre a aprendre.

En la segona doble pàgina «APRENEM DE LA BÍBLIA» treballarem la lectura del text bíblic centrant-la en tres passos:

1r Pas: «Abans de la lectura». Intentarem centrar l'atenció dels alumnes i a preparar-los perquè siguin capaços de llegir el text i comprendre allò que llegiran perquè sàpien extraure i recordar les idees principals. Els farem generar-se preguntes, tindre una visualització prèvia, saber posar-se en el lloc de Jesús o en el lloc dels altres.

Per exemple: Imagina que passaria si no existira el cel... Imagina que eres Jesús i parlaràs davant d'un grup de gent, pensa en aquelles coses que els diries...

2n Pas: «Durant la lectura». En este pas treballarem la lectura del text bíblic. Esta lectura la podem realitzar de diferents formes però l'objectiu fonamental és fer que l'alumne comprenga i aprenga el missatge de Jesús que ens parla a través del text bíblic. Les diferents formes de realitzar la lectura podrien ser:

- Lectura per part del professor.
- Lectura individual en silenci.
- Lectura individual en veu alta.
- Lectura dramatitzada.

– Lectura cooperativa.

3r Pas: «Després de la lectura». En este pas comprovarem a través de diferents activitats si els alumnes han comprés el missatge i les idees principals del text bíblic que han llegit. A través de l'activitat «Em quede amb» els alumnes podran demostrar el que han comprés del text. Han de ser capaços de resumir en una frase senzilla la idea principal del text o el missatge que ens vol transmetre Jesús.

Cultivem perquè la competència lingüística realitzant el comentari de text amb la mateixa tècnica que utilitza l'assignatura de literatura; també la competència de sentir transcendent explicant-los que el text bíblic té dos autors: l'humà que ho va escriure i Déu que el va inspirar.

Suggerim al professor que amplie els coneixements dels alumnes en interioritat; per a la qual cosa li oferim un fotocopiable en la guia.

En la tercera doble pàgina, «QUÈ ENS ENSENYA L'ESGLÉSIA», es proposa als alumnes el que l'Església ensenya desenrotllant el missatge cristià de les narracions bíbliques per mitjà de textos expositius, làmines d'art i activitats de comprensió.

En ella treballem la competència epistemològica, pròpia de l'assignatura de Religió, perquè la proposta que estudien consta de senzills textos teològics i manifestacions artístiques i culturals dels continguts.

També oferim dos fotocopiables, un de reforç, de repàs dels estàndards d'aprenentatge i un altre d'ampliació.

En la quarta doble pàgina, «APRENEM MÉS» pretenem que els alumnes aprenguen a viure seguint les ensenyances de Jesús i integren el missatge estudiat en el text bíblic i en la pàgina de l'Església en la seua vida diària. Així mateix volem que siguin capaços de saber viure i treballar amb els altres. En esta pàgina inclourem activitats de treball cooperatiu que els possibilitaran poder treballar en equip i aprendre amb els altres, lectura d'imatges d'obres artístiques, vides de sants, relats vocacionals i valors de Jesús. Recomanem tècniques de relaxació i interiorització, pàgines web... i també un fotocopiable d'una poesia que expressa el contingut de la unitat per a suscitar en els alumnes la sorpresa, l'admiració...

En la quinta doble pàgina, «QUANT HE APRÉS!», conté un mapa mental o un esquema, el resum dels continguts més importants treballats, una cançó o una poesia, unes preguntes per a aprendre i una autoavaluació perquè reflexionen sobre el seu aprenentatge, comportament, atenció, participació.

En ella treballem entre altres la competència per a aprendre a aprendre, la competència ètica, i oferim un fotocopiable per a avaluar; així com tècniques per a la memorització dels continguts conceptuals.

5.5. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Vistes les carències existents en alguns alumnes dins de competències bàsiques, sobretot en la comprensió i raonament, s'ha fet una especial incidència a dissenyar i dur a terme activitats senzilles, històries de la vida molt pròximes al seu entorn, resolució de passatemps, cançons, plantejament d'opinions... que els permeten desenrotllar les seues capacitats.

Hem prestat particular atenció, en la mesura que es puga, a la diversitat dels alumnes, proporcionant activitats de reforç i ampliació especialment proposats en la guia per a cada grup diferencial i en cada unitat, per a quan el professor ho necessite.

Les activitats de reforç i ampliació acompanyen l'alumne en el desenrotllament de la seua capacitat per a aconseguir la seua maduresa i equilibri afectiu-social per mitjà de la participació.

L'atenció a la individualitat de l'alumnat s'ha de traduir donant resposta a les exigències concretes derivades del desenrotllament personal, de l'ambient familiar de procedència, de la potencialitat d'aprenentatge, de l'experiència anterior d'escolarització, del coneixement de l'idioma i dels coneixements previs de cada un dels àmbits d'aprenentatge.

El projecte Nehorah basa un dels seus fonaments a atendre les diferències individuals. Amb això es pretén situar tots els alumnes en condicions d'aprofitar al màxim les oportunitats de l'escolarització. Hem tingut en compte el distint ritme d'aprenentatge dels uns i els altres, la necessitat consolidar el domini de les tècniques instrumentals i la prevenció d'errors conceptuals.

Per a facilitar que l'acció docent puga adaptar-se als avanços individuals, en l'àrea de Religió catòlica, el nostre Projecte oferix:

Des d'una perspectiva general de la matèria:

- Una programació detallada que permet assignar objectius i continguts a l'alumne que manifeste dificultats en algun dels aprenentatges.
- Suggeriments metodològics aplicadors al procés d'ensenyança.
- Un cànon d'estàndards d'aprenentatge utilitzable pel professor en funció dels objectius bàsics assignats a un alumne com a conseqüència de l'adaptació curricular. Este cànon facilita:
 1. Adaptar els objectius generals als alumnes amb necessitats educatives especials.
 2. Modificar els continguts i seleccionar aquells que es consideren de caràcter bàsic.
 3. Flexibilitzar els criteris d'avaluació ajustant-los a les modificacions anteriors.
 4. Individualitzar la metodologia.

Des d'una perspectiva centrada en les unitats didàctiques:

- En cada una de les unitats, el professor trobarà els continguts, els criteris

d'avaluació, els estàndards d'aprenentatge avaluables, les estratègies metodològiques i la proposta d'activitats que faciliten el procés d'adaptació als alumnes amb necessitats educatives especials.

- Activitats de reforç i ampliació que permeten respectar el ritme d'aprenentatge de cada alumne.
 - Els recursos que el projecte posa a disposició de l'alumne i del professor per a fer front a esta atenció individual són els següents:
 - El llibre de l'alumne amb una seqüència didàctica graduada.
 - La proposta didàctica: a més de les programacions de les unitats en els termes ja citats, conté estratègies metodològiques i propostes d'activitats per a les adaptacions curriculars.
 - Un CD amb cançons que sintetitzen els continguts de cada unitat.
-
- Finalment, el Projecte Nehorah no ignora que l'aprenentatge de la Religió catòlica és més consistent, evocable i aplicable quan:
 - El que s'ensenya pertany al cercle d'interessos de l'alumnat d'estes edats.
 - El que s'ensenya es relaciona amb el que ocorre en la família i en el carrer.
 - El que s'ensenya pot ser aplicat de forma immediata, obtenint així una gratificació pel que aprén.
-
- D'altra banda, les dificultats de l'aprenentatge són superables quan:
 - L'adaptació a l'alumne és correcta.
 - El professor viu i comunica il·lusió en el seu treball i en la seua relació amb l'alumnat.
 - Es transmet confiança a l'alumne en la seua capacitat per a aprendre.

5.6. ORIENTACIONS PER A FACILITAR EL DESENROTLLAMENT D'ESTRATÈGIES METODOLÒGIQUES QUE PERMETEN TREBALLAR PER COMPETÈNCIES EN L'AULA

a) Ha d'ajustar-se al nivell competencial inicial dels alumnes.

b) És necessari seqüenciar l'ensenyança de tal manera que es partisca d'aprenentatges més simples per a avançar gradualment cap a altres més complexos.

c) Un dels elements clau en l'ensenyança per competències és despertar i mantindre la motivació. El que més motiva els alumnes, diu la mestra Merit Karise (Estoniana), és la personalitat del professor, la seua passió, la seua purna, el seu esperit d'equip...: «El bon mestre ajuda als seus alumnes a obrir-se al món,

esperona la seua curiositat, els fa sentir que ells importen i que la seua contribució és important per al món». La motivació implica un nou plantejament del paper de l'alumne, actiu i autònom, conscient de ser responsable del seu aprenentatge.

d) Per a potenciar la motivació per l'aprenentatge de competències es requereixen metodologies actives, que es recolzen en estructures d'aprenentatge cooperatiu, com el treball per projectes.

Pretenem ensenyar als alumnes a pensar. Es tracta del canvi de paradigma educatiu, l'alumne es convertix en el propi agent del seu aprenentatge i és a través de les seues reflexions com va adquirint els seus coneixements. Així mateix els alumnes aprenen a transferir els seus aprenentatges a situacions reals de la seua vida quotidiana. Anem treballar amb rutines i destreses del pensament que els serviran de guia en el procés de pensar.

Una rutina o destresa de pensament és un model o patró senzill de raonament que ajuda als alumnes a aprendre a pensar. Consistix en pocs passos, fàcils d'ensenyar, aprendre, recordar i transferir. Poden treballar-se de forma individual o en grup i en diversitat de contextos.

– «VEIG, PENSE, EM PREGUNTE»

Esta rutina fomenta que els estudiants realitzen observacions cuidadoses i interpretacions meditades. Els ajuda a estimular la curiositat i a establir l'escenari d'investigació. La utilitzarem per a ajudar-los a pensar amb més profunditat sobre la imatge de la primera pàgina. Per mitjà del «Què veig» els proposarem que escriguen o diguen dos o tres coses que ells veuen en la imatge. En el «Pense» els farem pensar sobre algun aspecte fonamental de la imatge. I en «Em pregunte» intentarem que es generen preguntes al mirar la imatge.

Encara que donem algunes qüestions en el «Veig, pense, em pregunte» de cada unitat, proposem al professor que anime als seus alumnes a verbalitzar el que veuen i el que pensen sobre el tema que s'estiga treballant així com a plantejar-se preguntes.

– MAPA MENTAL

Un mapa mental és un mètode per a organitzar idees utilitzant al màxim les capacitats mentals. És un diagrama que s'utilitza per a ordenar la informació a partir d'una idea central de què irradien una sèrie de línies corbes o branques amb idees associades. S'utilitzen com a recurs per a l'organització, comprensió, aprenentatge i transmissió d'informació. Tenen en compte aspectes com el pensament creatiu, la percepció visual, la memòria i la mnemotècnica. Un mapa mental pot servir per a generar i organitzar idees i és molt eficaç per a extraure i memoritzar la informació.

e) Resulta recomanable l'ús del portfolio, que és una ferramenta motivadora que

potència l'autonomia de l'alumne i desenrotlla el seu pensament crític i reflexiu.

f) És necessària una adequada coordinació entre els docents sobre estratègies metodològiques i didàctiques.

5.6.1. Aprenentatge cooperatiu

L'aprenentatge cooperatiu és un mètode d'aprenentatge basat en el treball en equip dels alumnes.

En una situació d'aprenentatge cooperatiu el grup d'alumnes ha de treballar conjuntament perquè s'aconseguiran els objectius si, i només si, cada membre de l'equip aconsegueix els seus. L'equip necessita el coneixement i el treball de tots els membres. En esta situació d'aprenentatge es busquen els beneficis per al conjunt del grup, que ho són, també, per a un mateix. La recompensa rebuda per l'alumne, en l'aprenentatge cooperatiu, és equivalent als resultats obtinguts pel grup.

Elements bàsics de l'aprenentatge cooperatiu (Johnson-Jonson):

1. La interdependència positiva: pot definir-se com el sentiment de necessitat cap al treball dels altres. Els membres del grup perceben que estan vinculats entre si per a realitzar una tasca i que no poden tindre èxit a menys que cada un d'ells ho aconsegueixca. Si tots aconsegueixen els seus objectius, s'aconseguirà l'objectiu final de la tasca.

2. La interacció «cara a cara» o simultània: en l'aprenentatge cooperatiu, els estudiants han de treballar junts, «aprendre amb altres», afavorint, d'esta manera, que compartisquen coneixements, recursos, ajuda o suport. Discutir sobre els distints punts de vista, sobre la manera d'enfocar determinada activitat, explicar als altres el que cada un va aprenent, etc. són accions que s'han de dur a terme amb tots els membres del grup per a poder aconseguir els objectius previstos.

3. La responsabilitat individual: cada membre, individualment, ha d'assumir la responsabilitat d'aconseguir les metes que se li han assignat. Per tant, realment, cada persona és, i ha de sentir-se, responsable del resultat final del grup. Sentir que quelcom depén d'un mateix i que els altres confien en la pròpia capacitat de treball (i viceversa) augmenta la motivació cap a la tasca i el rendiment individual i grupal.

4. Les habilitats socials: necessàries per al bon funcionament i harmonia del grup. La gestió que facen dels possibles conflictes que sorgisquen, l'ambient general que existix en el mateix... són temes que els alumnes han d'aprendre a manejar.

5. L'autoavaluació del grup: li'ls dona l'oportunitat que siguen capaços d'avaluar el procés d'aprenentatge que ha seguit el seu grup. Esta avaluació guiada pel professor és molt important per a prendre decisions per a futurs treballs i perquè cada membre puga dur a terme una anàlisi de l'actuació que ha exercit en el grup.

Com formar els grups cooperatius?

Respecte a la grandària dels grups no hi ha un número concret d'integrants que puga considerar-se com l'adequat. La quantitat dependrà del que es vullga aconseguir, de l'edat dels alumnes, dels recursos i materials amb què comptem i del

temps disponible. No obstant això, se sol considerar com un grandària adequada el que oscil·la entre tres i sis membres.

La finalitat de l'aprenentatge cooperatiu és que cada alumne aprenga sobre si mateix i sobre els altres. Centrar l'avaluació en comportaments cooperatius en compte de competitius ajudarà especialment als alumnes amb més dificultats.

Rols grupals en l'aprenentatge cooperatiu

Estos rols depenen de l'activitat i de la grandària del grup. El professor/a pot seleccionar els més apropiats i augmentar o disminuir el seu número i funcions segons la situació d'aprenentatge:

- Un portaveu, que s'encarregarà de resumir les principals conclusions o respostes generades pel grup i de transmetre-les a la resta de la classe.
- Un secretari, la funció del qual és escriure les decisions del grup.
- Un responsable del material, que aconseguix els materials que el grup necessita i es comunica amb els altres grups i amb el professor.
- Un moderador, que cuidarà que el grup estiga col·laborant de manera adequada i tots els seus membres puguin intervindre.

5.6.2. Estructures cooperatives: (Spencer Kagan)

• Lectura cooperativa

Objectiu: Realitzar lectures comprensives col·lectives desenrotllant el resum oral dels textos.

Descripció: Un alumne o una alumna d'un equip llig el primer paràgraf d'un text. La resta ha d'estar molt atents. A continuació, l'alumne o l'alumna següent (el segon, seguint la direcció de les agulles del rellotge) ha d'explicar el que s'ha llegit i fer un resum.

Els que vénen a continuació (el 3r i el 4t) diuen si el resum és correcte i, si és necessari, ho matisen o ho amplien. El 2n alumne o alumna llig el segon paràgraf, el 3r fa un resum, el 4t i el 1r diuen si és correcte, i així successivament fins que han llegit tot el text.

Si hi ha alguna paraula que no entenguen, inclús després d'haver consultat el diccionari, el portaveu de l'equip ho comunica al mestre o a la mestra, que se'l preguntarà als altres equips (que estan llegint el mateix text). Si algú ho sap, ho explica i, a més, diu com ho ha esbrinat.

Tipus d'activitat: Procés d'aprenentatge.

Principis bàsics que treballa: Interacció mútua i participació equilibrada.

• Caps numerats

Objectiu: Aconseguir que tot el grup assumisca els mateixos objectius i que tots coneguen en igual mitja els aprenentatges concrets i senzills que es vullguen aprendre.

Descripció: Després de treballar sobre un tema concret, una pregunta, un problema, una operació, l'equip arriba a una resposta i ha de treballar perquè tots els membres

del mateix tinguen la capacitat d'explicar correctament la resposta. Cada membre del grup està numerat i a l'atzar es trau un número (pot utilitzar-se un dau) i al que li toque ha d'explicar a tota la classe la resposta del seu grup. Si ho aconsegueix adequadament la recompensa és per a tot l'equip.

Aplicacions: És ideal per a preguntes curtes en què hagen d'investigar les respostes, resolució de problemes, lectura comprensiva d'un text complex.

Principis bàsics que treballa: Interdependència positiva i responsabilitat individual.

- **1- 2 - 4**

Objectiu: Aconseguir crear una dinàmica d'equip que part de l'individual i acabe en el grup.

Descripció: Dins de l'equip-base, cada alumne/a pensa quina és la resposta correcta a una pregunta plantejada. Posteriorment, es posen de dos en dos, intercanvien les seues respostes i les comenten, arribant a conclusions comunes. Finalment tot l'equip ha de decidir qual és la resposta més adequada i completa per escrit la pregunta que s'ha plantejat.

Aplicacions: Revisió d'alguna qüestió que es vullga refermar en la classe. Aclarir entre tots abans de respondre.

Principis bàsics que treballa: Responsabilitat individual, participació equilibrada i interdependència positiva.

- **Parada de tres minuts**

Objectiu: Implicar tot l'alumnat en qüestions que els motiven, preguntar sobre el que s'està tractant i constatar que l'alumnat va integrant en alguna mesura el que explica.

Descripció: Quan el professor o professora dóna una explicació a tot el grup classe, de tant en tant fa una xicoteta parada de tres minuts perquè cada equip-base pense i reflexione sobre el que els ha explicat fins aquell moment i elabore tres preguntes sobre el tema en qüestió, que després hauran de plantejar. Una vegada transcorreguts estos tres minuts cada equip planteja una pregunta –De les tres que ha pensat–, una per equip en cada volta. Si una pregunta –O una altra molt pareguda– Ja ha sigut plantejada per un altre equip-base, se la boten.

Quan ja s'han plantejat totes les preguntes, el professor o la professora prossegueix l'explicació, fins que faça una nova parada de tres minuts.

Aplicacions: Motivació i implicació en les explicacions.

Principis bàsics que treballa: Interacció simultània, responsabilitat individual.

- **Mapa conceptual a quatre bandes**

Objectiu: Resumir entre tots en un mapa conceptual o esquema tot allò que s'ha après d'un determinat tema.

Descripció: a l'acabar un tema, com a síntesi final, cada equip pot elaborar un mapa conceptual o un esquema que resumisca tot el que s'ha treballat en classe respecte d'això.

El professor o la professora guiarà els estudiants a l'hora de decidir entre tots què apartats hauran d'incloure's en el mapa o esquema. Dins de cada equip-base es repartiran les distintes parts del mapa o esquema, de manera que cada estudiant haurà de portar pensat de sa casa (o farà en classe de forma individual o per parelles) la part que li ha tocat. Després posaran en comú la part que ha preparat cada u, i repassaran la coherència del mapa o de l'esquema que resulte; si és necessari, ho retocaran abans de donar-ho per bo i, finalment, faran una còpia per a cada u, perquè els servisca com a material d'estudi.

Aplicacions: Resum final d'un tema.

Principis bàsics que treballa: Interacció mútua, responsabilitat individual i interdependència positiva.

- **Llapis al centre**

Objectiu: Propiciar el debat per a la realització d'un exercici que permeti concretar una resposta escrita per part de tots propiciant l'atenció.

Descripció: El professor dóna a cada equip un full amb tantes preguntes o exercicis sobre el tema que treballen en la classe com a membres té l'equip de base (generalment quatre). Cada estudiant ha de fer-se càrrec d'una pregunta o exercici: ha de llegir-ho en veu alta, assegurar-se que tots els seus companys aporten informació i expressen la seua opinió i comprovar que tots saben i entenen la resposta.

Es determina l'orde dels exercicis. Quan un estudiant llig en veu alta «la seua» pregunta o exercici, entre tots parlen de com es fa i decidixen quina és la resposta correcta. Mentrestant, els llapis de tots es col·loquen en el centre de la taula per a indicar que en aquells moments només es pot parlar i escoltar i no es pot escriure. Quan tots tenen clar el que cal fer o respondre en aquell exercici, cada un agafa el seu llapis i escriuen o fan en el seu quadern l'exercici en qüestió. En este moment, no es pot parlar, només escriure.

A continuació, es tornen a posar els llapis en el centre de la taula, i es procedix de la mateixa manera amb una altra pregunta o qüestió, esta vegada dirigida per un altre alumne.

Aplicacions: Realització de qualsevol tipus de tasques d'anàlisi de qualsevol tema.

Principis bàsics que treballa: Interacció mútua, responsabilitat individual, participació equilibrada i interdependència positiva.

- **Pensant en parelles**

Objectiu: Foment de l'ajuda mútua en la resolució i resposta a qüestions o problemes.

Descripció: L'alumnat pensa en silenci sobre una pregunta plantejada pel professor, després cada un es gira cap al company que està al seu costat per a debatre-la. Al final, el professor selecciona algun alumnat per a debatre les idees amb la classe.

Aplicacions: Resolució de qüestions o problemes.

Tipus d'activitat: Procés d'aprenentatge i revisió.

Principis bàsics que treballa: Responsabilitat individual. Interdependència positiva i interacció mútua.

- **El foli giratori**

Objectiu: Realitzar una aportació per torns de forma escrita entre els membres d'un equip de treball.

Descripció: Consistix a passar un foli (DIN-3 o DIN-4) o qualsevol suport de paper (quadern, cartolina...) perquè ho ompliga l'alumnat d'un equip de treball l'un darrere de l'altre. El responsable cuida que es respecten els torns.

Aplicacions: Definir el tipus de classe que volem tindre i triar les normes. Descobrir les expectatives i creences dels xiquets sobre el tema que introduïrem. Descobrir les seues capacitats, activar esquemes (partim dels seus coneixements previs), crear històries encadenades, revisar i repassar (mapes conceptuais), realitzar sèries (números, dibuixos...), crear art (dibuixos d'equip), solucionar problemes en l'aula (anàlisi de les causes i busca de solucions). Les regles d'aplicació d'esta estructura es poden adaptar segons el tipus d'activitat que hàgem dissenyat.

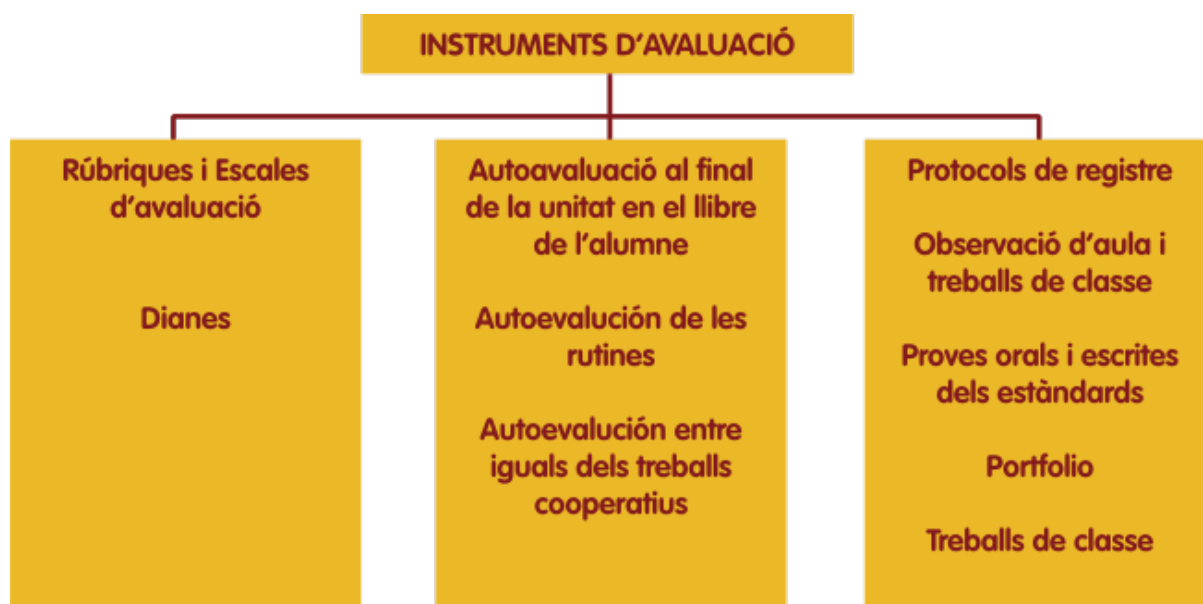
Tipus d'activitat: Procés de participació.

Principis bàsics que treballa: Interdependència positiva i participació equilibrada.

5.7. L'AVALUACIÓ EN EL PROJECTE NEHORAH

Partim de l'avaluació inicial (oferint al professor un model d'avaluació inicial opcional) que junt amb l'avaluació processal i la final, en l'etapa d'educació primària, mostren el grau de domini de les competències claus. Per a això és necessari triar els instruments i procediments d'avaluació que ens permeten obtindre dades que oferisquen validesa i fiabilitat en la identificació dels aprenentatges adquirits. Han d'establir-se les relacions dels estàndards d'aprenentatge avaluable amb les competències a què contribueixen, per a aconseguir l'avaluació dels nivells d'exercici competencials aconseguits per l'alumne.

Els instruments amb què dotarà el projecte Nehorah al professor per a avaluar l'alumne seran els següents:

EXEMPLE DE RÚBRICA

	4	3	2	1
1. Relata amb les seues paraules l'amor del Pare Déu per tots nosaltres	Sí, és capaç de comptar amb les seues paraules que Déu ens vol i ens ha regalat la creació	Sí que reconeix l'amor de Déu però li costa relatar-ho amb les seues paraules i el seu discurs no és molt clar	No és capaç de relatar-ho amb les seues paraules però reconeix l'amor de Déu per nosaltres	No reconeix l'amor de Déu de Pare per nosaltres i no és capaç de relatar-ho amb les seues paraules
2. Descriu la naturalesa com la festa de la creació de Déu	Sí, és capaç de descriure la naturalesa com la festa de la creació de Déu	Descriu però no amb molta claredat la naturalesa com la festa de la creació de Déu	No és capaç de descriure però sí que identifica la naturalesa com a creació de Déu	No identifica ni és capaç de descriure la naturalesa com la festa de la creació de Déu
3. Manifesta agraïment a Déu Pare per la naturalesa a través de dibuixos, oracions, gestos en classe...	Sí, manifesta agraïment a Déu i és capaç de fer dibuixos i oracions per a manifestar-ho	Sí, manifesta agraïment a Déu però només amb ajuda és capaç de fer oracions	No és capaç d'elaborar oracions però sí que manifesta agraïment a Déu per mitjà de dibuixos	No manifesta agraïment a Déu per la naturalesa i no és capaç d'elaborar oracions

EXEMPLE DE REFLEXIÓ PER A L'ELABORACIÓ DE TREBALLS INDIVIDUALS O GRUPALS

NOM	
DATA	
TÍTOL DEL MEU TREBALL	
PER QUÈ HE TRIAT ESTE TREBALL?	
ESTRATÈGIES I PASSOS DEL PROCÉS DE REALITZACIÓ	
QUÈ ÉS EL QUE MÉS M'HA COSTAT?	
ESTÀS SATISFET AMB EL RESULTAT?	
QUÈ HAS APRÉS?	
DE TORNAR-HO A FER, QUÈ CANVIARIES?	

FULL DE REGISTRE D'EXPOSICIONS ORALS EN CLASSE

ACTIVITAT	DESCRIPTOR	ALUMNE	ALUMNE	ALUMNE	ALUMNE	ALUMNE
		A	B	C	D	E
PLANIFICACIÓ	Prepara prèviament el seu discurs					
EXPOSICIÓ	Exposa amb claredat les seues idees					
CONTROL FONOLÒGIC	Parla amb la claredat i entonació adequada					
PRODUCCIÓ ORAL	Hi ha correlació entre les seues idees					

INTERACCIÓ

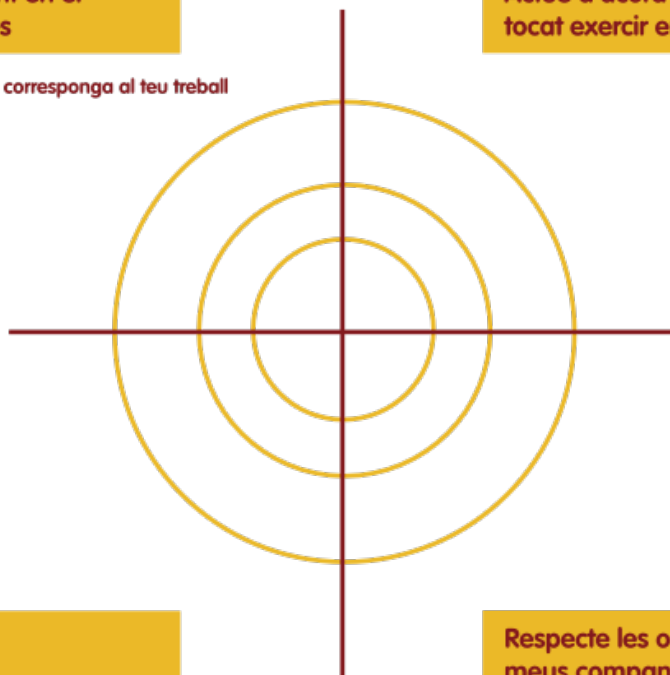
És capaç de respondre a les preguntes que se li plantegen

EXEMPLE DE DIANA D'AUTOAVAL

Participe activament en el grup aportant idees

Pinta del 0-3 la part que es corresponga al teu treball

Actue d'acord al rol que m'ha tocat exercir en el grup

Disfrute treballant en l'equip

Respecte les opinions dels meus companys

EXEMPLE D'AVALUACIÓ DELS ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE

Subratlla la situació de pecat que apareix en estos textos.

El rabí Nahum de Chernóbil vivia sent ofés constantment per un comerciant. Un dia els negocis d'este últim van començar a caminar molt malament; i va ser a demanar disculpes a Nahúm. «Jo ho vaig perdonar, però ell va seguir odiant-me des del fons del seu cor», va dir el rabí.

En una xicoteta aldea del Marroc, un imant contemplava l'únic pou de tota la regió. Un altre musulmà es va aproximar:

- Què hi ha allí dins?**
- Ací està amagat Déu.**
- Que Déu està amagat dins d'este pou? Això és pecat!**

Pensa en situacions de pecat que t'hages trobat en la vida i identifica-les amb les dels textos anteriors.

No veure Déu, en qualsevol lloc, en qualsevol persona.....

.....

Demanar perdó, sense sentir-ho:

.....

D'estes situacions, escriu al costat una P per a les que necessiten perdó o una F de felicitat, segons cregues convenient.

Uns xiquets s'estan barallant en el pati de recreació.

En una festa d'aniversari amb amics, tots heu acabat jugant per equips.

No he fet els deures de Religió.

Ma mare, m'ha dit que posara la taula; però en eixe moment estava enfadat i li he contestat: «No vull!».

Estic desitjant que arribe el 26 de maig, tots els companys de classe ens n'anem d'excursió.

5.8. DISTRIBUCIÖN DE CONTINGUTS, CRITERIS D'EVALUACIÖN I EST«NDARES D'APRENENTATGE EN LES UNITATS DEL 2ⁿ CURS

Unitats	Contingut	Bloc	Criteris de Avaluació	Estàndards d'aprenentatge
1. DÉU ENS CREGA I ENS FA ELS SEUS AMICS	Déu, Pare de la humanitat, vol nostra felicitat Déu crega l'home per a ser el seu amic. El Paradís com a signe d'amistat	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	1. Identificar en la pròpia vida el desig de ser feliç	1.1. Pren consciència i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i a les persones del seu entorn
			2. Reconéixer la incapacitat de la persona per a aconseguir per si mateix la felicitat	2.1. Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones, i sobretot a Déu, per a viure
			3. Apreciar la bondat de Déu Pare que ha creat a l'home amb este desig de felicitat	3.1. Valora i agraiïx que Déu li haja creat per a ser feliç
			4. Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	4.1. Llig i comprén el relat bíblic del Paradís 4.2. Identifica i representa gràficament els dons que Déu fa a l'home en la Creació

2. LA BÍBLIA	La Bíblia narra el que Déu ha fet en la història Déu actua en la història. L'amistat de Déu amb els patriarques	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	1. Identificar l'acció salvadora de Déu en la història en els relats bíblics	1.1. Coneix, memoritza i reconstruïx relats bíblics de l'acció de Déu en la història 1.2. Selecciona i representa distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història
			2. Conèixer i valorar en la vida dels patriarques els trets de Déu Pare: protecció, atenció i acompanyament	2.1. Associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius 2.2. Dramatitza moments de la vida dels patriarques on s'expressa la protecció, l'atenció i l'acompanyament de Déu
			3. Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ajuda al poble d'Israel
3. JESÚS NAIX EN BETLEM	Déu tria Maria perquè el seu fill es faça home L'Advent, espera del compliment de la promesa de salvació El Nadal: naixement del Salvador	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Conèixer i valorar la resposta de Maria a Déu	1.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació 1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació

			2. Aprendre el significat del temps d'Advent	2.1. Identifica els signes de l'Advent com a temps d'espera 2.2. Reconeix i valora la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida
			3. Identificar el significat profund del Nadal	3.1. Coneix el relat del naixement de Jesús i descobrix en l'actitud i paraules dels personatges el valor profund del Nadal
4. EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU	El Baptisme: incorporació a l'Església	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	1. Reconéixer el Baptisme com a mitjà per a formar part de l'Església	1.1. Coneix i explica amb les seues paraules el sentit del Baptisme 1.2. Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús
			2. Observar i comprendre els signes presents en la litúrgia baptismal	2.1. Associa els elements materials de l'aigua, la llum i l'oli amb el seu significat sacramental
5. L'ESGLÉSIA	La unitat eclesial: fills d'un mateix Pare	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	3. Prendre consciència que el Pare genera la unitat de l'Església	3.1. Relaciona la unitat de l'Església amb la unitat dels òrgans del seu propi cos 3.2. Assenyala en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare de tots
6. SETMANA SANTA	Jesucrist santifica el temps: l'Any litúrgic	Bloc 4. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església	4. Conèixer l'Any litúrgic i els seus temps	4.1. Construeix el calendari on ubica els diferents temps litúrgics

7. PARLEM AMB EL NOSTRE PARE DÉU	Déu proposa a l'home un camí de trobada amb Ell	Bloc 2. La revelació: Déu intervé en la història	3. Reconéixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ens ajuda
8. MARÍA	Déu tria María perquè el seu fill es faça home	Bloc 3. Jesucrist, compliment de la història de la Salvació	1. Conéixer i valorar la resposta de María a Déu	1.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació 1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació
9. EL PARADÍS	Déu crega l'home per a ser el seu amic. El Paradís com a signe d'amistat	Bloc 1. El sentit religiós de l'home	4. Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat.	4.3. Expressa, oral i gestualment, de forma senzilla, la gratitud a Déu per la seua amistat

8.9. RELACIÓ D'UNITATS DIDÀCTIQUES, BLOCS DE CONTINGUTS, CRITERIS D'AVALUACIÓ, ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES I INDICADORS D'ÈXIT DE 2n D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

UNITAT 1. DÉU ENS CREGA I ENS FA ELS SEUS AMICS		BLOC DE CONTINGUT 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME					
CRITERIS D'AVALUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES	INDICADORS D'ÈXIT					
		EX	NT	BÉ	SU	IN	
1. Identifica en la pròpia vida el desig de ser feliç	1.1. Pren consciència i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i a les persones del seu entorn	És conscient i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i als que li rodegen	Normalment és conscient i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i reconeix el que fa feliç als altres	Algunes vegades és conscient i expressa les coses que li fan feliç a ell o als altres	És conscient de les coses que li fan feliç a ell i als altres però no les expressa	No és conscient ni expressa moments o coses que li fan feliç a ell i als que li rodegen	
2. Reconeixer la incapacitat de la persona per aconseguir per si mateix la felicitat	2.1. Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones, i sobretot a Déu, per viure	Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones, i sobretot a Déu, per viure	Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones i a Déu	Normalment descobrix situacions en què necessita a les persones i a Déu	A vegades descobrix situacions en què necessita a les persones i a Déu	No és capaç de descobrir ni anomenar situacions en què necessita a les persones ni a Déu	
3. Apreciar la bondat de Déu Pare que ha creat a l'home amb este desig de felicitat	3.1. Valora i agraïx que Déu li haja creat per a ser feliç	Valora i agraïx que Déu li haja creat per a ser feliç	Agraïx que Déu li haja creat per a ser feliç	Reconeix que Déu li ha creat per a ser feliç	Reconeix que Déu li ha creat	No reconeix que Déu li haja creat per a ser feliç	

4. Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	4.1. Llig i comprén el relat bíblic del Paradís	Llig i comprén el relat bíblic del Paradís	Llig el relat bíblic del Paradís i comprén part del seu significat	Llig el relat bíblic del Paradís i comprén part del seu significat amb ajuda dels seus companys	Llig el relat bíblic del Paradís i comprén el seu significat amb ajuda del professor	No llig ni comprén el relat bíblic del Paradís
	4.2. Identifica i representa gràficament els dons que Déu fa a l'home en la Creació	Identifica i representa els dons que Déu fa a l'home en la Creació	Representa els dons que Déu fa a l'home en la Creació	Anomena els dons que Déu fa a l'home en la Creació	Reconeix alguns dons que Déu fa a l'home en la Creació amb ajuda	No identifica ni representa els dons que Déu fa a l'home en la Creació
UNITAT 2. LA BÍBLIA		BLOC DE CONTINGUT 2. LA REVELACIÓ: DÉU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
1. Identificar l'acció salvadora de Déu en la història en els relats bíblics	1.1. Coneix, memoritza i reconstruïx relats bíblics de l'acció de Déu en la història	Coneix, memoritza i reconstruïx relats bíblics de l'acció de Déu en la història	Coneix i memoritza relats bíblics de l'acció de Déu en la història	Coneix relats bíblics de l'acció de Déu en la història	Coneix relats bíblics de l'acció de Déu en la història amb ajuda	No coneix relats bíblics de l'acció de Déu en la història

	1.2. Selecciona i representa distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història	Selecciona i representa distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història Selecciona i representa distintes escenes Selecciona distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història però no és capaç de representar-les	Selecciona i representa distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història amb ajuda	Selecciona distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història però no és capaç de representar-les	Selecciona distintes escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història amb ajuda del professor	No és capaç de representar escenes bíbliques de l'acció de Déu en la història
2. Conèixer i valorar en la vida dels patriarques els trets de Déu Pare: protecció, atenció i acompanyament	2.1. Associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius	Associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius	Normalment és capaç d'associar expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius	Algunes vegades associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius	Poques vegades associa expressions i comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius	No és capaç d'associar expressions ni comportaments dels patriarques en els relats bíblics a través de recursos interactius
	2.2. Dramatitza moments de la vida dels patriarques on s'expressa la protecció, l'atenció i l'acompanyament de Déu	Coneix i dramatitza moments de la vida dels patriarques on s'expressa la protecció, l'atenció i l'acompanyament de Déu	Coneix moments de la vida dels patriarques on s'expressa la protecció, l'atenció i l'acompanyament de Déu	Coneix moments de la vida dels patriarques on s'expressa la protecció de Déu	Coneix alguns moments de la vida dels patriarques	No coneix la vida dels patriarques ni la protecció i l'atenció que Déu els va proporcionar

3. Reconéixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ajuda al poble d'Israel	Escolta i descriu amb perfecció moments en què Déu ajuda al poble d'Israel	Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ajuda al poble d'Israel	Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ajuda al poble d'Israel amb ajuda	Escolta moments en què Déu ajuda al poble d'Israel però no és capaç de descriure'ls amb les seues paraules	No escolta ni aprèn moments en què Déu ajuda al poble d'Israel
UNITAT 3. JESÚS NAIX EN BETLEM		BLOC DE CONTINGUT 3. JESUCRITO, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVALUABLES	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
1. Conéixer i valorar la resposta de Maria a Déu	1.1. Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	Coneix el relat de l'Anunciació i ho expressa verbalment	Llig el relat de l'Anunciació i ho expressa amb ajuda	Llig el relat de l'Anunciació	No coneix el relat de l'Anunciació
	1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació amb ajuda	Coneix la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Coneix la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació amb ajuda	No coneix ni dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació
2. Aprendre el significat del temps d'Advent	2.1. Identifica els signes d'Advent com a temps d'espera	Identifica els signes d'Advent com a temps d'espera	Identifica els signes d'Advent	Identifica els signes de l'Advent amb ajuda	Coneix el significat de l'Advent	No coneix els signes de l'Advent

	2.2. Reconeix i valora la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida	Reconeix i valora la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida	Normalment reconeix la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida	Reconeix la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida però no valora la seua importància	Reconeix amb dificultat la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida però no valora la seua importància	No és capaç de reconèixer i valorar la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida
3. Identificar el significado profundo de la Navidad	3. Identificar el significat profund del Nadal 3.1. Coneix el relat del naixement de Jesús i descobreix en l'actitud i paraules dels personatges el valor profund del Nadal	Coneix el relat del naixement de Jesús i descobreix en l'actitud i paraules dels personatges el valor profund del Nadal	Coneix el relat del naixement de Jesús, l'actitud i les paraules dels personatges	Coneix el relat del naixement de Jesús i les paraules dels personatges	Coneix el relat del naixement de Jesús	No coneix el relat del naixement de Jesús
UNITAT 4. EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU		BLOC DE CONTINGUT 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA. L'ESGLÉSIA				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVUABLES	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
1. Reconèixer el Baptisme com a mitjà per a formar part de l'Església	1.1. Coneix i explica amb les seues paraules el sentit del Baptisme	Coneix i explica amb les seues paraules el sentit del Baptisme	Coneix el sentit del Baptisme i explica el seu sentit amb alguna dificultat	Coneix el sentit del Baptisme	Coneix el Baptisme però necessita ajuda per a comprendre el seu sentit	No coneix el sentit del Baptisme

	1.2. Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús	Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús	Normalment Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús	Identifica els pares i padrins com a poble generat per Jesús	Amb ajuda identifica als batejats com a poble generat per Jesús	No identifica als batejats com a poble generat per Jesús
2. Observar i comprendre els signes presents en la litúrgia baptismal	2.1. Associa els elements materials de l'aigua, la llum i l'oli amb el seu significat sacramental	Associa els elements materials de l'aigua, la llum i l'oli amb el seu significat sacramental	Associa l'aigua i la llum amb el seu significat sacramental	Relaciona alguns dels elements materials amb el seu significat sacramental	Coneix alguns elements materials dels sacraments però no els relaciona amb el seu significat sacramental	No reconeix ni associa els elements materials amb el seu significat sacramental

UNITAT 5. L'ESGLÉSIA	BLOC DE CONTINGUT 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÉSIA
----------------------	--

CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVUABLES	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
3. Prendre consciència que el Pare genera la unitat de l'Església	3.1. Relaciona la unitat de l'Església amb la unitat dels òrgans del seu propis	Relaciona la unitat de l'Església amb la unitat dels òrgans del seu propis	Coneix la unitat de l'Església i la relaciona amb alguna dificultat amb la unitat dels òrgans del seu propis	Coneix l'Església i la relaciona amb dificultat amb la unitat dels òrgans del seu propis	Coneix l'Església però no la relaciona amb la unitat dels òrgans del seu propis	No coneix la unitat de l'Església ni la relaciona amb la unitat dels òrgans del seu propis
	3.2. Assenyala en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare de tots	Assenyala en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare de tots	Quasi sempre és capaç d'assenyalar en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare	Normalment assenyala la representació de Déu Pare en diferents expressions artístiques	Algunes vegades reconeix a Déu en diferents expressions artístiques	No reconeix a Déu com a pare de tots en les representacions artístiques

UNITAT 6. LA SETMANA SANTA		BLOC DE CONTINGUT 4. PERMANÈNCIA DE JESUCRIST EN LA HISTÒRIA: L'ESGLÉSIA				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARD S D'APRENEN TATGE AVALUABLE S	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
4. Conèixer l'any litúrgic i els seus temps	4.1. Construïx el calendari on ubica els diferents temps litúrgics	Construïx el calendari on ubica els diferents temps litúrgics	Sap situar en un calendari els diferents temps litúrgics	Coneix alguns temps litúrgics i els associa amb les estacions de l'any	Coneix alguns temps litúrgics	No coneix els diferents temps litúrgics
UNITAT 7. PARLEM AMB EL NOSTRE PARE DÉU		BLOC DE CONTINGUT 2. LA REVELACIÓ: DÉU INTERVÉ EN LA HISTÒRIA				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARD S D'APRENEN TATGE AVALUABLE S	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
3. Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	3.1. Escolta i descriu amb les seues paraules moments donen els que Déu ens ajuda	Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ens ajuda	Normalment escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ens ajuda	Algunes vegades escolta i reconeix moments en què Déu ens ajuda	Escolta el relat de situacions en què Déu ens ajuda	No escolta ni descriu moments en què Déu ens ajuda
UNITAT 8. MARÍA		BLOC DE CONTINGUT 3. JESUCRIST, COMPLIMENT DE LA HISTÒRIA DE LA SALVACIÓ				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARD S D'APRENEN TATGE AVALUABLE S	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
1. Conèixer i valorar la resposta de Maria a Déu	1.1 Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	Llig i expressa verbalment, amb ajuda, el relat de l'Anunciació	Llig i dibuixa el relat de l'Anunciació	Llig el relat de l'Anunciació	No coneix el relat de l'Anunciació

	1.2. Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Aprén la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Coneix la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	Coneix els personatges que intervenen en l'Anunciació però no la seua missió	No coneix els personatges que intervenen en l'Anunciació
UNITAT 9. EL PARADÍS		BLOC DE CONTINGUT 1. EL SENTIT RELIGIÓS DE L'HOME				
CRITERIS D'AVUACIÓ	ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE AVUABLES	INDICADORS D'ÈXIT				
		EX	NT	BÉ	SU	IN
4. Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	4.3. Expressa, oral y gestualment e, de forma sencilla, la gratitud a Dios por su amistad	4.3. Expressa, oral i gestualment, de forma sencilla, la gratitud a Déu per la seua amistat	Expressa, oralment, de forma sencilla, la gratitud a Déu per la seua amistat	Expressa, oralment, de forma sencilla, la gratitud a Déu per la seua amistat	Expressa gratitud a Déu	No expressa gratitud a Déu per la seua amistat
		Expressa, oral i gestualment, de forma sencilla, la gratitud a Déu per la seua amistat	Expressa de forma sencilla la gratitud a Déu per la seua amistat	Expressa de forma sencilla la gratitud a Déu per la seua amistat		

5.11. ATENCIÓ I PARTICIPACIÓ EN CLASSE DE RELIGIÓ

	EXCELLENT (10)	EXCELLENT (9)	NOTABLE (7-8)	BÉ (6)	SUFICIENT (5)	INSUFICIENT (4-3)
ACTITUD	Participa de forma activa en totes les tasques que es proposen	Critica de manera constructiva el projecte o el treball d'altres. Sempre té una actitud positiva cap al treball	Rares vegades critica de manera constructiva el projecte o el treball d'altres. Sovint té una actitud positiva cap al treball	Ocasionalment critica negativament i en públic el projecte o el treball d'altres membres del grup. Té una actitud positiva cap al treball	Ben sovint critica negativament en públic el projecte o el treball d'altres membres del grup. Sovint té una actitud positiva cap al treball	Normalment no presta atenció al treball dels seus companys. Algunes vegades, poques, realitza els seus treballs
PARTICIPACIÓ	Sempre escolta, compartix i recolza l'esforç d'altres. Aporta idees que poden ampliar l'aprenentatge	Habitualment escolta, compartix i recolza l'esforç d'altres. Aporta idees que poden ampliar l'aprenentatge	A vegades escolta, compartix i recolza l'esforç d'altres. Poques vegades aporta idees que poden ampliar l'aprenentatge	A vegades escolta o compartix o recolza l'esforç d'altres. Mai aporta idees que puguin ampliar l'aprenentatge	Rarament escolta, compartix i recolza l'esforç d'altres. Mai aporta idees que puguin ampliar l'aprenentatge. Participa si se li pregunta	No escolta, no compartix i no recolza l'esforç d'altres. Mai aporta idees. Encara que se li pregunte no participa
POSTURA DEL COS I CONTACTE VISUAL	Té una molt bona postura, es veu relaxat i segur de si mateix. Establix contacte visual amb la persona que parla	Té bona postura, es veu relaxat i segur de si mateix. Establix contacte visual amb la persona que parla	Té bona postura, es veu relaxat. Establix contacte visual amb la persona que parla	Té postura adequada, a vegades se li veu relaxat. A vegades, estableix contacte visual amb la persona que parla	La seua postura no és adequada. Alguna vegada, estableix contacte visual amb la persona que parla	No manté la postura, es mou constantment. No manté contacte visual
PRESTA ATENCIÓ	Està tot el temps atent a l'explicació. Quan no entén quelcom demana que se l'aclarisquen	Normalment atén a l'explicació. Quan no entén quelcom demana que se l'aclarisquen	Atén a l'explicació. Si no entén quelcom no demana aclariment	Atén a l'explicació	Pareix mantindre l'atenció, però a vegades s'evadix i no s'assabenta del que s'està parlant en classe	Normalment no atén, està enredant amb quelcom o fent una altra activitat

TREBALL EN CLASSE	Aprofita molt bé el temps, tant en el treball en equip com en el treball individual	Aprofita el temps tant en el treball en equip com en el treball individual	Aprofita el temps en el treball	Aprofita millor el temps en el treball individual que en el treball en equip o viceversa	Aprofita poc el temps en classe	No ha aprofitat el temps en classe
-------------------	---	--	---------------------------------	--	---------------------------------	------------------------------------

Programació de les Unitats i Solucionari

UNITAT 1: DÉU ENS CREGA I ENS FA ELS SEUS AMICS

Punt de partida

En esta unitat partim de l'experiència que tenen els alumnes sobre els elements de la naturalesa: el sol, els núvols, els pardals, els arbres, les muntanyes... En la làmina motivadora i el text es proposa l'observació i admiració de la naturalesa creada per Déu i se'ls anima a pensar com poden cuidar-la i fer-la més bella.

El missatge cristià que transmet la Bíblia:

- Déu va crear el cel i la terra i totes les coses que hi ha en ells.
- Va crear a l'home i a la dona a imatge i semblança seua.
- Els va regalar el món perquè ho cuidaren i ho disfrutaren.

Les actituds que volem despertar en els alumnes són:

- Gràtitud a Déu per la creació del món i de les persones.
- Reconeixement de la bondat de Déu en tot el que crea.
- Admiració per la bellesa de la Creació i l'amor que posa Déu en tot el que crea.
- Conscienciació i mentalització per a cuidar i millorar la naturalesa en la mesura de les seues possibilitats.

Continguts de la unitat

- Déu Pare de la humanitat, vol nostra felicitat.
- Déu crega l'home per a ser el seu amic. El Paradís com a signe d'amistat.
- Déu va crear el món i ens ho va regalar a les persones perquè anéssim feliços.
- Déu es manifesta com a creador.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Identificar en la pròpia vida el desig de ser feliç	a, b, d, k
Reconèixer la incapacitat de la persona per a Aconseguir per si mateix la felicitat	e
Appreciar la bondat de Déu Pare que ha creat al Home amb este desig de felicitat	d, k, l, m
De Déu amb la humanitat	e, m

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Pren consciència i expressa els moments i les coses que li fan feliç a ell i a les persones del seu entorn	CCL, CSC
Descobrix i anomena situacions en què necessita a les persones, i sobretot a Déu, per a viure	CCL
Valora i agraïx que Déu li haja creat per a ser feliç	CSC
Llig i comprén el relat bíblic del Paradís	CCEF
Identifica i representa gràficament els dons que Déu fa a l'home en la Creació	CAA, CCL

Educació en valors

- Protecció, respecte i atenció de la naturalesa.
- Interés per la flora i la fauna.
- Hàbits ciutadans de respecte, atenció i millora del nostre entorn.
- Reconeixement de l'amor de Déu al ser humà.
- Respecte a les persones sense distinció de sexe, raça, cultura, religió...
- Importància de servir-nos de la Creació per a fer del món un lloc feliç.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenrotllament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria que m'ajudàreu a respectar i cuidar els animals i les plantes com a obra de Déu, sense embrutar ni espatllar la naturalesa i que m'ensenyau a respectar a totes les persones sense distinció de sexe, raça, cultura o religió.

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 4 i 5

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar en els nostres alumnes la capacitat d'observació, contemplació i reflexió sobre la naturalesa. Ajudar-los a reflexionar sobre el que veuen, plantejar-se preguntes sobre qui ho ha creat.
- Fomentar en els alumnes actituds d'admiració, respecte i atenció per la naturalesa i de gratitud cap a Déu per regalarnosla.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem per mitjà de la participació en el

diàleg: escoltant, responent, respectant les opinions alienes, demanant la paraula...

- Competències socials i cíviques. Les desenrotllem per mitjà de la capacitat d'observar i contemplar la naturalesa i en el desig de cuidar-la i respectar-la.
- Competència d'iniciativa i esperit emprenedor. La treballem per mitjà del desig de cuidar la naturalesa i dur a terme iniciatives per a aconseguir-ho.

ESTRATÈGIES

Per mitjà de «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre els elements de la Creació: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir Déu com a creador...

CONEXEMENTS PREVIS

Per a construir un aprenentatge significatiu explorem els coneixements previs dels alumnes, responent als interrogants de «Ho saps?». Al llarg de la unitat aniran trobant les respostes i comprovant si s'ajustaven al que ells sabien.

Pàgines 6 i 7

Aprenem de la **BÍBLIA**

2 Completa estes frases amb les paraules del requadre.

El primer home creat per Déu s'anomenava **Adam**
i la primera dona **Eva**. Déu els va regalar el món perquè
el **cuidaren** i per a que foren **feliços**.

FELIÇOS **EVA** **ADAM** **CUIDAREN**

3 Pinta cada camí amb distints colors.

Déu ha creat tot per amor.
Déu ens ha fet a la seua imatge.
Déu vol que cuidem el món.

EM QUEDE AMB
Escriu al requadre les tres frases que més t'han agradat.

7

QUÈ BUSQUEM?

- Descobrir a través de la lectura del text bíblic a Déu com a creador de l'home i de la dona, del cel i la terra, dels animals i les plantes.
- Desenrotllar la capacitat de comprensió, d'atenció i d'escolta del text bíblic per mitjà de la realització d'activitats.
- Despertar admiració per la bellesa de la Creació, especialment per les persones.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura i comprensió del text evangèlic.
- El sentit religiós de l'home. Ho cultivem comprenent que les paraules que llegim són Paraula de Déu. Ell ens parla i espera nostra resposta. Treballem ací el primer bloc de continguts: el sentit religiós de l'home.
- Competències socials i cíviques. Insistint en les actituds d'atenció i respecte de la Creació.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT EVANGÈLIC

Abans de la lectura observem les imatges. Comentem: què hi ha?, què fan?
Sobre què serà la lectura?

Lectura cooperativa: es dividix la classe en quatre grups. Primer lligen per grups i en silenci la lectura. Al finalitzar un membre de cada grup llig un paràgraf en veu alta a la resta de la classe.

Després de la lectura: intenta imaginar com t'agradaria a tu que fóra el paradís. Amb qui t'agradaria estar en ell? Què t'agradaria fer? Feu el dibuix.

Què ens ensenya
L'ESGLÉSIA

2 Contesta a estes preguntes:

Qui ha creat el món? Déu.

Per què l'ha creat? Per amor.

A qui se l'ha regalat? A les persones.

Com col·laboren els hòmens i les dones amb Déu en la Creació?
Cuidant i respectant tot el que crea.

3 Al requadre de baix dibuixa't amb el que et fa feliç.

EM QUEDE AMB

- L'Església ens ensenya el que Déu fa per nosaltres.
- Déu ens vol moltíssim.
- Per a viure feliços necessitem a Déu i als altres.

QUÈ BUSQUEM?

- Comprendre que les persones ens necessitem els uns als altres per a cuidar-nos, relacionar-nos i ser feliços.
- Descobrir que també necessitem l'atenció i l'amor de Déu en la nostra vida.
- Pintar el dibuix amb mim i atenció per a descobrir que les coses que fem d'esta manera ens queden molt més boniques i les sentim més les nostres.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La treballem gràcies a la lectura i comprensió del text evangèlic.
- Competència social i cívica. La desenrotllem per mitjà del respecte i atenció de la naturalesa.

LECTURA D'IMATGE

Aprenem

MÉS

"El Paradís terrenal", de Jan Brueghel el Jove.

- Mira bé el quadre i enumera el que veus en ell.
- Què hi ha al cel? Què hi ha a la terra?
- Què et suggereix la contemplació d'este quadre?

Unix amb fletxes:

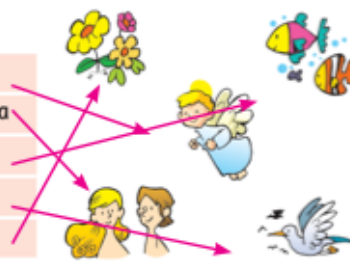
Déu va crear al cel

Déu va crear a la terra

Déu va crear al mar

Déu va crear als aires

Déu va crear al camp

11

QUÈ BUSQUEM?

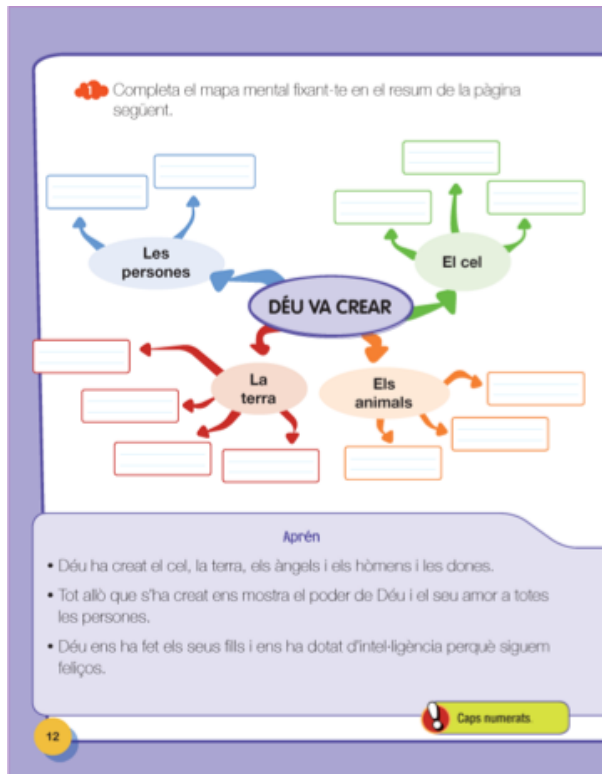
- Despertar actituds d'agraïment a Déu per tot el que crea.
- Aprendre a parlar amb Déu per mitjà de l'oració.
- Descobrir i reforçar les actituds positives en la nostra vida.
- Comentar la imatge amb els companys: Què ens aporten els comportaments positius?, i els negatius? Et veus reflectit en algun d'ells? Com podem col·laborar cada un de nosaltres en la construcció d'un món millor?
- Despertar admiració per les persones que els volen i els cuiden com al senyor de Déu.
- Aprendre a contemplar una obra d'art.

COMPETÈNCIES

- Competència de consciència i expressions culturals. La desenrotllem a través de l'observació de l'obra d'art i la lectura d'imatge.
- Competència en comunicació lingüística. La cultivem comentant el que veiem en la doble pàgina. Ensenyant als xiquets a treballar cooperativament estem assentat les bases per a poder treballar en equip.

- Competència social i cívica. La treballarem presentant actituds positives com els comportaments adequats, les mostres d'afecte cap a altres persones, l'atenció de les plantes...

Pàgines 12 i 13

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ajudar els xiquets a centrar la seua atenció i a interioritzar la lletra de la cançó utilitzant la imaginació i l'escolta silenciosa.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit durant el transcurs de la unitat.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.
- El bloc del contingut del sentit religiós. Ho desenrotllem a través de la interiorització de la lletra i música de la cançó.

ESTRATÈGIES

Facilem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar com s'han sentit al treballar la unitat, en quins moments han estat més a gust, què és el que més els ha agradat... Després de la reflexió apegaran un gomet en la careta corresponent als seus sentiments.

Recursos

Cançó: «El món és un regal de Déu».

Totes les cançons del projecte Nehorah podeu escoltar-les i descarregar-les en la nostra web www.nehorah.sanpablo.es.

El món és un regal de Déu,
Mires on mires, Ell ho va crear.
Cuida-ho!

El sol i la lluna,
La flor i la bromera,
El camp i la neu,
La pluja que plou.
El mar i el lleó,
L'eriçó, el ratolí.
Tots són regal de Déu.

Poesia:

De plata és la lluna
I d'or és el sol,
Cuidem el món,
Regal de Déu.

Quin dolç és la brisa!
Que bella la flor!
La seua olor, la seua carícia,
Regal de Déu.

Mars i muntanyes,

El camp i la seua olor,
La pluja, la neu,
Regal de Déu.

Els peixos, les aus,
El gos, el lleó,
La colom, el cervo,
Regal de Déu.

COM DECLAMAR. En primer lloc cal dividir la classe en quatre grups, cada grup declamarà una estrofa i després la recitaran tots junts.

UNITAT 2: LA BÍBLIA

Punt de partida

En la làmina motivadora apareix una família mostrant la Bíblia als seus fills. Amb esta imatge volem ressaltar la importància del llibre i de les històries que narra. També volem destacar l'acció salvadora de Déu en la història, en especial, l'atenció, la protecció i l'acompanyament que Déu proporciona al seu poble i que transmet per mitjà dels patriarques.

Continguts de la unitat

- La Bíblia narra el que Déu ha fet en la història.
- Déu actua en la història. L'amistat de Déu amb els patriarques.
- La Bíblia ens conta el que Déu fa pel seu poble.

- La Bíblia explica la història de la salvació del poble d'Israel.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Identificar l'acció salvadora de Déu en la història en els relats bíblics	e, h
Conèixer i valorar en la vida dels patriarques els trets de Déu Pare: protecció, atenció i acompanyament	c, e
Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	a, e, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Coneix, memoritza i reconstruïx relats bíblics de L'acció de Déu en la història	CCL
Selecciona i representa distintes escenes bíbliques De l'acció de Déu en la història	CCL
Associa expressions i comportaments dels Patriarques en els relats bíblics a través de Recursos interactius	CD
Dramatitza moments de la vida dels patriarques On s'expressa la protecció, l'atenció i el Acompanyament de Déu	CCL
Escolta i descriu amb les seues paraules moments en Els que Déu ajuda al poble d'Israel	CCL, CAA

Educació en valors

- Actitud favorable davant de la pràctica religiosa com a font de moralitat en

la convivència.

- La tolerància. Actitud de respecte davant de qualsevol manifestació religiosa.
- Predisposició a la convivència entre persones de distintes creences.
- Actitud de rebuig davant de la discriminació per motius religiosos.
- Sensibilitat i estima per altres persones.
- Interés per participar activament en classe.
- Actitud d'il·lusió davant de la lectura de la Bíblia.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria que m'ajudàreu a tindre actituds de respecte cap a persones amb distintes creences religioses.

- *Que m'animeu a llegir la Bíblia, si és possible amb vosaltres.*
- *Que m'ensenyeu a ser amable amb les persones que em rodegen.*

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 14 i 15

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes descobrisquen la Bíblia com a llibre sagrat en què es compte l'acció salvadora de Déu.
- Fomentar actituds de respecte i gaudi llegint les històries de la Bíblia.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenvolupem per mitjà de la participació en el diàleg: escoltant, responent, respectant les opinions, demanant la paraula...
- Competències socials i cíviques. Gràcies a la capacitat d'observar, de saber reconèixer els sentiments propis i els dels altres.

ESTRATÈGIES

Amb «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre la relació amb Déu: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir la relació amb Déu Pare com a creador...

SENTIMENTS I EMOCIONS

Tractem d'ensenyar als xiquets a reconèixer els seus propis sentiments i a identificar els que manifesten els altres, per a això cal reflexionar les respostes a les preguntes comentant-les amb els companys i utilitzar les emoticones del final del llibre per a identificar els sentiments de les persones de la làmina.

CONEXEMENTS PREVIS

Per a construir un aprenentatge significatiu explorem els coneixements previs dels alumnes, responent als interrogants de «Ho saps?». Recomanem que les preguntes les verbalitzen per a desenrotllar la seua capacitat d'expressió, així com l'autoavaluació.

Pàgines 16 i 17

Aprenem de la **BÍBLIA**

1 Resol els mots encreuats posant els noms dels dibuixos.

1

2

3

4

5

6

1 B A R C O

2 I N D I

3 B I C I

4 L L E Ó

5 I L L A

6 A V I Ó

En la columna ombrejada trobaràs el nom del llibre sagrat per als cristians. Escriu-lo ací: **BÍBLIA**

2 Subratlla les respostes correctes:

La Bíblia narra:

- Històries del circ.
- La història de la Salvació.
- La Paraula de Déu.

La Bíblia es compon de:

- Diversos capítols.
- L'Antic i el Nou Testament.
- Molts llibres.

Déu va fer amb el poble d'Israel:

- Una festa.
- Una aliança.
- Una excursió.

EM QUEDE AMB

- La Bíblia és la Paraula de Déu perquè Ell la va inspirar als que la van escriure.
- La Bíblia ens narra les accions salvadores de Déu.
- Es compon de l'Antic i del Nou Testament.

17

QUÈ BUSQUEM?

- Descobrir a través de les lectures bíbliques com Déu cuida del seu poble.

- Que els xiquets aprenguen que la Bíblia es dividix en dos parts: l'Antic i el Nou Testament.
- Fer-los conscients que el Nou Testament compte la història de Jesús, el Salvador, i el naixement de l'Església.

- **COMPETÈNCIES**

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de les lectures i de les activitats de la pàgina.
- La revelació: Déu intervé en la història. Treballem este bloc de continguts ajudant als alumnes a descobrir, al llarg de la unitat, el paper tan important que té Déu en la història del poble d'Israel.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT EVANGÈLIC

Abans de la lectura observem les imatges. Comentem: Què hi ha en elles? Quins personatges apareixen? Sobre què serà la lectura?

Lectura: Llegiu el text individualment en silenci i després escolteu la lectura per part del professor.

Després de la lectura: que comenten amb les seues paraules la lectura. Busqueu en el vocabulari del final del llibre de l'alumne o en el diccionari les paraules que no compreguen.

Què ens ensenya
L'ESGLÉSIA

1 Hi ha moltes persones que porten noms de la Bíblia. Amb ajuda del teu professor, busca'ls i encercla'ls en esta llista:

JOAN, EVA, ABRAHAM, PERE, ARA, MARIA,
NOÉ, ACHER, JESÚS, JOSEP, PILAR, CARMEN

2 Busca els adhesius del final del llibre d'Abraham, Maria i Jesús. Apega'ls en la seua silueta i fixa't si apareixen en l'Antic o en el Nou Testament.

Abraham

ANTIC TESTAMENT

Maria Jesús

NOU TESTAMENT

EM QUEDE AMB

Busqueu entre tots la frase que més vos haja agradat i escriu-la en este quadre amb lletres boniques.

QUÈ BUSQUEM?

- Que coneguen a Abrahán, Isaac i Jacob com a patriarques del poble de Déu.
- Conèixer la vida d'estos patriarques.
- Fer que els xiquets es donen compte que Déu va crear i va ajudar sempre al seu poble.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La treballem per mitjà de la lectura i comprensió del text bíblic.
- Competència social i cívica. La desenrotllem per mitjà del coneixement i respecte dels costums antics que narra la Bíblia.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT BÍBLIC

Abans de la lectura expliquem que els patriarques són els primers pares del Poble d'Israel. Són els protagonistes dels primers relats de l'Antic Testament i l'element bàsic inicial de la història de la Salvació.

Déu ajuda al seu poble: expliqueu que Déu ajuda al poble d'Israel enviant-los

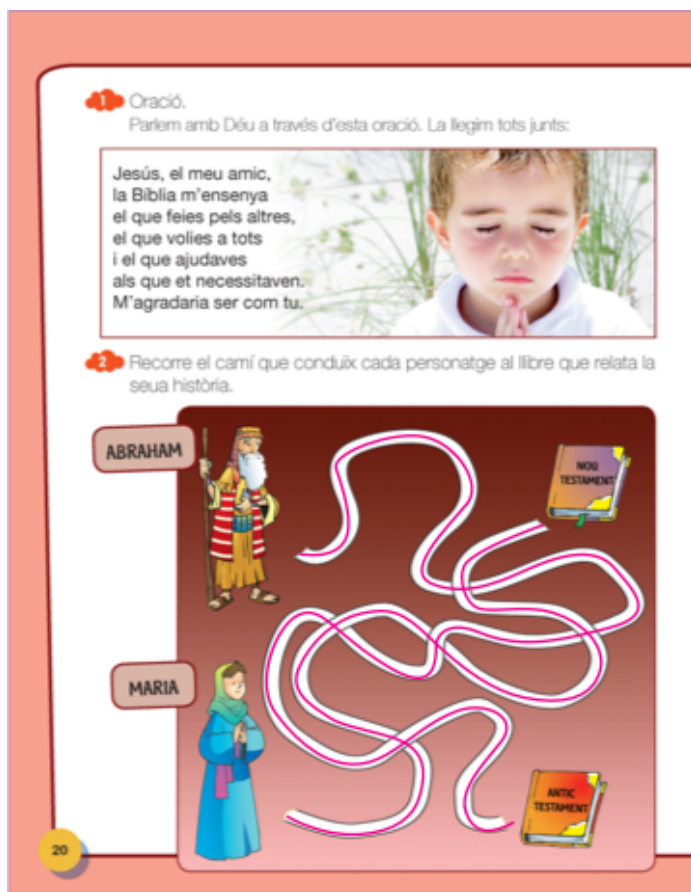
als patriarques, a Moisès i els profetes. A través d'ells Déu parla i ensenya al seu poble.

Durant la lectura: utilitzeu la tècnica de lectura cooperativa.

Després de la lectura: comenteu amb les seues paraules la lectura. Busqueu en el vocabulari o en el diccionari les paraules que no compreguen. Expliqueu als xiquets la forma de vida dels pobles primitius i sobretot la importància que tenia tindre molts fills.

Expliqueu als xiquets que Abrahán va confiar plenament en Déu, és un exemple de fe i confiança. Llegiu Gen 22,2-12 i comenteu fins a quin punt arriba la confiança d'Abrahán en Déu.

Pàgines 20 i 21

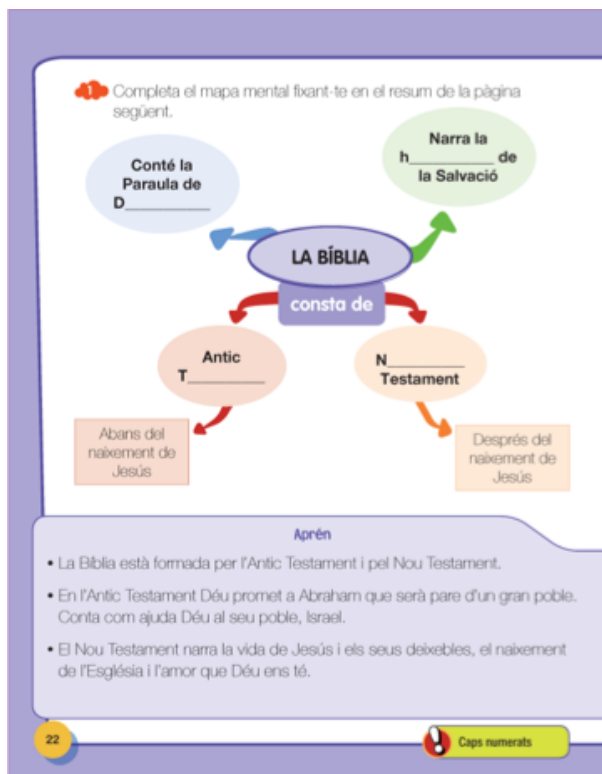
QUÈ BUSQUEM?

- Ensenyar als xiquets a parlar amb Jesús i a considerar-ho el seu amic.
- Reforçar la idea que la Bíblia està formada per l'Antic i el Nou Testament i ensenyar-los quins personatges apareixen en cada u.
- Per mitjà de l'escolta de la cançó comprendre el que la Bíblia ens compta.
- Que els alumnes sàpien estar en silenci escoltant la cançó mentres pinten.
- Aprendre la cançó i cantar-la a dos cors. Cantar la tornada tota junt.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La treballarem comentant el que veiem en la doble pàgina i per mitjà de la cançó.
- El bloc del contingut de la revelació i la intervenció de Déu en la història. Ho desenrotllem a través de la interiorització de la lletra i música de la cançó.

Pàgines 22 i 23

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los partícips del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant tot el que han après en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball, comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis

d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilitem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Reflexioneu amb ells sobre quant han après en esta unitat.

Recursos

Cançó: «Obri la Bíblia».

Si obris la Bíblia et trobaràs
Bella històries, ja ho veuràs!

Déu creant el món sencer.
Gent bona i no tan bona.
Déu cuidant del seu poble.
Guerres, paus i promeses.

Hi ha profetes, també reis.
Sacerdots, manaments.
Oracions i unes lleis.
Molts salms, pensaments.

I en el Nou Testament
Arriba al món el Salvador
A salvar-nos i ensenyar-nos
Que el seu regne és l'amor.

Poesia:

A Moisès i Abrahán
Déu els va prometre
Que salvaria al seu poble
Enviant un Redemptor.

Que els cels ploguen aigua,
Que les fonts brollen mel,
Que Déu mire al seu poble,
Que nasca prompte Enmanuel.

Israel demana angoixat
Que Déu envie el Messies.
Els cristians ho demanem
En Advent cada dia.

Que es trenquen les cadenes,
Que el Messies vinga ja,
Perquè sense ell en la terra
No tenim llibertat.

COM DECLAMAR. Dividiu la classe en quatre grups cada grup declama una estrofa i després la reciten tots junts.

UNITAT 3: JESÚS NAIX EN BETLEM

Punt de partida

Comencem la unitat observant i compartint experiències que tenen els alumnes sobre el Nadal en el seu entorn. La làmina motivadora ofereix la visió d'una classe de 2n de Primària amb l'aula adornada amb motius nadalencs; destaca el betlem que els alumnes estan fent amb plastilina.

Sobre esta vivència, expresseu el missatge de l'Església catòlica:

- El Nadal en els evangelis.
- L'acceptació sense condicions de la Mare de Déu a ser la mare de Jesús.
- Déu envia el seu Fill Jesucrist, per amor, per a la redempció dels pecats.
- El sentit cristià del Nadal.

Continguts de la unitat

- Déu tria Maria com a mare de Jesús.
- L'Advent, espera del compliment de la promesa de salvació.
- El Nadal: naixement del Salvador.
- Jesús naix en Betlem.
- Déu es fa home.
- L'Església ens demana que acollim Jesús en el nostre cor.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Conèixer i valorar la resposta de Maria a Déu	a, e
Aprendre el significat del temps d'Advent	e, h
Identificar el significat profund del Nadal	d, e, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	CCL
Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	CCL

Identifica els signes d'Advent com a temps d'espera	CSC
Reconeix i valora la necessitat l'espera com a actitud quotidiana de la vida	CSC, CCL
Coneix el relat del naixement de Jesús i descobrix en l'actitud i paraules dels personatges el valor profund del Nadal	CCL, CCEC, CAA

Educació en valors

- Actitud d'observació cap a les necessitats dels altres.
- Valoració positiva cap a tots els que conviuen amb nosaltres i poden compartir el nostre Nadal.
- Respecte per la tradició social i artística en la que està present el naixement de Jesús.
- Disposició per a donar i compartir en la campanya nadalenca.
- Disposició cap a la pau com a actitud positiva en Nadal.
- Actitud oberta a la convivència familiar harmònica i feliç.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

El Nadal no és només les compres, adorns, regals i menjar. Ajudeu-me a descobrir el sentit profund del Nadal.

- *Ensenyeu-me a esperar, a no ser exigent i egoista i voler-ho tot ja.*
- *Recordem estos dies, en família, a les persones que ho estan passant malament per una o altra raó.*
- *Tinguem un gest solidari cap als altres donant i compartint.*

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes descobrisquen el Nadal com a celebració del naixement de Jesús.
- Entendre que el Nadal és una festa cristiana molt important.
- Analitzar la festa del Nadal en el nostre entorn i en altres pobles o ciutats que coneguem.
- Adoptar una actitud crítica per a distingir els interessos comercials que es donen en Nadal.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem per mitjà de la participació en el diàleg sobre el Nadal. Cada un comenta com la celebra a casa amb la seua família.
- Competències socials i cíviques. Mantenim una actitud de respecte davant de les diferents formes de celebrar el Nadal.
- Bloc de contingut: Jesucrist, compliment de la història de la Salvació. Aprenem que Déu complix la promesa que li havia fet al seu poble i **mana** a un Salvador: el seu Fill Jesús, que ve per a redimir-nos dels pecats.

ESTRATÈGIES

Gràcies a «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre la família de Jesús: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir la relació de Jesús amb Maria i José...

El Nadal és una època especial en què tots estem més predisposats a compartir amb els altres, a reunir-nos amb la nostra família... Comentem amb els xiquets les preguntes i els fem reflexionar sobre els sentiments que tenim en eixes dates i per què.

Parlem de les experiències que han viscut en altres nadal, què recorden, com l'han celebrat...

Aprenem de la
BÍBLIA

2 Dramatització.
Llegiu les vegades que necessiteu la narració evangèlica.
Trieu diversos companys perquè dramatitzen les escenes bíbliques.
Conteu amb les vostres pròpies paraules el text.

3 Unix les dos parts emmarcades de les paraules i completa les frases amb elles.

ADVENT _____ és el temps en què ens preparem per a la vinguda de Jesús.

En **NADAL** _____ celebrem el naixement de Jesús.

La mare de Jesús és la **VERGE** _____ Maria.

NA

GE

AD

DAL

VER

VENT

EM QUEDE AMB
Escriu al requadre les tres frases que més t'han agradat dels textos anteriors.

27

QUÈ BUSQUEM?

- Que els xiquets aprenguen, a través de la lectura, com narren els evangelis el naixement de Jesús.
- Recordar que Déu envia el seu Fill per a la nostra salvació.
- Reconèixer Maria com a mare de Jesús, el Fill de Déu.
- Analitzar i comentar la narració del naixement de Jesús, suscitant actituds d'amor i afecte cap a Jesús, Maria i José.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura, el comentari i la dramatització del naixement de Jesús.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT EVANGÈLIC

Abans de la lectura: llegim el títol i demanem als xiquets que ens compten el que saben o recorden sobre el naixement de Jesús en Betlem. Observem les imatges i comentem el que hi ha en elles.

Durant la lectura: feu una lectura del text seguint la tècnica de lectura

cooperativa (veure pàgina 38).

Després de la lectura: dramatitzeu el text. Seran necessaris els personatges següents: narrador, àngel, Maria, José, pastors. Apreneu-ho i representar-ho davant dels companys.

Pàgines 28 i 29

ADVENT

Advent és temps d'espera. Com va fer la Verge, també nosaltres preparem la vinguda de Jesús en els nostres cors.

El Nadal és el temps en què celebrem que Jesús va néixer a Betlem.

Quan es va complir el temps, el Pare Déu ens va enviar a Jesús, llum que il·lumina la nostra foscor i pau que ens fa renàixer.

Déu es va fer home com nosaltres, va néixer per a estar amb nosaltres, per a viure els nostres problemes, el fred, el dolor... per a amar-nos.

Amb ell tot canvia, naix l'alegria de Déu, l'amor de Déu pròxim, la llum de Déu per a caminar millor.

 Completa amb vocals, Maria va ser molt valenta:

M A R I A V A D I R S Í A D É U

28

QUÈ BUSQUEM?

- Que els xiquets aprenguen quin és el significat de l'Advent.
- Importància de l'espera en la nostra vida.
- Alegria amb la celebració del naixement de Jesús.
- Valorar la valentia de Maria al dir sí a Déu. És un exemple de fe per a tots els cristians.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem per mitjà de la lectura i comprensió del text bíblic.
- Competència social i cívica. La treballem descobrint la importància de

saber esperar, com Maria, de ser pacients i esforçar-nos per aconseguir el que volem.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT EVANGÈLIC

Abans de la lectura: animem als xiquets a fer un silenci interior per a posar-nos en disposició d'escoltar amb atenció la lectura.

Durant la lectura: primer el professor fa una primera lectura mentres els xiquets escolten, després cada xiquet llig un paràgraf.

Després de la lectura: cal intentar imaginar distintes situacions amb esta tècnica: Què passaria si... Maria no haguera acceptat l'ofertament de l'àngel.

Pàgines 30 i 31

LECTURA D'IMATGE

"L'adoració dels pastors", de Bartolomé Estéban Murillo.

- Quines persones apareixen representades en el quadre?
- Què creus que estan fent?
- Quin és el personatge principal del quadre?

1 Cantem: **TAN TAN.**

2 Escoltem.

- Escoltem la nadala acompanyant-la de palmes.
- Cantem la nadala amb instruments musicals.

30

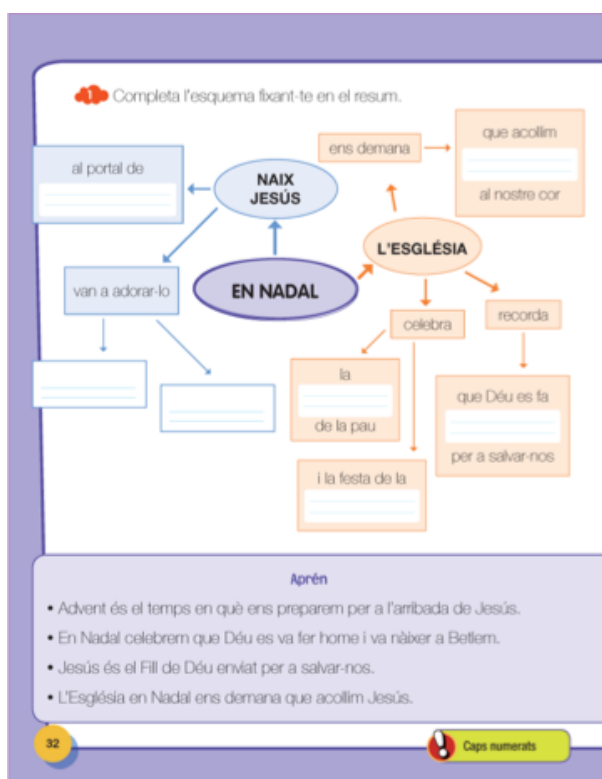
QUÈ BUSQUEM?

- Despertar en el nostre alumne el gust per la contemplació d'una obra d'art.
- Apreciar la bellesa que tanca un quadro. Aprofundir en el que veuen, observant xicotets detalls.
- Descobrir com l'artista ha utilitzat les llums i les ombres per a ressaltar als diferents personatges que apareixen.
- Disfrutar cantant nades i acompanyant-los d'instruments musicals.
- Mostrar actituds de gratitud a Jesús per mitjà de l'oració.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. La treballem per mitjà de la lectura d'imatge, la cançó i l'oració.
- Consciència i expressions culturals. La desenrotllem amb la contemplació i l'estudi de l'obra d'art.
- Continuem treballant el bloc de contingut: Jesucrist, compliment de la Història de la Salvació. Este bloc ho desenrotllem amb les activitats d'esta doble pàgina.

Pàgines 32 i 33

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ensenyar als xiquets a estudiar i memoritzar per mitjà de tècniques cooperatives.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball,

comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar sobre quant han après en esta unitat, instant-los a ser objectius valorant com ha sigut el seu comportament, actitud, aprenentatges... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent.

Recursos

Cançó: «tan, tan».

Tan, tan van pel desert,
Tan,tan! Melcior i Gaspar,
Tan,tan! Els seguix un negret
Que tots li criden
El rei Baltasar.

Tan, tan! van veure una estrella
Tan,tan! La van veure brillar,
Tan,tan! Tan pura i tan bella
Que tots la seguixen
A veure on anirà.

Tan, tan! Es cansa el camell.
Tan,tan! Es cansa de caminar,
Tan,tan! Que està cargadito
D'encens i de mirra,
per a qui serà?

Poesia:

El rei de la Paz
Alegra't, sagala!
Alegra't, pastor!
Ha nascut Jesús,
És el nostre Redemptor.

Ha nascut Jesús,
Quina pena, en un estable,
Sense més llum que la seua llum,
Sense més sol que les seues mans.

Sense més llum que els seus ulls
va nèixer el Crucificat,
va nèixer el rei de la Paz,
va nèixer el Corder Blanco.
Igual els pastors
Que els Reis Mags,
Dobleguen els seus genolls
I beuen cantant.

I beuen la pau
Dels seus ulls clars.
El fred no vol
Entrar a l'estable.
Gloria Fuertes

COM DECLAMAR. Llegiu diverses vegades la poesia tots junts. Reciteu-la exagerant els gestos.

UNITAT 4: EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU

Punt de partida

- Comencem la unitat observant en la làmina motivadora el bateig d'un xiquet i descrivint tot el que veuen en ella, la qual cosa fan les persones, l'expressió dels seus rostres... També els animem a pensar sobre el que succeïx en la imatge i a fer-se preguntes sobre el que estan observant.
- Les vivències que ells tenen sobre el Baptisme servixen de base per a recolzar els continguts bíblics: el Baptisme de Jesús en el Jordà i el començament de la seua vida pública i els continguts que transmet l'Església catòlica sobre el sagrament del Baptisme.
- Pretenem motivar els alumnes per a suscitar en ells alegria pel sagrament del Baptisme i per pertànyer a l'Església de Jesús.

Continguts de la unitat

- El Baptisme: incorporació a l'Església.
- Principals esdeveniments de la vida de Jesús: el Baptisme i el començament de la seua vida pública.
- El Baptisme ens fa fills de Déu.
- Signes de la litúrgia baptismal.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Reconéixer el Baptisme com a mitjà per a formar part de l'Església	a, e
Observar i comprendre els signes presentes en la litúrgia baptismal	h, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
-------------------------	-------------------

Coneix i explica amb les seues paraules el sentit del Baptisme	CCL
Identifica els pares, padrins, preveres, batejats com a poble generat per Jesús	CSC, CCEC
Associa els elements materials de l'aigua, la llum i l'oli amb el seu significat sacramental	CCEC

Educació en valors

En esta unitat es treballen els valors:

- La igualtat amb què ens acull a tots l'Església.
- Goig per aconseguir la dita de pertànyer a la comunitat cristiana.
- Actitud afectuosa en les relacions personals, sobretot dins de la família.
- Generositat al reconèixer el que aporten els altres a la nostra vida.
- Interés per conèixer relats de la Bíblia.
- Actitud d'adhesió, imitació i admiració davant d'aquells valors que encarnen Jesús, Maria i tots els seus seguidors.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria que em parlàreu del meu baptisme, que m'expliqueu per què vau decidir batejar-me.

- *Ajudeu-me a agrair el que les persones, i en especial la família, aporten a la meua vida.*
- *Acompanyeu-me a les celebracions amb la comunitat parroquial per a sentir-me membre de la família de l'Església.*

Aprenem de la BÍBLIA

1 Respon a les preguntes:

Qui va batejar Jesús? **Juan el Bautista.**

On el va batejar? **En el riu Jordà.**

Qui va baixar sobre ell? **L'Esperit de Déu en forma de colom.**

2 Completa amb les lletres del requadre la paraula que falta i pinta la frase:

ESTE ÉS EL MEU FILL

A M A T

m a t a

3 Escriu vertader (V) o fals (F):

V Jesús va ser batejat per Joan.

F Va descendir l'Esperit en forma d'oroneta.

F Estaven al riu Ebre.

V Es va sentir la veu de Déu que deia: «Este és el meu Fill amat».

EM QUEDE AMB

Escriu al requadre les tres frases que més t'han agradat.

37

Pàgines 38 i 39

EL BAPTISME ENS FA FILLS DE DÉU

L'Església ens ensenya que a través del Baptisme els cristians ens fem fills de Déu. El Baptisme ens neteja del pecat i passem a formar part de la gran família de l'Església. Passem a ser germans de Jesucrist i de tots els cristians.

1 Completa amb les paraules del requadre:

Quan ens bategem

entrem a

part de la gran

d'aquells que segueixen

i'

Jesús

formar

família

Església

De xicotets els nostres pares i padrins ens porten a l'església per a batejar-nos. Com en eixe moment no som capaços de parlar per nosaltres mateixos són els nostres familiars els que demanen a l'Església el Baptisme per a nosaltres.

2 Pregunta als teus pares quin dia va ser el teu bateig i qui van ser els teus padrins i anota-ho aquí.

El meu bateig va ser el dia

Els meus padrins van ser

3 Conta als teus companys el que suposa que estigues batejat.

38

QUÈ BUSQUEM?

- Que observen les relacions que tenen els cristians quan celebren el sagrament del Baptisme: el paper dels pares, del sacerdot, dels padrins i de tots els participants en general.
- Ajudar-los a descobrir el significat del Baptisme quant a la incorporació a una nova comunitat, la cristiana.
- Animar-los a adquirir el compromís personal i social de ser un bon cristià.
- Dialogar sobre els records que tinguen de la celebració d'algun bateig.
- Despertar actituds d'agraïment pel Baptisme.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura, el comentari i la realització de les activitats.
- Competència social i cívica. La treballem animant-los a ser bons cristians, solidaris amb els altres.

SUGGERIMENTS

Pregunteu als xiquets qui formen part de l'Església de Jesús en l'actualitat. Ajudeu-los a adonar-se que tots, tant els sacerdots, com els pares, els padrins, els preveres i tots els que hem sigut batejats formem el poble generat per Jesús.

LECTURA D'IMATGE

"El Baptisme de Crist",
de Andrea de Verrocchio.

- Quines persones apareixen representades en el quadre?
- Què creus que estan fent?
- Què hi ha sobre el cap de Jesús?
- Què simbolitza?
- Com es titula el quadre?
- Qui el va pintar?

40

QUÈ BUSQUEM?

- Despertar en els nostres alumnes el gust per la contemplació d'una obra d'art.
- Apreciar la bellesa que tanca un quadro. Aprofundir en el que veuen, observant xicotets detalls.
- Observar les persones representades, les robes, el paisatge, la transparència de l'aigua en els peus... Els símbols de Déu: colom i mans.
- Mostrar actituds d'agraïment per mitjà de la cançó i l'oració.
- Que aprenguen a quins són els símbols del Baptisme.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. La treballem per mitjà de la lectura d'imatge, la cançó i l'oració.
- Consciència i expressions culturals. La desenrotllem amb la contemplació i l'estudi de l'obra d'art.

1 Completa el mapa mental fixant-te en el resum.

2 Completa el resum fixant-te en el mapa mental.

Pel Baptisme ens fem fills de _____ i passem a formar part de la gran _____ de l'Església.

Tots els cristians som _____ i també som germans de _____.

Aprèn

- Durant el Baptisme de Jesús, el Pare el proclama el seu Fill amat.
- Jesús va anunciar l'amor de Déu a totes les persones.
- Els símbols del Baptisme són: la creu, l'aigua, l'oli i la llum.

42 Caps numerats

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ensenyar als xiquets a estudiar i memoritzar per mitjà de tècniques cooperatives.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball, comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Faciletem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar sobre quant han après en esta unitat instant-los a ser objectius valorant com ha sigut el seu comportament, actitud, aprenentatges... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent.

Recursos

Cançó: «Gràcies pel Baptisme».

Gràcies pel Baptisme
Que ens neta el cor.

Gràcies pel Baptisme
Que ens fa fills de Déu.

Un dia Jesús se va anar a batejar
En les aigües netes del riu Jordà.
Allí es va trobar amb el seu cosí Juan
Que es va posar molt feliç al veure-ho arribar.

L'aigua, l'oli, la vela i la creu,
En cada Baptisme s'acosta a Jesús.
I són estos els símbols plens de llum
Els que fan l'Església,
I en ella estàs tu.

Poesia:

Jesús se va anar a batejar
A les aigües del Jordà,
Que és un riu d'Israel
On batejava Juan.

Rebem el Baptisme
En la pila baptismal,
I l'ànima es queda neta
Del pecat original.
Done gràcies al meu papà

I també a la meua mamà,
Perquè al poc de nàixer
Em van voler batejar.

Hui ens sentim feliços,
Perquè som fills de Déu;
Som una gran família
On mai falta l'amor.

COM DECLAMAR. Reciteu la posseïa a dos cors.

UNITAT 5: L'ESGLÉSIA

Punt de partida

Comencem la unitat amb l'observació de la imatge d'una església que ens invita a entrar i ens acull. L'accepció de l'església com a temple on ens reunim els cristians per a celebrar els principals esdeveniments de la vida de Crist en els sacraments, és el punt de partida per a desenrotllar els continguts de l'Església, la gran família dels fills de Déu, que es reuneix generalment en l'església (temple) per a celebrar l'amor de Déu.

Pretenem despertar en els nostres alumnes el sentiment de pertinença a l'Església que Jesús va fundar abans de pujar als cels. En ella tots som germans perquè som fills del mateix Pare.

Continguts de la unitat

- La unitat eclesial: fills d'un mateix Pare.
- L'Església està formada pel papa, els bisbes, els sacerdots, els diaques i els fidels.
- Tots formem un sol cos.
- En l'Església cada un tenim una missió però tots som importants i necessaris.
- Els cristians ens reunim per a celebrar l'Eucaristia.
- Reconeixement del patrimoni cultural religiós.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Prendre consciència que el Pare genera la unitat de l'Església	c, d, h, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Relaciona la unitat de l'Església amb la unitat dels òrgans del seu propi cos	CCL
Assenyala en diferents expressions artístiques la representació de Déu com a pare de tots	CCEC, CSC, CD

Educació en valors

- El valor de la pràctica religiosa com a font d'educació en la família.
- Tots som fills de Déu, moguts pel mateix Esperit per a viure com a germans.
- Coneixement i estima del patrimoni cultural.
- Respecte per la tradició social i artística en la que està present el sentir religiós.
- Col·laboració amb la parròquia o el centre educatiu per a dur a terme celebracions litúrgiques.
- Afecte cap a la família dels cristians.
- Valoració de la importància de participar en la litúrgia de la parròquia.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenrotllament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria participar amb vosaltres en les celebracions de la parròquia per a sentir-me membre de la comunitat cristiana i que així:

- *M'animeu a participar en les activitats de l'Església.*
- *M'ajudeu a sentir-me fill de Déu i germà dels altres cristians.*
-

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

- **QUÈ BUSQUEM?**

- Partim de la imatge d'una església oberta que ens invita a entrar per a despertar en els xiquets el desig de pertànyer i participar en l'Església de Crist.
- Ajudem als nostres alumnes a descobrir que l'Església és la llar de tots els creients i que tots som fills d'un mateix Pare.
- Identificar l'Església com a lloc per a l'oració i les celebracions litúrgiques.
- Fer-los conscients que de la mateixa manera que es reuneixen amb els seus amics per a parlar i divertir-se, podem parlar amb Jesús com el nostre amic.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem per mitjà de la participació en el diàleg sobre l'Església i el que significa que pertanquem a ella.
- Competències socials i cíviques. Ajudarem als nostres alumnes a desenrotllar una actitud de respecte davant de les diferents esglésies i religions.

ESTRATÈGIES

Amb el «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre el doble sentit de la paraula «església»: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir la importància de les celebracions... Cal començar esbrinant els coneixements que els xiquets tenen sobre l'Església perquè, partint d'ells, aconseguim ampliar-los.

Identifiqueu els sentiments d'alegria, pau i il·lusió que ens produïx estar amb els nostres amics i reconeixeu-los també en la relació amb els membres de l'Església i amb Jesús.

Aprenem de la BIBLIA

1 Repassa les paraules puntejades per a saber el que feien els primers cristians i el que nosaltres també fem en l'Església.

Els primers cristians *oraven* *junts*, *recollien* les ensenyances dels *apòstols*, *celebraven* l'Eucaristia i, com a bons germans, *compartien* tot el que tenien.

2 Resol el jeroglífic i descobreix com s'anomena el lloc on els cristians celebren l'Eucaristia.

1. **E S G L É S I A** 8.

2. 3. 4. 5. 6. 7.

3 Completa amb les vocals que falten i sabràs el que estan fent estos xiquets en l'Eucaristia.

RESANT
EL PARENOSTRE

EM QUEDE AMB

- Jesús va enviar els apòstols a predicar l'Evangeli.
- Els primers cristians es reunien per a orar, per a escoltar les ensenyances dels apòstols, compartir el que tenien i celebrar l'Eucaristia.

47

QUÈ BUSQUEM?

- Fer conscients als nostres alumnes que va ser el mateix Jesús qui va fundar l'Església abans de pujar als cels.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura i la realització de les activitats.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT BÍBLIC

Abans de la lectura: observeu la làmina i comentar-la: quin dels personatges és Jesús?, què diu?, per què creus que dirà això?, què fan vos altres?

Durant la lectura: convé fer la lectura la lectura de forma dramatitzada. Un alumne/a fa de narrador, un altre de Jesús, un altre de Pedro, dos o tres fan de

jueus.

Després de la lectura: cal comentar amb els companys el que s'ha llegit: què feien els primers cristians?

Pàgines 48 i 49

QUÈ BUSQUEM?

- Que compreguen correctament la comparació que fa sant Pau de l'Església i un cos amb tots els seus membres.
- Descobrir la necessitat que tenim uns d'altres dins de l'Església igual que el cos necessita tots els seus membres.
- Déu Pare és el que ens unix i dóna sentit a l'Església.
- Animar-los a adquirir el compromís personal i social de ser un bon cristià.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura, el comentari i la realització de les activitats.
- Competència social i cívica. La treballem empatitzant amb les persones que tenen alguna discapacitat.

1

Canem: **UNA ORACIÓN.**

2

Escoltem.

- Escoltem atentament la cançó amb els ulls tancats.
- La canem acompanyant-la de palmes o d'instruments musicals.

3

Oració.

Parlem amb Déu a través d'esta oració. La llegim tots junts:

Jesús, tu ens invites
a reunir-nos a tots els cristians
per a celebrar l'Eucaristia
sentint-nos fills,
molt volguts,
del nostre Pare Déu.
Ajuda'm a saber complir
la meua missió
dins de l'Església.

4

Este xiquet va tots els
diumenges a l'església.
Pinta el camí que ha de seguir
este xiquet per a anar a
l'església per a reunir-se amb
els cristians en l'Eucaristia.

Aprenem

MÉS

51

QUÈ BUSQUEM?

- Despertar en els nostres alumnes el gust per la contemplació d'una obra d'art.
- Apreciar la bellesa que tanca un quadre. Aprofundir en el que veuen, observant xicotets detalls.
- Observar les persones representades, les robes, el paisatge... Els símbols de Déu: colom i mans.
- Mostrar actituds d'agraïment per mitjà de la cançó i l'oració.
- Buscar en Internet més informació sobre esta obra de Murillo.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. La treballem per mitjà de la lectura d'imatge, la cançó i l'oració.
- Consciència i expressions culturals. La desenrotllem amb la contemplació i l'estudi de l'obra d'art.

- Competència digital. Per mitjà de la utilització de les TIC busquem informació sobre el tema.

Pàgines 52 i 53

1 Completa el mapa mental fixant-te en el resum.

2 Completa el resum fixant-te en el mapa mental:

L'Església està **formada** per tots els batejats i és **impulsada** per l'Esperit Sant.

En ella tots som **Fills** d'un mateix Pare i formem un sol cos.

Els **membres** que formen l'Església són: El **Papa**, els bisbes, els sacerdots, els diaques, els religiosos/s'i els **fidels**.

52

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ensenyar als xiquets a estudiar i memoritzar per mitjà de tècniques cooperatives.
- Conèixer sant Francesc com a col·laborador en la construcció de l'Església de Jesús.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar sobre quant han participat en esta unitat, instant-los a ser objectius valorant com ha sigut el seu comportament, actitud, aprenentatges... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent.

Recursos

Cançó: «Una oració».

Gràcies, Senyor,
Perquè tu poses al meu costat
A la meua família,
Perquè em cuides,
I em vols i em guies.
Jo et done gràcies de tot cor.

Gràcies, Senyor, perquè tu sempre
Saps el que necessite,
Perquè m'escoltes
encara que et parle molt baix.
Jo et done gràcies de tot cor.
I et demane, Senyor,
Que per eixos xiquets
Que no tenen tanta sort
Per ells puguen disfrutar
I créixer forts.
Jo t'ho demane de tot cor.

I et demane, Senyor,
Que s'acaben ja les guerres en el món,
I que podem somriure
Cada segon.
Jo t'ho demane de tot cor.

Poesia:

Una gran família
Som els cristians.

Déu és el nostre Pare,
Jesús és el nostre germà.

En el temple sant,
Resem, cantem,
Ens donem la pau,
Alcem les mans.

Jesús es va quedar,
En l'Eucaristia,
És el nostre aliment,
És la nostra alegria.

Som els cristians
El poble de Déu,
Compartim junts
La fe i l'amor.

COM DECLAMAR. Dividiu la classe en quatre grups, cada grup recita una estrofa, després la lligen tots junts.

UNITAT 6: SETMANA SANTA

Punt de partida

Prenem com a punt de partida d'esta unitat l'observació i les experiències pròpies relacionades amb l'alba i la vida que aporta el sol amb la seua llum i calor. El símbol de la llum ens va a ajudar a entendre la resurrecció de Jesús. El que suposa la llum per a la naturalesa i els sers vius suposa la resurrecció de Jesús per al sentit últim de tota la Creació, inclosos els sers humans.

Continguts de la unitat

- Jesucrist santifica el temps: l'any litúrgic.
- La Setmana Santa.
- Relats evangèlics de la passió, mort i resurrecció de Jesús.
- Institució de l'Eucaristia: Jesús es queda per sempre amb nosaltres.
- Símbols religiosos: la llum, el pa i la creu.
- Déu manifesta el seu amor amb la mort del seu Fill.
- Presa de consciència del que ha fet Jesús per nosaltres.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Conèixer l'Any litúrgic i els seus temps	a, d, e, g, i, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Construïx el calendari on ubica els diferents temps litúrgics	CCL, CMCT, CAA, CD

Educació en valors

- Coneixement i estima del patrimoni cultural, especialment quant a la Setmana Santa i la varietat de les seues manifestacions artístiques.
- Presa de consciència del que ha fet Jesús per nosaltres.
- Respecte per les manifestacions religioses pròpies i alienes.
- Estima per la religiositat i les tradicions cristianes de Setmana Santa.
- Agraïment a Déu per enviar al seu Fill per a salvar-nos i ressuscitar augmentant la nostra esperança en el nou Regne.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenrotllament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria que:

- *M'acompanyàreu a les celebracions de la Setmana Santa.*
- *M'expliqueu el que es fa en elles.*
- *Que m'ajudeu a prendre consciència del que Jesús ha fet per nosaltres.*
- *Conéixer i apreciar les manifestacions artístiques de la Setmana Santa.*

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 54 i 55

QUÈ BUSQUEM?

- Partir de la contemplació d'un paisatge per a descobrir la necessitat la llum que tenen animals i plantes. Comparar esta llum amb la llum de Déu i la necessitat que tenim d'ella els cristians.
- Comparar la llum del dia amb el triomf de Jesús sobre la foscor gràcies a la seua resurrecció. Traure conclusions de la resurrecció de Jesús que il·lumina les nostres vides.
- Reconéixer els sentiments i emocions propis.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. Estimular l'expressió oral i l'escolta al parlar de l'alba de cada dia, de l'alegria de viure i a través de les activitats i preguntes de la pàgina.
- Bloc de contingut. Permanència de Jesucrist en la història: l'Església.

ESTRATÈGIES

Amb el «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre l'església, la família i les celebracions de la Setmana Santa: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir com els cristians formem una família i, com a família, ens ajuntem per a celebrar les festes cristianes...

La contemplació de la naturalesa, el despertar d'un nou dia quan tot comença a recobrar vida sol despertar sentiments de pau, tranquil·litat... Cal intentar que els xiquets els identifiquen estos sentiments i sàpien posar-los nom.

Hem d'esbrinar els coneixements que els xiquets tenen sobre la Setmana Santa, la qual cosa recorden d'haver-ho viscut en anys anteriors. Saben què és la Setmana Santa? La identifiquen només amb les processons? Saben que celebrem la passió i mort de Jesús, però també la seua resurrecció?

QUÈ BUSQUEM?

- Identificar la Setmana Santa amb la passió, mort i resurrecció de Jesús.
- Comentar les manifestacions festives, les tradicions i les processons que es duen a terme en Setmana Santa.
- Reflexionar sobre els distints comportaments en les manifestacions processionals i litúrgiques de la Setmana Santa.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura i la realització de les activitats de la doble pàgina.
- Competències socials i cíviques. La treballem ensenyant als xiquets a comportar-se adequadament en les celebracions processionals i litúrgiques.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA

Abans de la lectura: fem un silenci interior i ens disposem a escoltar amb el cor.

Durant la lectura: han de llegir el text en silenci de forma individual. Després els ajudarem a buscar les cites bíbliques per a ampliar les lectures. El professor

fa una lectura en veu alta de les mateixes mentres els xiquets escolten amb els ulls tancats.

Després de la lectura: han de comentar entre els companys allò que s'ha llegit, repassant el que diuen Jesús i l'àngel.

Què ens ensenya

L'ESGLÉSIA

3 Cantem: **EN SEMANA SANTA.**

4 Escoltem.

- Escolta atentament la cançó amb els ulls tancats.
- Intenta aprendre algunes estrofes i canta-la amb els teus companys.

5 Unix cada símbol amb un dia de la Setmana Santa.

DIUMENGE DE RESURRECCIÓ

DIVENDRES SANT

DIJOUS SANT

6 Treball cooperatiu. Dividir la classe en quatre grups i seguint la tècnica cooperativa de «el foli giratori» dibuixar i pintar cada grup una imatge de la Setmana Santa i després decorar amb elles la classe.

EM QUEDE AMB

Escriu al requadre les tres frases que més vos hagen agradat.

Ajudar els xiquets a triar idees importants de la visualització del PowerPoint que trobarem en la unitat 6 de 2n de la pàgina web de l'editorial Sant Pau. Anotar-les en el llibre.

59

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes coneguen què és i què significa la Quaresma.
- Que aprenguen que la Quaresma comença el Dimecres de Cendra i quin és el significat de la cendra.
- Que coneguen el que celebrem el Diumenge de Rams.
- Identificar els fets fonamentals de la passió, mort i resurrecció de Jesús.
- Conèixer els símbols de la Setmana Santa.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura, el comentari i la realització de les activitats.
- Competències socials i cíviques. Les treballem animant-los a ser bons cristians, solidaris amb els altres.

Pàgines 60 i 61

QUÈ BUSQUEM?

- Conèixer els principals moments de l'Any litúrgic cristià.
- Saber identificar el que va succeir en cada un d'ells.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. La treballem per mitjà del comentari i la realització de les activitats d'estes pàgines.
- Competència matemàtica i competències bàsiques en ciència i tecnologies. Les desenrotllem a l'aplicar el raonament per a descriure, interpretar i predir fenòmens en el seu context social, temporal i religiós.

Pàgines 62 i 63

1 Completa el mapa mental fixant-te en el resum.

Aprèn

- En l'Últim Sopar Jesús va instituir l'Eucaristia.
- Jesús va morir a la creu per a salvar-nos. El va donar la vida per nosaltres.
- Déu Pare va ressuscitar a Jesús.
- Al llarg de l'Any litúrgic els cristians celebrem el cicle de la vida, passió, mort i resurrecció de Jesús. Comença amb l'Advent.
- La quaresma és el temps que els cristians dediquem a preparar-nos per a la Pasqua.

62 Caps numerats

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ensenyar als xiquets a estudiar i memoritzar per mitjà de tècniques cooperatives.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball,

comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar sobre quant han après en esta unitat, instant-los a ser objectius valorant com ha sigut el seu comportament, actitud, aprenentatges... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent.

Recursos

Cançó: «En Setmana Santa».

És Setmana Santa
Mireu Jesús,
Ens entrega tot
I mor en la creu.

El dijous la despedida,
el sopar amb els seus amics,
va partir el pa, va beneir el vi,
va ser a resar a les oliveres.

El divendres va ser ajusticiat,
I en la presó castigat.
Pilat ho va condemnar
A morir crucificat.
El dissabte tots trist,
Jesús ja no està amb ells.
Estan un poc perduts,
Ja ningú guia els seus sons.

I el diumenge tot canvia,
Jesús ha ressuscitat.
I encara que els costa creure-ho,

Ha tornat per a ajudar-nos.

Poesia: Triomf de Jesús

Era l'Última Cena,
Sopar de la teua despedida,
No ens vols deixar sols
Abans de donar-nos la teua vida.

T'entregues en pa i vi
Al començar la teua passió,
Ens deixes l'Eucaristia,
Prova del teu gran amor.
Li donares la vida sencera
A tota la humanitat.
Sempre t'agraïm
el teu afecte i la teua bondat.

Arriba el teu dia de glòria,
Dia de triomf i de llum,
Tots estem feliços,
Perquè va ressuscitar Jesús.

COM DECLAMAR. Reciteu la posseïa a dos cors, acomodant l'expressió del cos al text de la poesia.

UNITAT 7: PARLEM AMB EL NOSTRE PARE DÉU

Punt de partida

Partim d'experiències concretes amb amics, per exemple, parlem del que fan els amics quan estan junts, quan juguen, com és el seu comportament: s'ajuden, es perdonen, es volen, no es fan mal ni s'enganyen, són feliços junts. Pretenem que l'alumne descobrisca per si mateix que igual que parlem amb els nostres amics podem parlar amb Déu.

També els transmetem el valor de l'amistat amb Déu i de l'oració com a mitjà d'arribar a Ell.

Continguts de la unitat

- Déu proposa a l'home un camí de trobada amb Ell.
- Jesús ens ensenya a parlar amb el nostre Pare Déu.
- Resem el parenostre com Jesús ens va ensenyar.
- Déu és el nostre Pare i ens vol.
- Oració del parenostre.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Reconèixer i apreciar que Déu busca sempre la salvació de l'home	a, c, e, m

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Escolta i descriu amb les seues paraules moments en què Déu ens ajuda	CCL, CAA

Educació en valors

- Admiració, adhesió i imitació dels valors que aprenem de les bones persones.

- Actitud afectuosa en les relacions amb els altres. Amabilitat amb què ens rodegen.
- Valoració dels gestos i les paraules que enriqueixen la convivència.
- Gratitude pel que aporten els altres a la nostra vida.
- Esforç per donar-se als amics i rebuig cap a les actituds i els comportaments egoistes.
- L'oració com trobada amb Déu.
- Actitud d'agraïment a Déu per l'ajuda que ens presta i per buscar la nostra salvació.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

M'agradaria que m'ensenyàreu a parlar amb Jesús com amb un amic a qui puc recórrer sempre i també a ser agraït a Déu i als altres per tot el que rebut d'ells.

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 64 i 65

QUÈ BUSQUEM?

- Partir de la necessitat que tenim totes les persones d'estar amb altres per a comprendre les necessitat que tenim també d'estar amb Déu, de parlar amb Ell i tindre-ho present en la nostra vida.
- Ensenyar-los que Jesús és el nostre amic, que està al nostre costat, Ell mai ens abandona.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenvolupem per mitjà de la participació en el diàleg amb els seus companys, el comentari de la il·lustració, l'experiència que cada un té sobre l'amistat...
- Competències socials i cíviques. Ajudarem als nostres alumnes a cultivar una actitud de respecte cap a tots i cap a les opinions dels altres encara

que no estiguem d'acord amb elles. També els mostrem el valor de l'amistat i la necessitat comportar-nos adequadament amb els nostres amics.

ESTRATÈGIES

Amb el «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre el diumenge com a dia festiu i de celebració de la resurrecció de Jesús per als cristians: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir com els cristians ens reunim per a celebrar el diumenge com una gran família.

Als xiquets els encanta estar amb els seus amics i divertir-se amb ells. Cal ajudar-los a reflexionar sobre com s'han sentit quan s'han enfadat amb un amic i l'alegria de reconciliar-se amb ell, identificar els sentiments que experimenten estant bé amb els seus amics.

Volem esbrinar els coneixements que els xiquets tenen sobre l'oració. Saben què és resar? Solen fer-ho habitualment?

Pàgines 66 i 67

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes coneguen Jesús i que ho consideren el seu amic.
- Que aprenguen a resar a Déu Pare com Jesús ens va ensenyar i saber que sempre ens ajuda.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura i la realització de les activitats de la doble pàgina.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT BÍBLIC

Abans de la lectura: observeu la imatge, qui hi ha?, què estan fent?

Durant la lectura: els alumnes lligen el text en silenci de forma individual. Després fan una lectura dramatitzada. Un alumne fa de narrador, un altre de Jesús i un altre d'un deixeble.

Després de la lectura: han de comentar entre els companys el que llig i respondre a les preguntes.

Què ens ensenya

L'ESGLÉSIA

1 Pinta el camí que porta al xiquet al lloc on pot resar amb altres cristians.

2 Escriu la inicial de cada dibuix i descobriràs com podem parlar amb Déu.

R E S A N T

EM QUEDE AMB

- Podem parlar amb Déu com el nostre Pare.
- Jesús ens va ensenyar l'oració del pare nostre.
- Resar és parlar amb Déu.

69

QUÈ BUSQUEM?

- Que compreguen que la principal oració dels cristians és el pare nostre perquè Jesús ens la va ensenyar per a parlar amb el nostre pare Déu.
- Comentar amb ells cada frase del pare nostre perquè entenguin bé el seu significat. Després aprendre-ho amb la tècnica «Caps numerats».

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura, el comentari i la realització de les activitats.

QUÈ BUSQUEM?

- Que aprenguen que hi ha distintes formes de parlar amb Déu:
 - a) Parlant amb Ell en silenci.
 - b) Llegint la Bíblia o altres llibres religiosos.
 - c) En l'Església amb la nostra comunitat parroquial i en grups cristians.
 - d) En classe amb els nostres companys, a casa amb la nostra família...
 - e) Cantant cançons religioses.
- Fer-los conscients que Déu vol nostra felicitat, sempre ens escolta i **ix** a la nostra trobada.
- Transmetre'ls que Déu busca la salvació de l'home i sempre ens perdona.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. Per mitjà de la lectura i les oracions.

SUGGERIMENTS

Animeu als xiquets a comptar als seus companys quan resen i com resen, què li diuen a Déu o a Jesús. Que compartisquen en quines ocasions han sentit que Déu estava amb ells.

Llegiu als xiquets l'oració següent, el professor llig cada estrofa i els xiquets la repetixen. Inviteu els xiquets a crear oracions de petició i d'acció de gràcies a Déu.

ORACIÓ:

Vull parlar amb Mon Pare Déu i **comptar-li** que em fa feliç ser cristià, agrair-li que em vullga com a fill seu. M'encanta parlar amb Mon Pare Déu en qualsevol moment i lloc, perquè sempre m'escolta i m'atén. Per això m'agrada parlar amb Mon Pare Déu.

1 Completa l'esquema repassant les paraules puntejades.

ÉS PARLAR
AMB DÉU

RESAR

JESÚS ENS ENSENYA A RESAR
AMB EL PARENOSTRE

sols, en *silenci*

amb la comunitat

llegint la Bíblia

2 Completa el resum fixant-te en l'esquema:

Resar és _____ amb Déu.

_____ ens ensenya a resar amb l'oració del Parenostre.

Podem resar sols, en silenci, amb la _____.

llegint la _____.

Aprèn

- L'oració és un mitjà de trobada amb Déu.
- Déu sempre ens escolta i ens ajuda.
- Jesús ens ensenya a parlar amb Déu resant el Parenostre.

72 Caps numerats

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat.
- Ensenyar als xiquets a estudiar i memoritzar per mitjà de tècniques cooperatives.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball, comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilitem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Ajudar-los a reflexionar sobre quant han après en esta unitat. Procureu que siguen objectius valorant com ha sigut el seu comportament, actitud, aprenentatges... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent.

Recursos

Poesia:

Si ames de cor,
Molt feliç et sentiràs.

A Déu cal amar primer
I després als altres.

Cal amar els amics
I als que ens cauen malament,
als que tenen mal geni
I als que busquen la pau.

Als ancians i xiquets,
als que patixen i ploren,
als que se senten sols
I als que mai estan sols.

COM DECLAMAR. La primera estrofa la pot declamar un xiquet mentres una xiqueta fa expressió corporal. En la segona declama una xiqueta i un xiquet fa expressió corporal. Les dos estrofes restants les declamen a cor diversos xiquets i xiquetes mentres tots fan expressió corporal.

UNITAT 8: MARÍA

Punt de partida

L'experiència del que solem fer els cristians en una ofrena de flors d'alguna de les advocacions de la Mare de Déu i el motiu principal pel que participen, l'amor i l'afecte la mare de Déu i mare nostra, constituïx el punt de partida per al procés d'aprenentatge d'esta unitat.

Sobre estes experiències compartides treballem els continguts següents: festes de María, culte i devoció a María, la seua resposta de fe a la Paraula de Déu.

Les actituds que tractem de motivar són: l'alegria davant de la celebració de les festes de María, el respecte per les tradicions religioses i el culte i devoció a la Mare de Déu.

Continguts de la unitat

Déu tria María perquè el seu Fill es faça home.

La Mare de Déu va dir sí a Déu.

Principals festivitats marianes.

Explicació de les manifestacions realitzades en honor de María.

Distinció de les manifestacions artístiques que subratllen la importància de María en la nostra cultura, la varietat dels seus noms i la seua veneració.

Oració de l'avemaria.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Conéixer i valorar la resposta de María a Déu	a, b, i, i, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
Llig i expressa, verbal o gràficament, el relat de l'Anunciació	CCL, CCEC
Dramatitza la missió dels personatges que intervenen en l'Anunciació	CCEC, CCL

Educació en valors

- Gaudi amb la celebració de les festes de Maria.
- Respecte per la tradició mariana en la nostra cultura.
- Admiració per Maria, que provoca en nosaltres il·lusió, alegria i felicitat.
- Admiració per Jesús i gratitud per donar-nos a sa mare com la nostra.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

- *Ajudeu-me a tindre una actitud d'alabança, petició i agraïment a Maria abans, durant i després d'un viatge o una eixida.*
- *Acompanyeu-me a les celebracions marianes de la nostra localitat i expliqueu-me tot el que sapieu del culte a Maria.*
- *Animeu-me a parlar amb la Mare de Déu com la nostra mare del cel.*

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 74 i 75

QUÈ BUSQUEM?

- Desenvolupar en els nostres alumnes la capacitat d'observació i de gaudi davant de la contemplació d'una celebració mariana. Ajudar-los a reflexionar sobre el que veuen.
- Fomentar en els alumnes actituds de devoció i afecte cap a la Mare de Déu participant amb respecte en els festejos en el seu honor.
- Conèixer les manifestacions artístiques que subratllen la importància de

María en la nostra cultura.

- Disfrutar pintant el manto de flors.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La treballem per mitjà de la participació en el diàleg: escoltant, responent, respectant les opinions dels companys, demanant la paraula, alçant la mà...
- Competències socials i cíviques. Les desenrotllem despertant en els xiquets el desig de participar en les festes en honor a la Mare de Déu, respectant totes les creences i sabent comportar-se adequadament en elles.

ESTRATÈGIES

Amb el «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre la identificació de les festes religioses i patronals: identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir com els cristians celebren les festes religioses.

Per a construir un aprenentatge significatiu explorem els coneixements previs dels alumnes, plantegem qüestions per a esbrinar el que saben de la Mare de Déu responent als interrogants de «Ho saps?». Al llarg de la unitat aniran trobant les respostes i comprovant si s'ajusten al que ells sabien.

Aprenem de la BÍBLIA

Responen a les preguntes en grup seguint la estructura cooperativa «1-2-4»:

- Què li contesta Maria a l'àngel en l'Anunciació?
Faça's en mi segons la teua paraula.
- Què va fer Maria amb Jesús a Betlem?
Ho va embolicar en bolquers i ho va gitar en un pessebre.
- Què feia Jesús quan tenia la teua edat?
Aprenia i ajudava als seus pares.
- Què li va dir Jesús a Maria i a Joan quan estava a la creu?
A Maria: «Ací tens el teu fill», a Joan: «Ací tens ta mare».

Pinta la frase.

MARIA VA DIR SÍ A DÉU

Col·loca els adhesius al lloc corresponent.

ANUNCIACIÓ	NADAMENT DE JESÚS	FENT LES TASQUES DE CASA	MORT DE JESÚS

EM QUEDE AMB

- La Verge Maria és mare de Déu i mare nostra.
- La Verge Maria va dir sí a Déu.
- Els cristians celebren les festes de la Verge Maria.

77

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes coneguen els moments més importants de la vida de Maria, la senzillesa de la seua vida sempre al costat de Jesús en els moments oportuns.
- Despertar en ells l'admiració cap a la Mare de Déu.
- Aprendre que Jesús en la creu ens va entregar a Maria com a mare nostra.
- Pintar els personatges que estan en blanc en les imatges.
- Descobrir la valentia de Maria al dir sí a Déu.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de la lectura i comprensió del text evangèlic.
- Competències socials i cíviques. Les treballem insistint en el respecte a les creences d'altres persones i el comportament adequat en les festivitats i celebracions en honor a Maria.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT EVANGÈLIC

Abans de la lectura observem les imatges. Comentem: què hi ha en cada imatge?, què representen?, sobre què serà la lectura?

Lectura cooperativa: es dividix la classe en quatre grups. Primer lligen per grups la lectura. Al finalitzar un membre de cada grup llig el paràgraf en veu alta a la resta de la classe.

Després de la lectura: comenteu entre tots la lectura amb les preguntes que vénen en el text i altres de similars a estes: qui va anunciar a María que seria la mare de Jesús?, on va nèixer Jesús?, on ho va gitar sa mare?, qui era l'espòs de María?, on va viure la família de Jesús?, on estava María quan van crucificar Jesús?

Què ens ensenya

L'ESGLÉSIA

1 Treball en grup:
 Per grups, investigueu quina és la Verge de la vostra localitat i responeu a estes preguntes:

- Amb quin nom es coneix la Verge de la teua localitat?

- On es troba? _____
- Quin dia se celebra la seua festa? _____
- Com se celebra? _____
- Coneixes a algú que porte el seu nom? _____

2 Completa esta frase amb les vocals que falten:

**LA VERGE ÉS LA NOSTRE MARE
 DEL CEL QUE ENS
 VOL I ENS CUIDA**

EM QUEDE AMB
 Escribe les dos frases que més t'hagen cridat l'atenció:

79

QUÈ BUSQUEM?

- Que els nostres alumnes valoren i vullguen Maria com la nostra mare del cel que ens vol i ens cuida. Maria és la mare de tots els creients.
- Que descobrisquen com Déu va triar Maria per a ser la mare del seu Fill, que és Déu i home al mateix temps.
- Que reconeguen a la Mare de Déu en les obres de diferents artistes.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística: La desenrotllem per mitjà de la lectura i comprensió dels textos.
- Competència de consciència i expressions culturals. La posem en marxa per mitjà de la contemplació de les distintes advocacions de la Mare de Déu que han fet nombrosos artistes i dels que en esta unitat hi ha una mostra.
- Competència digital. La treballem utilitzant l'ordinador per a buscar informació per a l'activitat número 1 de la pàgina 79.

QUÈ BUSQUEM?

- Despertar en ells la sensibilitat artística contemplant una obra d'art.
- Que admiren la bellesa i la bondat amb què els artistes representen a la Mare de Déu.
- Que analitzen els detalls d'una obra d'art.
- Ajudar els xiquets a centrar la seua atenció i a interioritzar la lletra de la cançó dedicada a Maria.

COMPETÈNCIES

- Competència de consciència i expressions culturals. La treballem a través de l'observació de l'obra d'art i la lectura d'imatge.
- Competència en comunicació lingüística. La desenrotllem comentat el que veiem en la doble pàgina. Ensenyant als xiquets a treballar cooperativament estem assentat les bases per a poder treballar en equip.

Pàgines 82 i 83

Quant he APRESENTAT

2 Completa el resum amb les paraules dels requadres.

- Maria és la **mare** de Jesús i la nostra mare.
- Des del cel ens **cuida** i ens ajuda.
- Nosaltres li **resem** i celebrem les seues festes.

3 Aprén l'Àvemaia, l'oració que els cristians resem a la Verge:

Déu et salve, Maria,
plena eres de gràcia;
el Senyor és amb tu;
beneïda tu eres
entre totes les dones,
i beneït és el fruit
del teu ventre, Jesús.
Santa Maria, Mare de Déu,
prega per nosaltres, pecadors,
ara i en l'hora
de la nostra mort.
Amén.

Autoavaluació
En esta unitat m'he sentit.
Apega un gomets en la careta corresponent:

83

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els continguts de la unitat.
- Utilitzar tècniques d'aprenentatge cooperatiu per a memoritzar els continguts més importants de la unitat.
- Que els xiquets aprenguen a resar a la Mare de Déu com a mare nostra i memoritzen l'oració de l'avemaria.
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los partícips del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant com s'han sentit durant el transcurs de la unitat.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

AUTOAVALUACIÓ

Cal ajudar-los a reflexionar sobre com s'han sentit al treballar la unitat, en quins moments han estat més a gust, què és el que més els ha agradat... Després de la reflexió apeguen un gomet en la careta corresponent als seus sentiments.

Recursos

Cançó: «Flores a María».

Flores, flors,
Flores jo et venge a donar.

Flores jo et venge a oferir,
A oferir a tu, María,
Flores molt boniques,
Flores que mai marcixen.

Jo et venge a oferir
La flor de l'esperança,
Flores d'alegria,

Flores de somriures.

Mare, et venge a oferir
Les flors de la fe,
Flores de justícia,
Amor, pau i vida.

Vull oferir-te també
Les flors dels nostres cantells,
Flores d'il·lusió,
D'esforç i treball.

Flores que mai marcixen...
Per tu.

Oració:

Gràcies, Jesús, el meu amic,
Per regalar-me a ta mare María
com a mare meua,
ma mare del cel.

Gràcies Jesús, el meu amic,
per ma mare de la terra
Que em vol molt
I em va portar a la vida.

A les meues dos mamàs
Les tinc sempre al meu costat
Protegint-me,
Cuidant-me
I volent-me.

Reseu junts esta oració i inventeu altres d'acció de gràcies a Jesús i a María.

UNITAT 9: LA GRAN FESTA DEL CEL

Punt de partida

La làmina motivadora que inicia el procés d'ensenyança-aprenentatge d'esta última unitat del curs ens mostra una gran menjar popular durant les festes d'un poble o una ciutat. En ella s'observa gent alegre, unida... Totes les persones es mostren participatives, de festa i feliços.

El simbolisme d'esta celebració popular ens remet a la gran festa del cel que esperem els cristians, sobre la qual sant Pau va escriure: «ni l'ull va veure, ni l'oïda va sentir, ni ningú va poder imaginar el que Déu té preparat per als que li amen». En la fe que si Jesús ha ressuscitat, també nosaltres, els que creiem en Jesús, ressuscitem amb Ell.

Les actituds que tractem de suscitar són la confiança en Déu i en la vida eterna que ens ha promés i la gratitud a Jesús per la promesa del Paradís.

Continguts de la unitat

- Déu crega l'home per a ser el seu amic. El Paradís com a signe d'amistat.
- Paràbola de la boda.
- Déu ens invita a tots a la gran festa del cel, però som lliures d'acceptar la seua invitació.
- Observació i descripció de les imatges.
- Confiança en Déu i el Paradís que ens ha promés.
- Valorar la vida eterna com un regal de Déu.

Criteris d'avaluació i objectius d'etapa

CRITERIS D'AVALUACIÓ	OBJECTIUS D'ETAPA
Entendre el Paradís com a expressió de l'amistat de Déu amb la humanitat	a, e, j

Estàndards d'aprenentatge i competències clau

ESTÀNDARDS D'APRENTATGE	COMPETÈNCIES CLAU
-------------------------	-------------------

Educació en valors

- Respecte per les festes religioses.
- Acceptació de les normes de l'Església en la celebració de les festivitats cristianes.
- Confiança en Déu i en el Paradís que ens ha promés.
- Estima per l'art que hi ha en les esglésies.
- Gratitude a l'Església, que ens invita a compartir la festa de Jesús, Maria i els sants en el cel.

Suggeriments per a educar en valors amb els pares

Al llarg del desenvolupament d'esta unitat proposem que els alumnes escriguen una nota per als seus pares:

- *Ajudeu-me a reconèixer la dignitat de totes les persones i la igualtat de drets, fonamental perquè sàpia compartir l'experiència de la vida i la celebració de les festes en harmonia i fraternitat.*
- *Acompanyeu-me en les celebracions de l'Església perquè siguen una oportunitat de viure-les en família i amb els amics per a contribuir a mantindre unes bones i pacífiques relacions.*
- *Animeu-me a donar gràcies a Déu per haver-nos invitat a la festa del cel.*

Llibre de l'alumne, suggeriments i solucionari

Pàgines 84 i 85

QUÈ BUSQUEM?

- Que sàpien identificar les festes com a dies de celebració i descans.
- Que valoren l'alegria de la festa com a mitjà de viure en família i amb els amics.

- Que aprecien el que aporta la convivència i la celebració en la nostra vida.
- Que els nostres alumnes sàpien identificar les festes amb la festa del cel.
- Que aprenguen que els cristians després de la mort tenim l'esperança que ressuscitem amb Déu.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La treballarem per mitjà de la participació en el diàleg.
- Competències socials i cíviques. Les desenrotllem per mitjà de la capacitat d'observar, de saber reconèixer els sentiments propis i els dels altres.

ESTRATÈGIES

Amb el «Veig, pense, em pregunte» iniciem un diàleg sobre la celebració d'un aniversari i una ofrena de flors a la Mare de Déu. Identifiquem el que apareix en la imatge, els ajudem a descobrir com els cristians celebrem les festes religioses.

Tractem d'ensenyar als xiquets a reconèixer els seus propis sentiments i a identificar els que manifesten els rostres dels altres, observant la imatge inicial i representant-ho en les tres cares.

Per a construir un aprenentatge significatiu explorem els coneixements previs dels alumnes, responent als interrogants de «Ho saps?». Esbrinarem

El que els xiquets saben de la vida eterna i el que ocorre després de la mort a les persones que creuen en Jesús.

Aprenem de la BÍBLIA

1 Responen a les preguntes en grup, «Pensant en paraules»:

- Qui va anar a la boda? **Els que van acceptar la invitació.**
- Per què van haver de buscar invitats? _____
- Què dirà Jesús a qui han amat als altres? _____

Perquè els que estaven invitats no van voler anar.

Veniu benditos de Mon Pare, preneu possessió del regne del cel preparat per a vosaltres des de la creació del món.

2 Col·loca les lletres al seu lloc:

F E S A T

LA FESTA DEL CEL ÉS MERAVELLOSA

3 Dibuixa el cel com tu t'ho imagines.

EM QUEDE AMB

- Déu ens invita a tots a la seua festa del cel.
- Déu vol que tots ens vulguem.
- Jesús ens espera en el **Paradis** després de la mort.

87

QUÈ BUSQUEM?

- Comentar amb els xiquets com serà la festa del cel que Jesús ens ha promés.
- Que coneguen que Déu invita a tots a la seua festa, però no tot el món accepten la invitació.
- Despertar la confiança en Déu i en el cel, on estarem amb Ell si hem amat als altres.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem a través de les lectures i de les activitats de la pàgina.
- Competències socials i cíviques. Per mitjà del comentari i aprenentatge de com ha de ser el nostre comportament en les celebracions i en les festes ajudem a potenciar estes competències en els nostres alumnes.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT BÍBLIC

Abans de la lectura observem les imatges. Comentem: què hi ha en elles?, quins personatges apareixen?, sobre què serà la lectura?

Durant la lectura: llegiu el text individualment en silenci i després feu una lectura dramatitzada. Un xiquet/a fa de narrador, un altre de rei i un altre de Jesús.

Després de la lectura: comenteu amb les seues paraules la lectura. Responeu a les preguntes i interpreteu el que Jesús ens vol transmetre amb ella.

Pàgines 88 i 89

DÉU ENS INVITA

Jesús ens ensenya a través de paràboles. En la paràbola de la boda ens explica que Déu crida a tots al **banquet del seu Regne**, però no tots accepten la seua invitació. Els que amen als altres són els mereixedors de la gran festa del cel, on seran feliços eternament.

L'Església ens recorda que Déu ens espera en el Paradís, perquè ens vol i som els seus amics. Els cristians vivim amb l'esperança d'estar per sempre amb Ell.

Tot és goig i esperança perquè Jesús va ressuscitar d'entre els morts i nosaltres ressuscitarem amb ell.

1 Completa amb les vocals que falten:

GR _ C _ S P _ R _ D _ P _ R _ S _ R
_ L _ N _ STR _ _ M _ C _ I P _ R _ NV _ TR _ N _ S
_ _ ST _ R _ MB _ T _ _ N _ L P _ R _ D _ S

88

QUÈ BUSQUEM?

- Que descobrisquen que per a entrar en la festa del cel i acceptar la invitació de Déu hem d'amar els altres.
- Que sàpien que igual que Jesucrist va ressuscitar d'entre els morts nosaltres ressuscitarem amb ell en el Paradís.
- Que descobrisquen a Jesús com a model d'amor a tots.

COMPETÈNCIES

- Competència lingüística. La desenrotllem per mitjà de la lectura i comprensió del text i fent les activitats de la unitat.

SUGGERIMENTS PER A LA LECTURA DEL TEXT

Abans de la lectura: cometem la imatge, assenyalant que apareix Jesús en el cel amb les persones que han amat als altres. A més cal puntualitzar que en el cel hi ha lloc per a tots sense distinció de raça, sexe...

Durant la lectura: han de fer una lectura individual i silenciosa. Després un alumne la llig en veu alta.

Després de la lectura: han de comentar amb les seues paraules la lectura. Per a després buscar en el diccionari les paraules que no compreguen i en el vocabulari del llibre de l'alumne el significat de «Banquet del Regne».

Pàgines 90 i 91

Aprenem
MÉS

2

Lectura d'imatge:

- Què veus en el quadre?
- Quina és la figura principal a la part de baix?
- Quina és la figura principal a la part de dalt?
- Quines altres figures apareixen?
- Qui creus que són?
- Quins colors predominen a la part de baix?
- I a la de dalt?

3

Encercla la part del quadre que representa el cel.

4

Relaciona i unix amb fletxes:

En el regne del cel	perquè som els seus amics
Déu ens invita	entra en el regne del cel
Molta gent	tots serem feliços

5

Cantem: EL CIELO ES UNA FIESTA.

6

Escoltem:

- Escolta la cançó atentament amb els ulls tancats.
- Aprén algunes estrofes per a cantar-les tots junts.

91

QUÈ BUSQUEM?

- Despertar en ells la sensibilitat artística contemplant una obra d'art.
- Que admiren la bellesa i delicadesa amb què estan representats els personatges d'este quadro: els rostres, els vestits...
- Que observen com utilitza els colors el Greco.
- Que analitzen els detalls d'una obra d'art.
- Que practiquen el silenci interior escoltant la cançó amb els ulls tancats.

COMPETÈNCIES

- Competència en comunicació lingüística. La treballem al realitzar les activitats de la doble pàgina.
- Competència de consciència i expressions culturals. La desenrotllem a través de l'observació de l'obra d'art i la lectura d'imatge.

Pàgines 92 i 93

 Completa l'esquema fixant-te en el resum.

 Completa el resum amb ajuda de l'esquema.

Déu ens invita a la gran _____ del cel. Allí ens espera amb els _____ oberts.

Nosaltres acceptem la _____ de Déu quan amem els _____.

Aprèn

- Déu ens crida a un món nou, el regne del cel. Som lliures d'acceptar la seua invitació.
- Déu ens ofereix la seua amistat i ens invita a estar amb Ell en el Paradís.
- Per a entrar en el Paradís hem d'amar Déu i els altres.

92 Caps numerats

QUÈ BUSQUEM?

- Desenrotllar les capacitats de resumir i esquematitzar a través del mapa mental i el resum. Associant la imatge i la paraula ajudem als xiquets a memoritzar els coneixements més importants de la unitat
- Treballar l'autoavaluació de l'alumne. Fer-los participants del seu procés d'ensenyança-aprenentatge valorant tot el que han après en el transcurs de la unitat. Ajudar-los a reflexionar i ser objectius amb el seu treball, comportament i aprenentatge.

COMPETÈNCIES

- Competència d'aprendre a aprendre. La cultivem per mitjà dels exercicis d'esquematitzar i sintetitzar.

ESTRATÈGIES

Facilitem l'aprenentatge d'allò més important de la unitat utilitzant la tècnica cooperativa «Caps numerats» (veure la pàgina 39).

Es recomana explicar als xiquets com una llavor, quan mor, ressuscita en una altra planta més gran i bonica que una simple llavor i comparar-ho amb la nostra pròpia mort i resurrecció en el regne del cel. I per a tindre una experiència directa d'allò que s'ha explicat podem posar en un got un cotó amb un poc d'aigua i col·locar dins passes llavors de creixement ràpid (llentilles, blat) en molt pocs dies podran observar com la llavor s'obri per a deixar créixer la nova planta.

AUTOAVALUACIÓ

Reflexioneu amb ells sobre quant han après en esta unitat. Ajudeu-los a ser objectius i a valorar justament com ha sigut el seu comportament, actituds, aprenentatges...

Recursos

Cançó: «El cel és una festa».

El cel és una festa
Que ens regala Déu
A tots els seus amics.
Prepara el cor!

Serem molt feliços,
Jesús està prop
per a acollir a tots,
sa casa sempre oberta.
Amb núvols d'alegria,
Estreles d'il·lusió,
La lluna és un abraç
I el sol serà l'amor.

No hi haurà dolor ni guerres
Perquè al pujar al cel
Les penes i tristeses
Allí deixen de ser-ho.

Poesia:

Tot és goig i esperança,
Perquè Jesús va ressuscitar,
I als hòmens i dones
De la mort ens va salvar.

En el cel ens espera,
Perquè vol celebrar
El banquet de la boda
Per a mostrar la seua bondat.

Tot canviarà en el cel,
Junts ho podrem veure:
El plor es farà alegria,
El dolor, goig i plaer.

Amb les persones volgudes
Gaudirem junt amb Déu,
Si en esta vida gastem
La moneda de l'amor.

COM DECLAMAR. Llegiu una frase cada alumne i després reciteu-la tots junts.

Material fotocopiable

Avaluació inicial

**Atenció a la diversitat (activitats
d'ampliació i reforç)**

Avaluació dels estàndards

- 1 Recorda el que sàpies de Jesús i escriu dos esdeveniments importants de la seua vida.

- 2 Dibuixa el naixement de Jesús amb els principals personatges i posa els seus noms.

3 Unix amb fletxes:

En Nadal celebrem

el naixement de Jesús.

En Setmana Santa celebrem

ens preparem per a la vinguda de Jesús.

En Advent

**la passió, mort i
resurrecció de Jesús.**

4 Escriu una senzilla oració d'acció de gràcies a Déu.

5 Completa:

Els cristians ens reunim a resar en la _____ .

1 Respon Sí o NO:

Ens agrada la naturalesa i la cuidem per a això:

- No tirem papers al sòl
- Tirem els fems al riu
- Reguem les plantes
- Reciclem el paper i el vidre

2 Dibuixa el que pots fer per a cuidar la naturalesa.

3 Aprén-te la poesia i recita-la amb els teus companys:

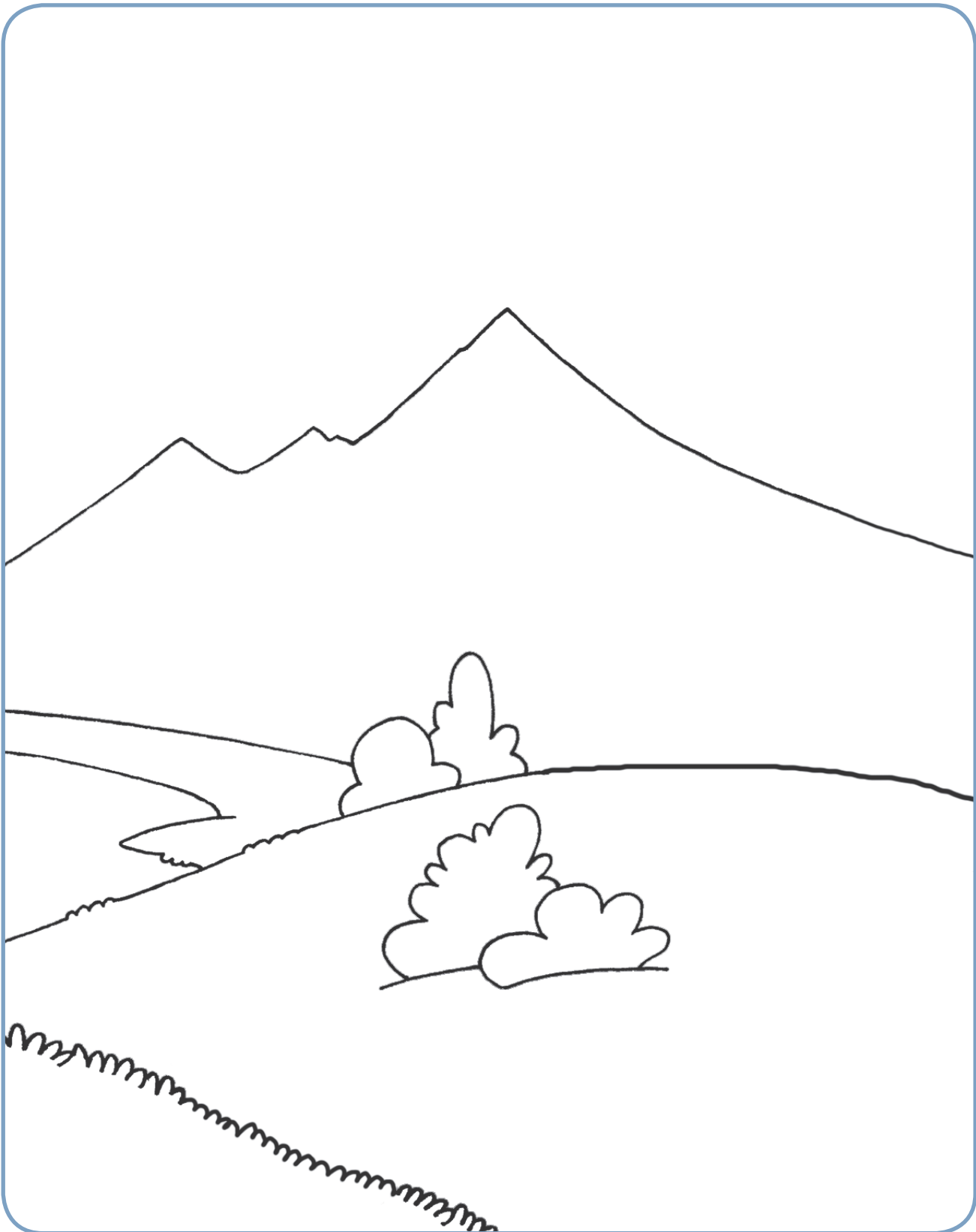
De plata és la lluna
I d'or és el sol,
Cuidem el món
Regal de Déu.

Mars i muntanyes,
El camp i la seua olor,
La pluja, la neu,
Regal de Déu.

Quin dolç és la brisa!
Que bella la flor!
La seua olor, la seua carícia,
Regal de Déu.

Els peixos, les aus,
El gos, el lleó,
La colom, el cervo,
Regal de Déu.

- 1 Recordant el que has après en la unitat, dibuixa en este paisatge els elements creats per Déu en la terra, en el cel i en les aigües.

1 Escribe 3 cosas que pots fer tu perquè altres siguin més feliços.

2 Completa la frase amb les vocals que falten:

_ L _ M _ S _ M _ R _ V _ LL _ S _ QU _ H _ CR _ _ T _ D _ _ S _ N _ LS
S _ RS H _ M _ NS

3 Respon a estes preguntes:

• **Què ha creat Déu?**

• **Què ens mostra el que Déu ha creat?**

4 Unix amb fletxes:

Per a viure feliços necessitem

Que siguin feliços.

Déu ens ha fet

A Déu i als altres.

Déu vol

Fills seus.

- 5 Dibuixeu els dons que Déu ens ha regalat en la Creació.

A large, empty rectangular box with rounded corners and a blue border, intended for drawing. The box is centered on the page and occupies most of the lower half of the page.

- 1 Dramatitzeu la història d'Abrahán representant-la per grups. Personatges: narrador, Déu, Abrahán i Sara. Els que fan de narrador i de Déu lligen el text i els que fan d'Abrahán i Sara ho representen.

- 2 Pinteu la frase:

ABRAHÁN VA
CONFIAR EN
DÉU

- 3 Inventeu en grup una oració d'acció de gràcies a Déu.

- 4 Escriu amb les teues paraules la història d'Abrahán.

- 1 Pinta esta frase i dibuixa a Abrahán, al seu fill Isaac i als fills d'este, Esaú i Jacob.

JACOB, JO SÓC EL DÉU
D'ISAAC I D'ABRAHÁN.
VIURÀS EN ESTA TERRA I JO
ESTARÉ SEMPRE AMB TU.

- 1 En quines parts es dividix la Bíblia:

- 2 Completa amb les paraules del requadro.

ISRAEL ANTIC

POBLE

ABRAHÁN

AJUDA

En el _____ Testament Déu
 promet _____ que seria pare
 d'un gran _____.

Déu _____ al seu poble de
 _____.

- 3 Unix amb la resposta correcta.

El Nou Testament
 Narra

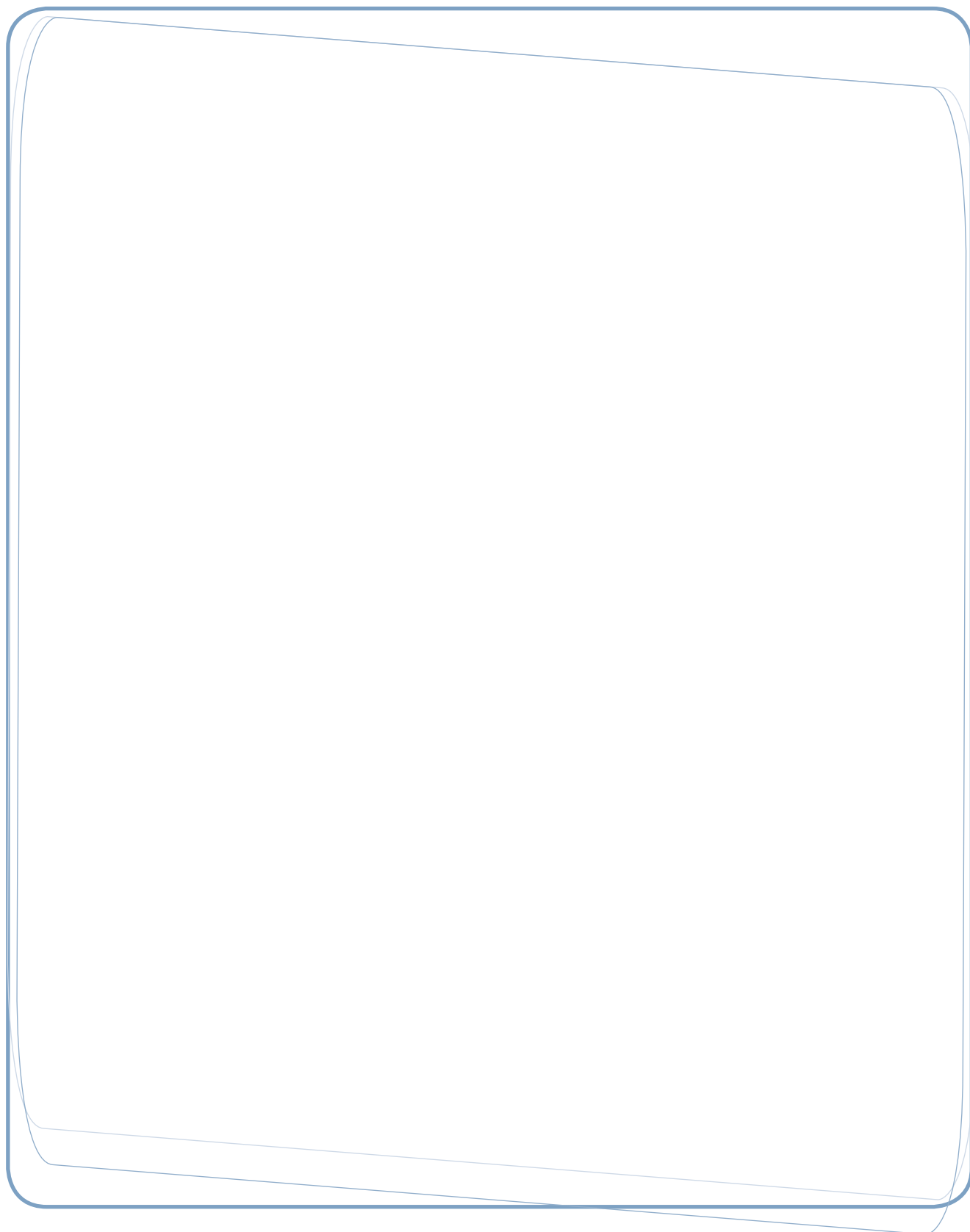
La història després
 Del naixement de
 Jesús

La història abans del
 Naixement de Jesús

- 4 El fill d'Abrahán es cridava _____.

- 5 Relata breument el que recordes de la història d'Abrahán.

6 Fes un dibuix d'Abrahán.

1 Completa el relat de l'Anunciació:

A Natzaret vivia _____, una jove molt bona que _____
 havia triat perquè fóra la mare de _____. Un
 Dia se li va aparéixer el _____ Gabriel i li va dir: «Déu
 et salve, Maria, plena eres de _____. Tindràs un fill al
 Que cridaràs _____. Serà el Fill de _____
 i salvarà els hòmens dels seus pecats». La _____ Maria
 va contestar: «Jo sóc l'esclava del Senyor. Que es faci en mi tot el que
 tu dius» (Lucas 1,26-38).

2 Unix amb fletxes.

María

Esperem la vinguda de Jesús.

En Advent

Celebrem el naixement de Jesús.

En Nadal

va dir sí a Déu.

3 Dibuixa a María, José i al Xiquet en el portal de Betlem.

- 1 Dibuixeu el relat de l'Anunciació: María treballant en sa casa rep la visita de l'àngel del Senyor.

- 2 Pinta la frase.

GRÀCIES, JESÚS, PER
VINDRE A ESTAR AMB
NOSALTRES

- 1 Compta amb les teues paraules el relat de l'Anunciació.

- 2 Subratlla en el text la frase que indica la necessitat l'espera que tenim habitualment en la nostra vida.

Juan va eixir del col·legi acompanyat per sa mare, ell estava molt cansat i tenia moltes ganes d'arribar a sa casa. Ambdós van ser a comprar al supermercat. Van comprar carn, formatge, iogurts, etc. Tot va ser molt ràpid però a l'arribar a la caixa per a pagar, van trobar una enorme fila de persones. Juan i sa mare van esperar pacientment el moment de pagar.

3 Què és l'Advent?

4 Unix amb fletxes.**Jesús va nèixer****Celebrem el naixement de Jesús.****En Nadal****En Betlem.****L'Església en Nadal****Ens demana que acollim Jesús.****5** Dibuixa una corona d'Advent.

- 1 Mentres Juan batejava a Jesús, quines paraules es van sentir? Escriu-les ací.

- 2 Escriu una oració en què dones gràcies a Déu pel Baptisme.

- 3 Compara i contrasta: observa la fotografia d'un bateig de la pàgina 34 i el quadre de "El Baptisme de Crist" de la pàgina 40.

En què s'assemblen?

En què es diferencien?

Quina conclusió pots traure d'esta comparació?

- 1 Dibuixeu el Baptisme de Jesús en el Jordà. Pots ajudar-te mirant el dibuix del llibre.

- 2 Pinta la frase:

ESTE ÉS EL MEU FILL
AMAT EN QUI
EM COMPLAC

- 1 Subratlla la resposta correcta. Què formem els pares, padrins, preveres i tots els batejats?

Un equip

El poble de Jesús

Un grup d'amics

- 2 Dibuixa i escriu els símbols del Baptisme.

- [illegible]

- Jesús es va acostar com un més i es va mesclar amb la gent per a rebre el Baptisme. Juan el Bautista va intentar llevar-li la idea, però Jesús li va dir: «Està bé que complim així tot el que Déu vol».**

- 1 Mira en la unitat i escriu el que Jesús va dir als seus apòstols abans de pujar als cels.

- 2 Busca en la sopa de lletres estes paraules: PREDICAR, EVANGELI, ESPERIT SANT, APOSTOLS.

C	E	V	A	N	G	E	L	I	Z	L	K	L	S
X	M	P	Q	A	P	O	S	T	O	L	S	V	I
R	X	O	P	K	L	Ñ	I	W	R	G	C	I	B
U	V	P	R	E	D	I	C	A	R	N	T	O	V
A	I	K	L	H	A	T	A	R	Ñ	E	W	Q	U
E	S	P	E	R	I	T	X	S	A	N	T	L	P

- 3 Escriu una oració d'acció de gràcies a Déu per l'Església.

- 1 Dibuixa una església i tot el que recordes que hi ha en ella.

- 2 Pinta la frase.

TOTS ELS CRISTIANS
SOM FILLS
D'UN MATEIX PARE

1 A què envia Jesús als seus apòstols després de pujar al cel?

2 Completa.

Sant Pau compara l'Església amb _____ el cap del qual és _____

Els membres que formen l'Església són: El _____ , els _____ , els _____ els diaques i els fidels.

3 Els primers cristians es reunien per a:

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 horizontal blue lines spaced evenly across the page, typical of notebook paper. The lines are thin and light blue, set against a plain white background. There are no margins, text, or other markings on the page.

[illegible]

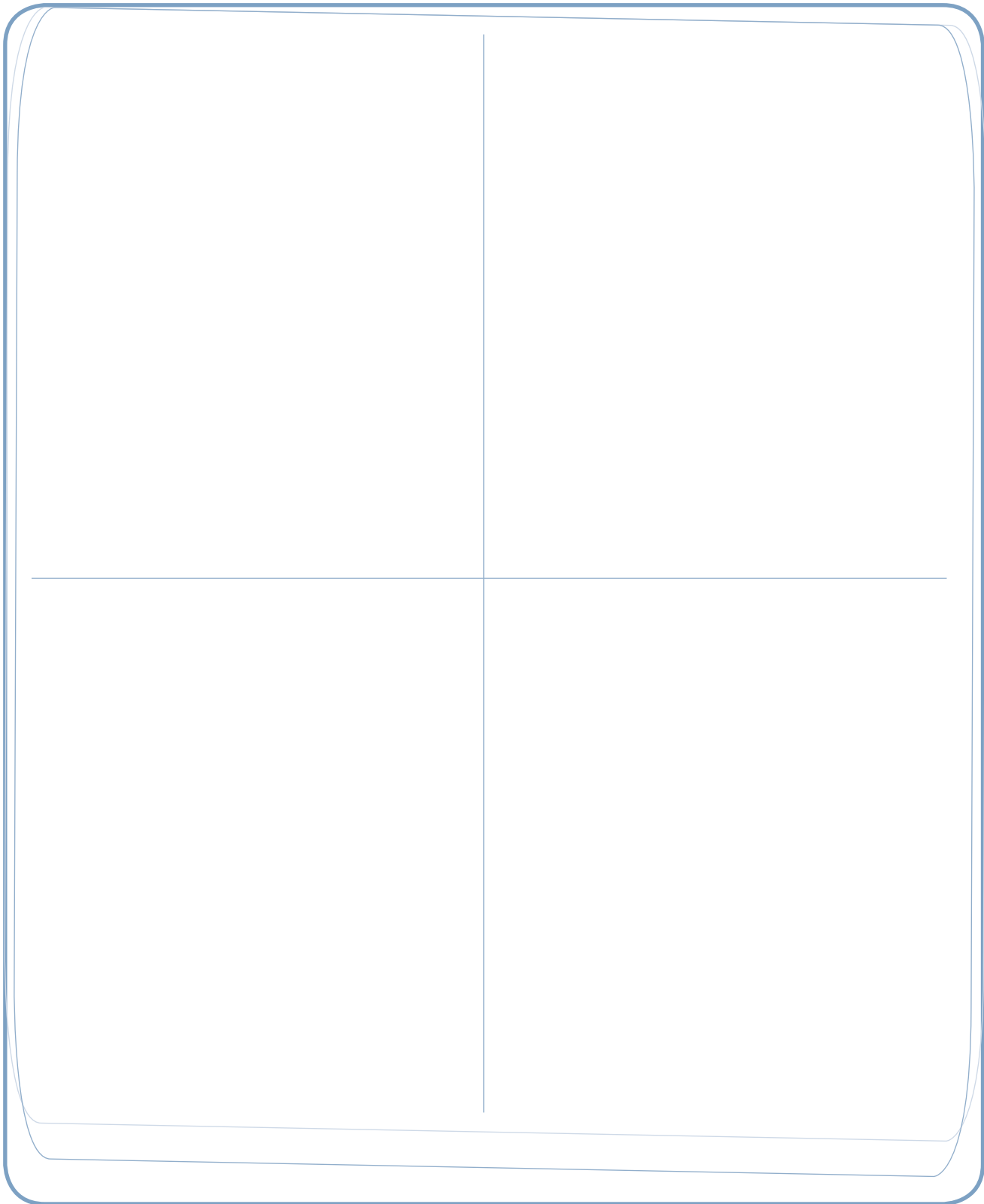
- 1 Dibuixa els símbols de la Setmana Santa i escriu a quin dia pertany cada un.

- 2 Escriu una oració d'acció de gràcies per la resurrecció de Jesús.

- 3 Sopa de lletres. Busca en esta sopa de lletres les paraules: RESURRECCIÓ, MORT, PASSIÓ, CREU, PASQUA.

M	X	O	P	K	L	Ñ	I	E	W	U	R
O	C	P	G	E	P	A	S	I	O	D	M
R	I	A	L	H	A	T	A	E	T	P	Ñ
T	E	S	U	R	R	E	C	C	I	O	K
S	U	Q	U	Z	Q	A	T	E	W	Y	I
E	S	U	O	U	H	E	F	U	X	Ñ	P
R	I	A	L	H	T	J	A	F	T	Y	X

- 1 Dibuixa el que ocorre cada dia de la Setmana Santa.

1 Què celebrem els cristians al llarg de l'Any litúrgic.

2 L'Any litúrgic comença amb el _____.

3 Unix amb fletxes:

ADVENT

PASSIÓ I MORT DE JESÚS

NADAL

PREPAREM LA VINGUDA DE JESÚS

QUARESMA

RESURRECCIÓ DE JESÚS

SETMANA SANTA

NAIXEMENT DE JESÚS

PASQUA

ENS PREPAREM PER A LA PASSIÓ,
MORT I RESURRECCIÓ

This image shows a full page of blank, lined paper. It features approximately 20 evenly spaced horizontal blue lines across its entire width. The paper is otherwise completely empty, with no margins, text, or other markings.

[illegible]

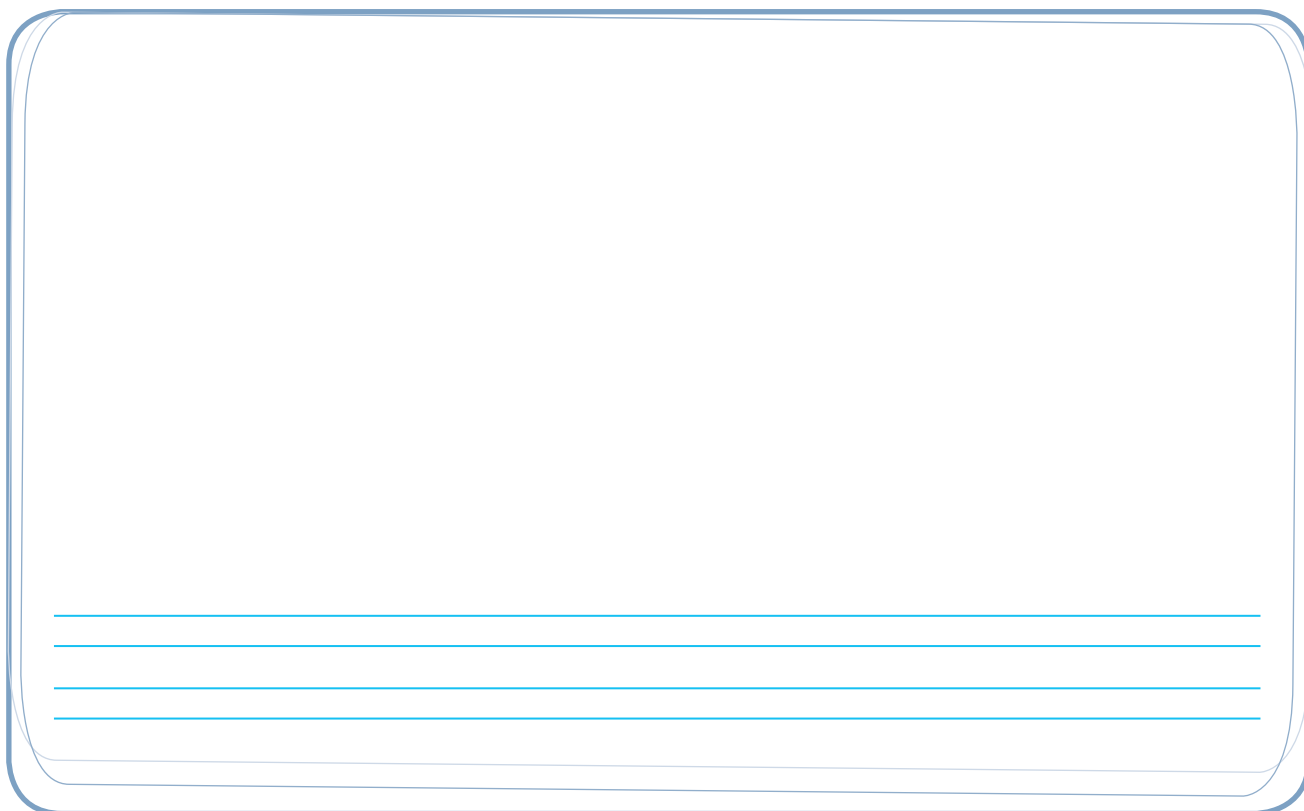
1 Pensa i escriu.

Què passa quan no tinc amics?

Què passa quan tinc molts amics?

2 Fes una frase en què reses tu a Déu. Fes-la amb lletres molt boniques i pin-
ta-les.

3 Pensa en quins llocs pots parlar amb Déu. Escriu-los i dibuixa'ls.

- 1 Còpia ací l'oració del parenostre.

- 2 Dibuixa't resant a Déu.

1 Què és resar?

2 Com ens ensenya Jesús a parlar amb Déu?

3 Pensa i escriu una situació en què hages sentit l'ajuda de Déu.

- ___ Déu no m'escolta.
- ___ Déu és Mon Pare.
- ___ Jesús ens va ensenyar a resar a Déu nostre Pare.
- ___ Jesús no resava a Déu.
- ___ Déu ens vol i busca nostra salvació.

This image shows a full page of blank handwriting practice paper. It features approximately 20 evenly spaced, horizontal light blue lines across the entire width of the page. The background is plain white, providing a clear guide for letter height and placement. There are no margins, text, or other markings present.

- 1 Còpia la resposta de Maria a Déu amb lletres molt boniques i pinta-les.

- 2 Troba en la sopa de lletres les paraules següents: MARÍA, MARE, ANUNCIA-CIÓ, INMACULADA, ASCENSIÓ.

M	L	H	G	T	U	O	B	T	W	M
A	I	N	M	A	C	U	L	A	D	A
R	X	O	P	K	L	Ñ	I	Q	X	R
I	C	N	B	V	Z	U	P	L	Y	E
A	S	C	E	N	S	I	O	M	Z	V
W	K	O	H	B	U	Q	I	T	U	R
P	U	Ñ	U	Z	Q	A	T	W	V	P
A	N	U	N	C	I	A	C	I	O	J

- 3 Busca en Internet estes Verges i escriu de quina ciutat o poble són patrones:

Verge del Pilar patrona de _____

Verge de la Paloma patrona de _____

Verge de Montserrat patrona de _____

Verge de la Peanya patrona de _____

Verge del Castillo patrona de _____

- 1 Dibuixa una Mare de Déu que tu conegues.

- 2 Inventa una oració a la Mare de Déu i escriu-la ací.

- 3 Busca en la unitat i escriu les principals festes de la Mare de Déu.

1 Què li va respondre Maria a Déu?

2 Quan ens va entregar Jesús a Maria com a mare nostra?

3 Escribe les principals festes de la Mare de Déu.

4 Escriu l'oració que resem a la Verge.

5 Quins personatges intervenen en l'Anunciació?

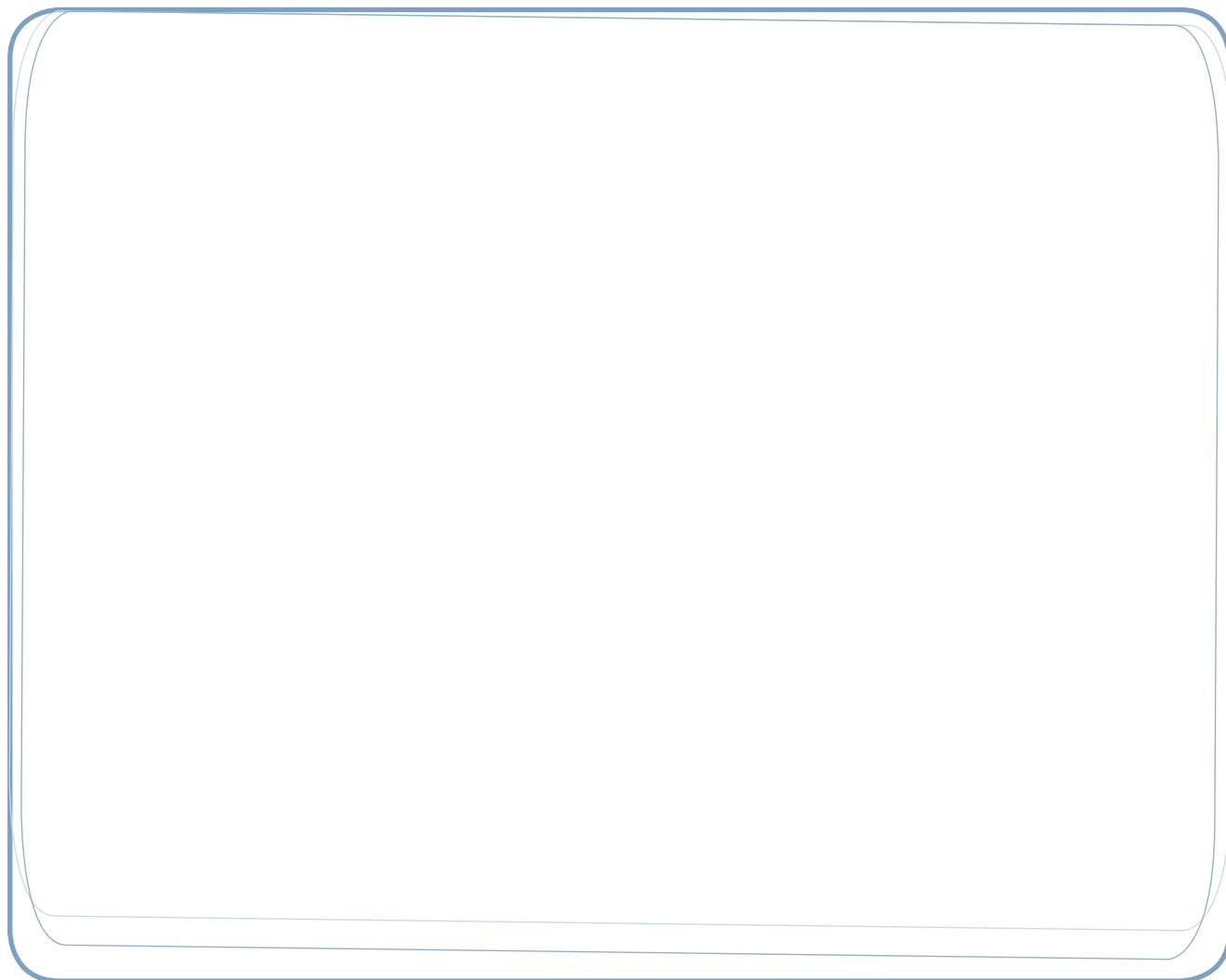
- 1 Busca en la unitat i còpia ací el que els dirà Jesús, després de la seua mort, a qui han amat als altres.

- 2 Pinta i decora la frase:

JESÚS ENS ESPERA EN EL
PARADÍS AMB DÉU PARE

- 3 Escriu una oració per a donar gràcies a Déu per l'amor que ens té. Fes un dibuix sobre l'oració.

- 1 Dibuixa i pinta una gran festa en què hages participat: una boda, Bateig, festes populars... on tots hàgeu sigut molt feliços.

- 2 Descriu el dibuix que has fet. Què és? Amb qui estàs? Què esteu celebrant? Per què et va agradar eixa festa?

1 On ens espera Jesús després de la mort?

2 En qui creiem els cristians?

3 Què hem de fer els cristians per a entrar en el Paradís?

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Jesús està en el regne dels _____
Amb el Pare _____ i nosaltres vivim
Amb la _____ d'arribar a estar
Amb ell per a ser _____.

